

MARIESTAD

Årsredovisning 2022

Mariestads kommun

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Förord - detta är årsredovisningen	3
1.2	Kommunens politiska organisation	4
1.3	Kommunens förvaltningsorganisation	6
1.4	Fördelning av kommunens ekonomiska resurser	7
2	Förvaltningsberättelse	9
2.1	Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	10
2.2	Händelser av väsentlig betydelse	23
2.3	God ekonomisk hushållning	24
2.4	Balanskravsresultatet	33
2.5	Väsentliga personalförhållanden	35
2.6	Den kommunala koncernen	38
3	Nämndernas verksamhetsberättelse	47
3.1	Kommunstyrelsenämnden	47
3.2	Utbildningsnämnden	53
3.3	Socialnämnden	56
3.4	Miljö- och byggnadsnämnden	60
3.5	Tekniska nämnden	63
3.6	Överförmyndarnämnden	68
3.7	IT-nämnden	69
3.8	Lönenämnden	72
4	Finansiella rapporter	74
4.1	Redovisningsprinciper	74
4.2	Begreppsförklaring	77
4.3	Resultaträkning	79
4.4	Balansräkning	80
4.5	Kassaflödesanalys	81
4.6	Nothänvisningar	82
4.7	Affärsverksamhet	93
4.8	VA-avdelningen	94
5	Driftsredovisning	101
6	Investeringsredovisning	102
7	Revisionsberättelse	105
8	Femårsöversikt utvalda nyckeltal	108

1 Inledning

1.1 Förord - detta är årsredovisningen

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallagen upprätta en årsredovisning när kommunstyrelsen fått in övriga nämnders redovisningar och årsredovisningen ska hållas tillgänglig för allmänheten från och med det tillfälle då kommunfullmäktige ska godkänna densamma (8 kap. 15 § kommunallagen).

Årsredovisningen ska lämnas till kommunfullmäktige och revisorer senast den 17 april.

Fullmäktige beslutar om nämndernas och kommunstyrelsens ansvarsfrihet och godkänner därefter årsredovisningen.

Årsredovisningen ska redogöra för:

- utfallet av verksamheten
- verksamhetens finansiering och
- den ekonomiska ställningen vid räkenskapsårets slut.

Årsredovisningen ska bestå av:

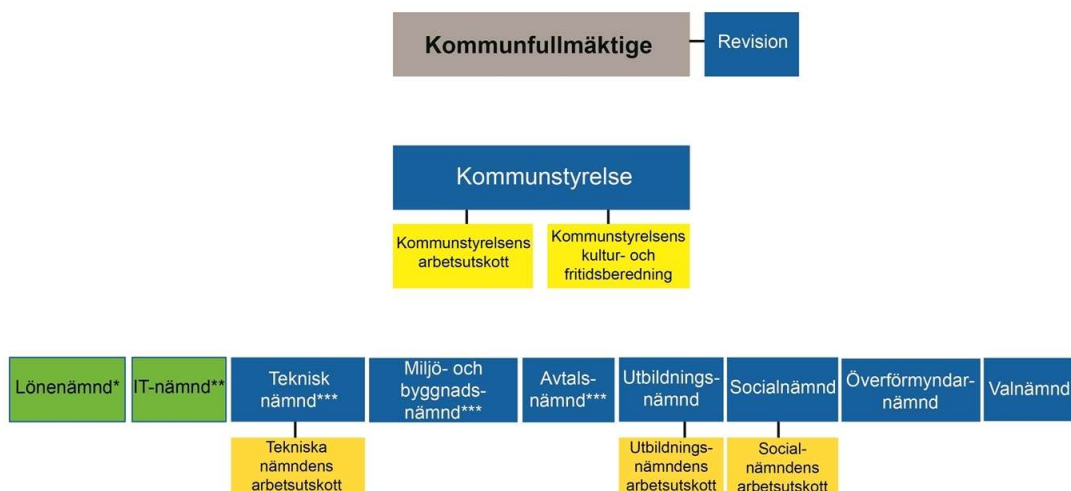
- förvaltningsberättelse
- resultat- och balansräkning
- kassaflödesanalys
- noter
- investeringsredovisning
- sammanställd redovisning av kommunkoncern.

Kommunkoncernen inkluderar såväl den verksamhet som drivs inom nämnder och förvaltningar som verksamhet som bedrivs i bolagsform eller inom kommunalförbund.

Mariestads kommun är en stor organisation med uppdrag som spänner över flera områden. Förvaltningsberättelsen förklarar vad kommunen har gjort under året. Den ska innehålla en översikt över utvecklingen och viktiga händelser av kommunens verksamhet under året. Här beskrivs även Mariestad kommuns förväntade utveckling, viktiga personalförhållanden och annat som är av betydelse för styrningen och uppföljningen av den kommunala verksamheten.

Årsredovisningar för Mariestad kommuns helägda eller delägda bolag och de kommunalförbund som Mariestad är medlem i finns hos respektive bolag och kommunalförbund. Årsredovisningen finns också på Mariestad kommuns webbplats.

1.2 Kommunens politiska organisation

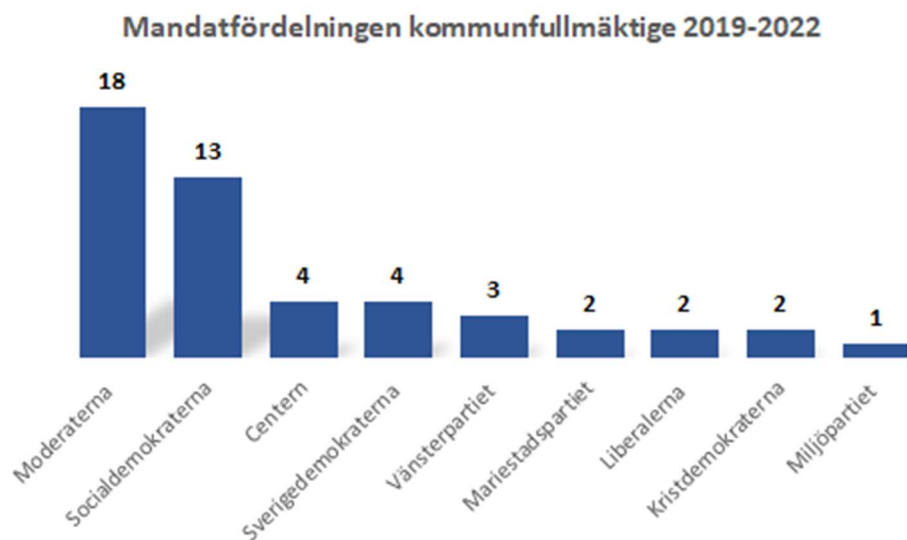
*Gemensam nämnd Mariestad, Töreboda, Gullspång, Karlsborg, Vårdkommun Gullspång.

**Gemensam nämnd Mariestad, Töreboda, Gullspång, Vårdkommun Töreboda.

***Gemensam nämnd Mariestad, Töreboda, Gullspång, Vårdkommun Mariestad.

1.2.1 Mandatfördelning i kommunen

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och kan beskrivas som kommunens riksdag. Kommunfullmäktige består av 49 ledamöter som väljs för fyra år. Fullmäktige beslutar i frågor av övergripande och principiell natur samt fastställer de politiska målen för den kommunala verksamheten. Det är fullmäktige som beslutar om hur budgeten ska fördelas. Fullmäktige väljer även vilka som ska sitta i kommunens olika nämnder och styrelser.

1.2.2 Politik och tjänstemän

Kommunens politiker

Kommunens politiker är folkvalda och väljs av dig som invånare vid de allmänna valen vart fjärde år. Politikerna är därmed demokratiskt tillsatta och ska återspegla invånarnas önskemål om hur kommunen ska styras och ledas. En demokrati fungerar inte utan förtroendevalda.

Politikerna tar beslut om vad som ska göras i kommunen.

Kommunalråd

Kommunstyrelsens ordförande är arvoderad på heltid, oppositionsrådet är arvoderad med 80 procent av en heltidstjänst och kommunstyrelsens vice ordförande är arvoderad med en halvtidstjänst.

Johan Abrahamsson (M) är kommunalråd, tillika kommunstyrelsens ordförande. Anders Karlsson (C) är kommunstyrelsens vice ordförande till och med 31 oktober 2022, från 1 november Henrik Andersson (M). Ida Ekeröth Clausson (S) är kommunstyrelsens andra vice ordförande tillika oppositionsråd till och med 31 oktober 2022, från 1 november Janne Jansson (S).

Kommunfullmäktige

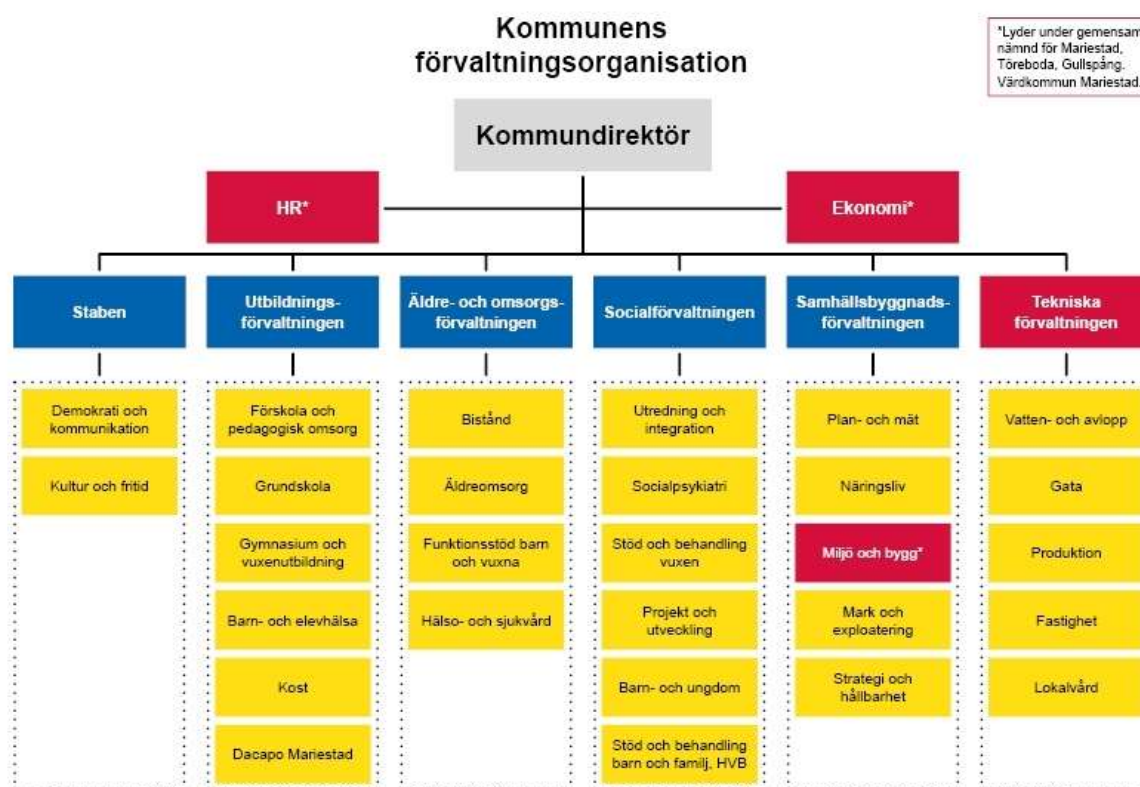
Karin Reboli (M) är ordförande, Göte Andersson (M) är vice ordförande och andre vice ordförande är Gun-Britt Alenljung (S).

Tjänstemän

För att bereda och genomföra politikens beslut behövs offentligt anställda tjänstemän. Det rör sig inte bara om allmänskunniga administratörer utan också om specialiserade professioner som jurister, ekonomer, lärare och många andra yrken. Dessa är tjänstemän och är alltså inte valda av folket utan är anställda av kommunen. Tjänstemännens uppgift är att hjälpa politikerna att bereda och verkställa deras olika beslut.

När politikerna beslutat vad som ska göras bestämmer tjänstemännen sedan hur det praktiskt ska göras för att de mål eller resultat som politikerna tagit beslut om ska uppnås.

1.3 Kommunens förvaltningsorganisation

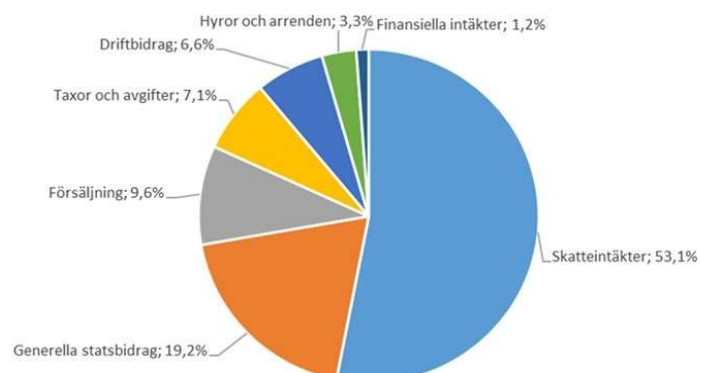
Organisationsschemat presenterar kommunens förvaltningsorganisation som den ser ut från och med 1 september 2022.

1.4 Fördelning av kommunens ekonomiska resurser

Var ifrån kommer pengarna?

Pengar in - intäkter

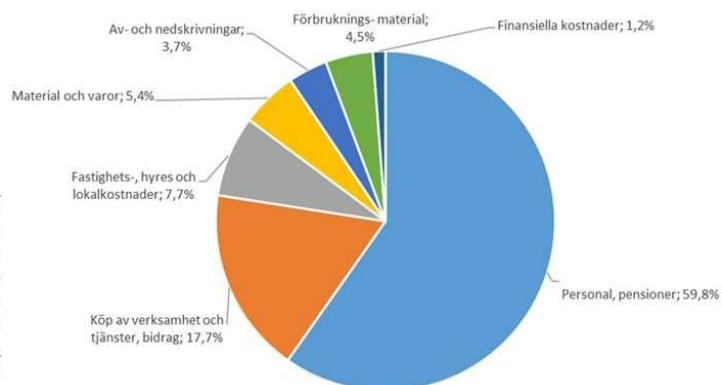
	mkr	%
Skatteintäkter	1 206,6	53,1%
Generella statsbidrag	436,5	19,2%
Försäljning	218,2	9,6%
Taxor och avgifter	162,2	7,1%
Driftbidrag	149,5	6,6%
Hyror och arrenden	74,4	3,3%
Finansiella intäkter	26,7	1,2%
2 274,1	100,0%	

Till vad används pengarna?

Pengar ut - kostnader

	mkr	%
Personal, pensioner	1 305,7	59,8%
Köp av verksamhet och tjänster, bidrag	386,3	17,7%
Fastighets-, hyres och lokalkostnader	168,5	7,7%
Material och varor	117,6	5,4%
Av- och nedskrivningar	81,8	3,7%
Förbruknings- material	98,7	4,5%
Finansiella kostnader	26,2	1,2%
2 184,8	100,0%	

Hundra kronor i skatt användes så här under 2022

Vård och omsorg, LSS	458,9	29,6
Förskola och grundskola, elevhälsa	441,9	28,4
Individ- och familjeomsorg	144,8	9,3
Övrig teknisk verksamhet, lokalkostnader	142,6	9,2
Övriga verksamheter	101,8	6,5
Gymnasieskola och vuxenutbildning	90,8	5,8
Kultur, fritidsfastigheter och övrig fritidsverksamhet	65,4	4,2
Trafikplanering, utveckling	41,2	2,7
Gator, vägar och parker	38,2	2,5
Räddningstjänst	28,7	1,8
	1 554,3	100,0

2 Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen ger en översiktlig bild av utvecklingen i kommunens verksamhet. I förvaltningsberättelsen beskrivs även viktiga händelser som har inträffat under året, förväntad utveckling, viktiga personalförhållanden och annat som är av betydelse för styrning och uppföljning.

Fem år i sammandrag	2022	2021	2020	2019	2018
Folkmängd 31/12	24 768	24 723	24 513	24 537	24 372
Primär skattesats (%)	21,26	21,26	21,26	21,26	21,26
Bruttokostnad (mkr)					
Kommunen	2 077	1 979	1 906	1 864	1 781
Sammanställd redovisning	2 320	2 176	2 075	2 044	1 952
Balansomslutning (mkr)					
Kommunen*	3 810	3 276	2 040	1 887	1 714
Sammanställd redovisning	4 321	3 822	3 514	3 365	3 212
Årets resultat (mkr)					
Kommunen	89	97	43	18	26
Sammanställd redovisning	109	123	65	17	17
Nettoinvesteringar (mkr)					
Kommunen	196	228	186	161	164
Sammanställd redovisning	329	361	265	358	414
Soliditet (%) exklusive pensionsskuld					
Kommunen*	20	21	29	29	30
Sammanställd redovisning	27	27	26	25	25
Soliditet (%) inklusive pensionsskuld					
Kommunen*	6	4	2	-1	-6
Sammanställd redovisning	14	12	10	8	7

*) Kommunen har från 2021 en koncernbank vilket påverkar soliditeten samt balansomslutningen.

Kommun och dess bolag redovisade i sammanställda redovisningen ett ekonomiskt resultat på 109 mkr för verksamhetsåret 2022.

Investeringsnivåerna har under de senaste 5 åren för både kommunen och i de kommunägda bolagen uppgått till 1,7 miljarder kronor. Lånen har under denna period ökat med 439 mkr. En stor del av investeringarna har utförts för att möjliggöra nya industrietableringar för att kommunen ska kunna växa samt nya bostäder för att bemöta framtida utveckling. Den sammanställda redovisningen visar att soliditeten har stärkts från 7 procent till 14 procent sedan år 2018.

2.1 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Mariestads kommun redovisar ett positivt resultat för år 2022 på 89,4 miljoner kronor (mkr) vilket är 35,4 mkr bättre än det budgeterade resultatet. Resultatet motsvarar 5,4 procent av skatt och statsbidrag och därmed uppnås det finansiella resultatmålet. Årets resultat inkluderar en avsättning för framtida deponikostnader om 30 mkr. Exkluderas avsättningen uppgår resultatet till 119,4 mkr. Vid delåret per 31 augusti prognostiserades ett resultat på 119,7 mkr och ett delårsresultat om 139,8 mkr.

Resultatet för kommunen beror främst på att skatteintäkterna ökat i och med en stark återhämtning efter pandemin. Det som däremot har påverkat årets ekonomi är den ökade inflationen till följd av ökade energi och råvarupriser. Inflationen är den högsta på 30 år vilket kommer att leda till högre energipriser och livsmedelspriser även de kommande åren. En annan faktor som den ökade inflationen har medfört är ökade pensionskostnader på grund av ett högre prisbasbelopp. För att dämpa inflationsutvecklingen har Riksbanken höjt styrräntan, vilket också leder till ökade räntekostnader. Dessa faktorer kommer att påverka kommunens ekonomi de kommande åren.

Kommunens kostnader avseende livsmedel och energi har ökat i jämförelse med föregående år. Dessa ökade kostnader har hanterats inom budget genom att kommunen erhållit ökade skatteintäkter och bidrag. Däremot är det viktigt att beakta att den höga kostnadsnivån kommer att bestå under kommande år.

Kommunen har under året fortsatt med att förbättra utomhusmiljöerna inom kommunens idrottsplatser genom att bland annat investerat i en ny konstgräsplan på Lekevi idrottsplats. Dessutom har kommunens gator och vägar rustats upp. Totalt har kommunen investerat för 196 mkr varav 72 mkr är inköp av mark för kommande industrietableringar.

Kommunen har under 2022 ökat låneskulden med 50 mkr och vid årsskiftet uppgår den till 1 094,2 mkr.

2.1.1 Konjunkturutveckling

Enligt Sveriges kommuner och regioner (SKR) bedöms inflationen sjunka under 2023 genom ytterligare höjningar av styrräntan. Trots det visar flertalet indikatorer på att Sverige står inför en svagare tillväxt framåt och under 2023 sjunker sannolikt BNP, och en lågkonjunktur står för dörren.

Givet den höga räntekänsligheten i Sverige förväntas konjunkturedgången bli större i Sverige än i många andra länder. Bidragande till utvecklingen är högre finansieringskostnader och lägre orderingång. Därutöver minskar investeringarna, särskilt bostadsinvesteringarna, vilket förklarar BNP-minskningen 2023.

Trots att BNP-tillväxten succesivt har saktat in har det ännu inte fått stort genomslag på arbetsmarknaden. Under 2023 kommer dock arbetade timmar att minska, mest till följd av mindre övertid och färre arbetade timmar för de som saknar tillsvidareanställning.

Bristen på arbetskraft med viss kompetens kan dock leda till att en del företag väljer att behålla personal med förhoppning att efterfrågan åter ska stärkas. Detta kan förklara en fördröjning i nedgången av sysselsättningen. Enligt SKR bedöms sysselsättningen minska under andra kvartalet 2023.

De höjda garantipensionerna har drivit ökningen av det nominella skatteunderlaget, kombinerat med en hög utveckling av lönesumman samt ökat prisbasbelopp under 2022. Under 2023 förväntas konjunktturnedgången minska ökningstakten av skatteunderlaget. I reala termer urholkas kommunsektorns köpkraft trots en stark nominell ökning. En otillräcklig timtillväxt kombinerat med stora ökningar av priser och löner påverkar på olika sätt de kommunala utgifterna och särskilt genom avtalspensionerna med anledning av förändrat prisbasbelopp som leder till ändrad värdering av sektorns pensionsskuld.

SKR förväntar att löneökningstakten blir något högre under 2023 givet högre beräkning av den avgiftsbestämda tjänstepensionen.

Nedan följer en tabell över väsentliga nyckeltal för konjunkturutvecklingen. Tabellen visar den procentuella utvecklingen från föregående år.

	2022	2023	2024	2025	2026
BNP	2,7	-1,0	1,6	2,5	2,7
Sysselsättning, arbetade timmar	2,3	0,5	1,0	1,7	1,0
Relativ arbetslöshet, nivå	7,5	8,2	8,6	8,1	7,6
Timlön, konjunkturlönestatistiken	2,7	3,6	3,3	3,3	3,3
Konsumentpris KPIF	7,7	5,8	1,2	1,6	2,0
Skatteunderlag, nominellt	5,4	3,8	4,6	4,4	4,0
Skatteunderlag, realt	1,9	-2,9	0,7	4,8	1,5

Källa: Makronytt 1/2023, cirkulär 23:07, SKR

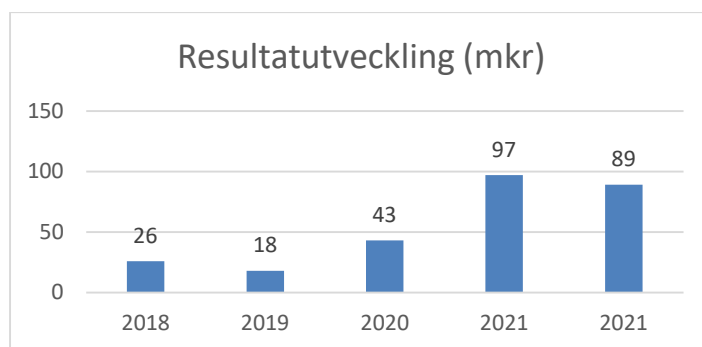
2.1.2 Kommunens ekonomiska utveckling

Mariestads kommun har haft goda resultat under tidigare år. Resultatet för 2021 uppgick till + 96,6 mkr, vilket motsvarar 6 procent av skatter och bidrag. Den första tertialrapporten (T1) för 2022 prognostiserar ett resultat på 96,8 mkr och tertialrapport två (T2) prognostiserar ett resultat på 119,7 mkr. Årets resultat uppgick till 89,4 mkr och om hänsyn tas till avsättning för framtida deponi är resultatet 119,4 mkr. Årets resultat påverkas av yttre faktorer såsom ökade skatteintäkter till följd av konjunkturåterhämtningen.

Det senaste årens goda resultat har bidraget till att stärka det egna kapitalet och soliditeten för kommunen. Det bidrar då till att utgångsläget för att klara av de kostnadsökningar som väntas till följd av den samhällsekonomiska utvecklingen med såväl hög inflation som höjda räntor är något bättre. Den främsta förklaringen till de senaste årens resultatutveckling är ökade skatteintäkter till följd av en snabb återhämtning efter pandemin och extra statsbidrag.

Kommunens verksamheter redovisar ett överskott om 10 mkr gentemot budget. Detta förklaras av att verksamheterna har erhållit extra statsbidrag och dessutom har kommunfullmäktige tilldelat nämnderna totalt 12 mkr i extra budgetsatsningar under året. Kommunfullmäktige beslutade i samband med tertial 2 att omfördela budget från statsbidragsintäkterna till nämnderna för året 2022 med 12 mkr. Det innebär att utbildningsnämndens budget utökades med 4,0 mkr, tekniska nämnden med 2,5 mkr och socialnämnden med 5,5 mkr.

Nedan visas ett diagram över kommunens resultatutveckling de senaste fem åren.

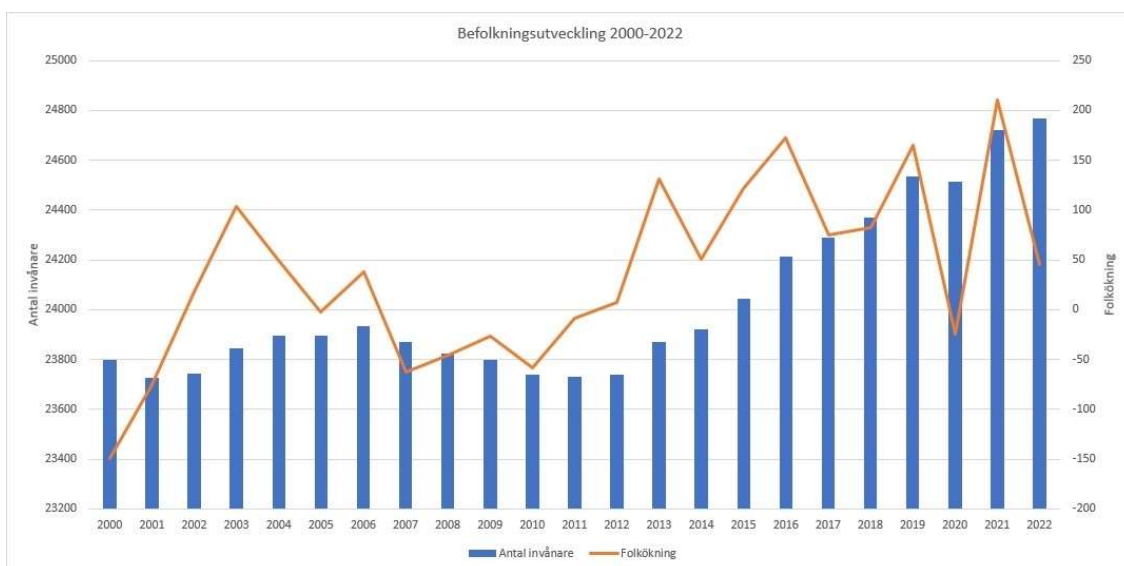
Resultatet 2021 och 2022 har påverkats av pandemin, kriget i Ukraina och pågående inflationsstegringar. Det medför att det är och kommer att vara svårt att jämföra dessa år med kommande år.

2.1.3 Kommunens befolkningsutveckling

Under 2022 ökade folkmängden i Mariestads kommun med 45 personer till 24 768 (24 723 år 2021) invånare. Orsaken till den ökade befolkningen var ett flyttnetto på 119 personer och ett födelsenetto på -105 personer.

Under året flyttade 1 086 personer till Mariestad, vilket var färre än 2021. Antalet personer som flyttade från kommunen ökade med 51 personer jämfört med året innan till 967 (916 år 2021) stycken. Flyttnettot (antalet inflyttade minus utflyttade) under 2022 var således 119 personer.

Det föddes 210 barn under 2022, vilket är 12 färre än 2021. Antalet personer som avled var 315 vilket är 29 fler än året innan. Sammantaget ger detta ett födelsenetto (antalet födda minus döda) under året på -105 personer.

2.1.4 Investeringar för utveckling

Kommunens investeringsredovisning 2022 (mkr) *	Budget netto	Bokslut, nettoinvestering	Budgetavvikelse	Av fullmäktige beslutad årsbudget
Kommunstyrelsen	32,2	17,2	15	50,3
Exploatering, mark och bostäder	71,8	66,3	5,5	12
Tekniska nämnden	146,9	111,3	35,6	93,8
Utbildningsnämnden	1	0,5	0,5	1
Socialnämnden	3	1,2	1,8	3
Totalt	254,9	196,5	58,4	160,1

*) *inklusive tilläggs- och reviderad budget.*

Årets nettoinvesteringar uppgår i årsbokslutet till 196,5 mkr och årsbudgeten är 254,9 mkr. I årsbudgeten ingår en tilläggsbudget och en revidering av budgeten på totalt netto 94,8 mkr. Kommunfullmäktige beslutade inför året om en investeringsbudget på 160,1 mkr.

Investeringar inom exploatering pågår för att bemöta framtida industrietableringar. Under året har mark köpts in för att förbereda industrier och infrastruktur. Dessa investeringar kommer att generera intäkter till kommunen genom att markförsäljning.

Flertalet exploateringsinvesteringsprojekt inom såväl industri som bostäder gör att stora investeringar kommer att ske under många år. Nya vägstrukturer har och kommer att anläggas för att kunna ta emot ytterligare nyetableringar. Exempel på områden är bostadsområdet Sjölyckan och industriområdena Västeräng, Horn/Haggården och Sunds industriområden.

Under året har en fortsatt bebyggelse av bostadsområdet Sjölyckan skett i och med en fortsatt efterfrågan på tomter. Området har utvecklats som bostadsområde i snart 10 år och utvecklingen kommer med stor sannolikhet att fortsätta.

Tomtförsäljningen har under året genererat 11 mkr i intäkter. Det är främst inom bostadsområdet Sjölyckan som försäljning av tomter skett. Nya projekt för bostadsbyggande har påbörjats under året. Det råder fortfarande ett högt tryck för etableringsförfrågningar.

Inom exploatering av verksamhetsområden för industri och handel har det fortsatt arbetats med tre större områden under året.

- södra infarten till Mariestad
- områden kring Marieforsleden
- infarten kring Sandbäcken vid E20.

De största projekten under 2022:

Projekt	Belopp (mkr)
Lekevi idrottsplats, nytt konstgräs	20,6
Upprustning av gator	18,5
Bengtstorp 1:1, inköp mark	12,1
Optimering sedimenteringssteg Lindholmens vattenverk	11,0
Sörlövsåsen 3:1, inköp mark	7,3
Exploatering nordost om Sandbäckens trafikplats	6,2

2.1.5 Finansiell analys

I detta avsnitt görs en analys av kommunens finansiella utveckling och ställning. Syftet är att identifiera finansiella problem och på så vis klargöra om kommunen har god ekonomisk hushållning eller inte. Analysen bygger på de fyra perspektiven resultat, kapacitet, risk och kontroll som utgör modellens hörnstenar. Varje perspektiv analyseras med hjälp av ett antal ekonomiska begrepp.

- **Resultat** - Visar en kartläggning av årets resultat och dess orsaker, samt av investeringarna och hur de utvecklats.
- **Kapacitet** - Visar kommunens kapacitet eller långsiktiga betalningsberedskap. Här redovisas den finansiella motståndskraft som kommunen har på lång sikt. Större kapacitet innebär mindre känslighet för kommande lågkonjunkturer.
- **Risk** - Riskanalysen visar den finansiella riskexponeringen. God ekonomisk hushållning gör det lättare att möta finansiella problem utan att behöva vidta drastiska åtgärder.
- **Kontroll** - Visar hur ekonomiska mål och planer följs. Att följa budget ger bättre förutsättningar för god ekonomisk hushållning.

Sammanfattning

Mariestads kommun redovisar ett bättre resultat i jämförelse med föregående år och när hänsyn tas till intäkter och kostnader som inte hör till årets ordinarie verksamheter uppgår resultatet till 116 mkr vilket kan jämföras med föregående årsresultat på 96,2 mkr.

Under 2022 uppgår nettoinvesteringensvolymen till 196,5 mkr. Investeringarna har finansierats med egna medel (resultatet och avskrivningar) till 87 procent, resterande har lånefinansierats. I jämförelse med tidigare år är det en förbättring, där snittet är 58,2 procent över en fyraårsperiod.

För att klara kommande investeringar utan ökad lånefinansiering kommer det att krävas återhållsamhet och prioriteringar av investeringar samt ett högre resultat.

Kommunens risknivå mäter utvecklingen av likvida tillgångar och långfristiga skulder. Kommunens tillgångar i likvida medel är låg och finansiella skulder har ökat. När hänsyn tas till hela pensionsåtagandet är det långsiktiga handlingsutrymmet mycket svagt. Ett mått på det är soliditeten, inklusive hela pensionsskulden, som uppgår till 6 procent, vilket är en ökning med 2 procentenheter jämfört med föregående år (4 procent 2021).

Kommunens resultat har en total avvikelse mot budget på plus 35,4 mkr, vilket tyder på en god budgetföljsamhet på totalnivå. Under året har kostnadsökningen totalt varit på en låg nivå i förhållande till skatt och statsbidrag.

Resultat

Årets resultat	2022	2021	2020	2019	2018
Årets resultat (mkr)	89,4	96,6	42,8	18,2	26,1
Procent av skatter och bidrag (%)	5,4	6,3	2,9	1,3	1,9
Reavinst och jämförelsestörande poster (mkr)	27,4	-0,4	-6,5	-1,6	-21,4
Resultat efter reavinster och jämförelsestörande poster (mkr)	116,8	96,2	36,3	16,6	4,7

För att leva upp till kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning och kommunfullmäktiges ekonomiska mål för året, ska resultatet uppgå till 2 procent av skatteintäkter och statsbidrag.

Årets resultat för kommunen är positivt (89,4 mkr) och är högre än genomsnittet de senaste fem åren. I och med resultatet ökar det egna kapitalet med motsvarande belopp. Resultatet motsvarar 5,4 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Kommunen uppfyller efter 2022 det finansiella målet för god ekonomisk hushållning.

Resultatet har påverkats av jämförelsestörande poster och reavinster. Det blir mer rättvisande om justering för sådana poster görs. Efter justering av jämförelsestörande poster är resultatet 116,8 mkr (se tabellen ovan). Dessa poster består av för året avsatta medel gällande återställning av Bånghagen deponi om 30 mkr.

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter uppgår till 604,3 mkr (598,1 mkr 2021) vilket är en ökning med 6,2 mkr jämfört med föregående år. Ökningen motsvarar 1 procent (4,6 procent 2021). Det förklaras bland annat av ökade intäkter från taxor och avgifter samt från hyror och arrenden.

Ökningstakten om 1 procent är lägre än föregående år vilket är en följd av mindre intäkter från försäljning av tomter jämfört med 2021.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader uppgår till 2076,8 mkr (1979,3 mkr 2021) och har således ökat med 97,5 mkr jämfört med föregående år vilket motsvarar 4,9 procent (3,9 procent 2021)

Personalkostnaderna har minskat med 6,1 mkr jämfört med 2021, vilket innebär en minskning med - 0,5 procent (4,7 procent 2021). Antal tillsvidarare anställda har ökat med 6 personer mellan åren 2022 och 2021 och ökningen är huvudsakligen hänförlig till fler anställda inom utbildningsförvaltningen. Minskning av vikarietid och övertidstimmar inom hemtjänsten till följd av förändringar i personalsammansättningen samt mindre antal timmar i beställd hemvårdstid är den huvudsakliga orsaken till att kommunen har lägre personalkostnader trots flera tillsvidareanställda jämfört med 2021.

Kommunens avskrivningar uppgår till 81,8 mkr (73,7 mkr 2021). Det är 8,1 mkr mer än förra året vilket till stor del beror på ökade kostnader för nedskrivningar samt tidigare års ökade investeringsnivåer. Årets nettoinvesteringar uppgår till 196,5 mkr (227,6 mkr 2021).

Europa präglas i hög grad av kriget i Ukraina, vilket lett till markant höjda priser på energi och livsmedel. Inflationstakten enligt KPIF (konsumentprisindex med fast ränta), det vill säga förändringen från samma månad föregående år, var 10,2 procent i december 2022.

Årsresultatet för kommunen inkluderar en kostnadsökning för material och varor om 21 mkr motsvarande 21,7 procent jämfört med föregående år (-1,1 mkr 2021). Minskningen av kostnader för material och varor under 2021 var till följd av pandemin.

För 2022 har kostnaderna för livsmedel och el ökat med 18,9 procent respektive 34 procent jämfört med föregående år. Hur stor del av kostnadsökningen som är till följd av prisutvecklingen är svårt att uppskatta då föregående år präglades av pandemin vilket resulterade i att vissa verksamheter varit stängda.

Finansnetto

Finansnettot (finansiella intäkter och finansiella kostnader) visar ett överskott på 0,6 mkr, vilket är lägre än föregående år (8,5 mkr 2021). En stor del av det beror på ökade kostnader för räntor då räntehöjningar skett i omgångar under 2022 till följd av Riksbankens höjning av styrräntan. Totala räntekostnader för koncernens lån för året var 22,0 mkr, en ökning med 7,9 mkr från 2021. Snitträntan under året var 1,0 procent.

Skatteintäkter och nettokostnader

Utveckling av skatteintäkter och nettokostnader	2022	2021	2020	2019	2018
Ökning/minskning av skatteintäkter och statsbidrag (mkr)	100	80,4	69,3	48,3	33,0
Procentuell förändring (%)	6,5	5,5	5,0	3,6	2,4
Nettokostnadsökning (mkr)	99,3	53,9	26,9	56,9	23,0
Med hänsyn till jämförelsestörande poster (mkr)	69,3	53,9	26,9	56,9	43,6
Procentuell förändring (%)	6,8	3,8	2,0	4,3	1,8
Med hänsyn till större jämförelsestörande poster (%)	4,8	3,8	2,0	4,3	3,3

Skatteintäkterna och de generella statsbidragen har ökat med 100 miljoner kronor, vilket är högre än föregående år. En förutsättning för en långsiktigt hållbar ekonomi är att nettokostnaderna inte ökar snabbare än intäkterna från skatter och statsbidrag. Tabellen ovan visar att nettokostnaderna, utan hänsyn till jämförelsestörande poster, ökat något snabbare än intäkterna från skatter och bidrag. Med hänsyn till de jämförelsestörande posterna så uppgår den procentuella förändringen av nettokostnaderna till 4,8 procent och ligger således lägre än den procentuella förändringen av intäkterna som uppgår till 6,5 procent.

Relationen mellan skatteintäkter/statsbidrag och nettokostnader måste vara stark om kommunen ska kunna möta framtidens demografiska förändringar och investeringsbehov.

Nettokostnadsandel

Nettokostnadsandel - olika kostnaders andel av skatteintäkter och utjämning (procent)	2022	2021	2020	2019	2018
Verksamhetsnetto	89,6	89,5	91,2	94,3	94,8
Avskrivningar	5,0	4,8	4,6	4,4	4,7
Nettokostnad exklusive finansnetto och jämförelsestörande poster	94,6	94,3	95,8	98,7	99,5
Finansnetto	0,0	-0,6	1,3	0,0	0,1
Jämförelsestörande poster	-1,8	0,0	0,0	0,0	-1,5
Nettokostnad totalt	92,7	93,7	97,1	98,7	98,1
Årets resultat	7,3	6,3	2,9	1,3	1,9
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Grundläggande för en god ekonomi är att det råder balans mellan löpande intäkter och kostnader. Ett sätt att belysa detta är att analysera hur stor andel av skatteintäkter och bidrag som de löpande verksamhetskostnaderna tar i anspråk.

Den andel av skatteintäkterna som inte tas i anspråk av driftkostnader, alltså 7,3 procent, är årets resultat. Viktigt att notera är trenden av den totala nettokostnadsutvecklingen, där det går att se en minskning från 2018 till 2022 med 5,4 procent. Det beror bland annat på effektiviseringar inom verksamheterna och en styrning mot ett högre resultat.

Investerings- och exploateringsredovisning

Investerings- och exploateringsredovisning	2022	2021	2020	2019	2018
Investeringar, skattefinansierad verksamhet	88,1	105,9	110,4	75,7	139,6
Investeringar, taxefinansierad verksamhet exkl. exploatering	30,3	39,8	26,4	26,2	-4,8
Investeringar, exploateringsverksamhet	78,1	81,9	48,9	59,4	29,5
Årets nettoinvesteringar (mkr)	196,5	227,6	185,7	161,3	164,3
Årets resultat + avskrivningar (mkr)	171,2	170,3	109,6	80,0	88,7
- i förhållande till årets nettoinvesteringar (%)	87,1	74,8	59,0	49,6	54,0

Årets nettoinvesteringar uppgår till 196,5 mkr. Budgeten för investeringar var 254,9 mkr.

Tillsammans med årets resultat skapar avskrivningarna utrymme för investeringar. Relationen mellan avskrivningarna och de faktiska nettoinvesteringarna ger en bild av om investeringsvolymen är påfrestande för skuldsättningen eller likviditeten. Som framgår av tabellen ovan ligger nettoinvesteringarna för 2022 på 196,5 mkr, vilket är högre än det utrymme som skapats från verksamheten (171,2 mkr). Detta medför påfrestningar för likviditeten, vilket även kan utläsas från tabellen tidigare år. För att skapa en långsiktig ekonomi i balans måste investeringsvolymen anpassas till utrymmet.

Kapacitet

Soliditet	2022	2021	2020	2019	2018
Soliditet exklusive hela pensionsåtagandet (%)	20	21	29	29	31
Soliditet inklusive hela pensionsåtagandet (%)	6	4	2	-1	-3
Soliditet exklusive hela pensionsåtagandet (%) exklusive koncernbank	29	31			
Soliditet inklusive hela pensionsåtagandet (%) exklusive koncernbank	9	6			

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som finansieras av egna medel. Soliditeten exklusive pensionsåtagandet uppgår till 20 procent, vilket är en försämrad nivå jämfört med föregående år. Under 2021 infördes koncernbank vilket har ökat kommunens balansomslutning och således påverkat soliditeten negativt. Skulle koncernbanken exkluderas från balansomslutningen så hade soliditeten exklusive pensionsåtagande i stället uppgått till 29 procent. Under 2022 redovisar kommunen för första gången finansiell leasing som har ökat balansomslutningen ytterligare, vilket förklarar varför soliditeten minskat mellan 2021 och 2022.

För att få en mer rättvis bild av kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme ska soliditeten mätas inklusive hela pensionsåtagandet, det vill säga den del som klassificeras som ansvarsförbindelse och inte påverkar resultaträkningen. Soliditeten inklusive pensionsskulden hamnar år 2022 på plus 6 procent, en ökning med 2 procentenheter jämfört med föregående år. 2020 är första året kommunen har en positiv soliditet när hela pensionsåtagandet räknas med. Även detta mått påverkas av balansomslutningen. Skulle koncernbanken exkluderas från detta soliditetsmått så hade nivån i stället varit 9 procent.

Självfinansieringsgrad av investeringarna	2022	2021	2020	2019	2018
Självfinansieringsgrad av investeringarna (%) *	87,1	74,8	59,1	49,6	49,3

*) *Självfinansieringsgraden visar hur stor andel av investeringarna som finansieras med egna medel. Ett mått på 100 procent innebär att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar och alltså inte behöver låna.*

Självfinansieringsgraden för 2022 är högre än förra årets. Även om nivån är högre behöver cirka 13 procent av investeringarna finansieras med lånade medel. För att minska lånefinansieringsgraden måste en större andel av skatteintäkterna och de generella statsbidragen gå till årets investeringar. Med andra ord måste resultatnivån vara högre eller investeringsnivån lägre.

Risk

Finansiella tillgångar

Finansiella tillgångar (mkr)	2022	2021	2020	2019	2018
Aktier och andelar, bokfört värde	26,4	37,2	37,2	37,2	37,2
Likvida medel	96,0	78,9	116,8	50,9	0,8
Checkkredit	150	150	150	150	150

Likviditetsposition

Likvida medel är ett mått på den kortsiktiga handlingsberedskapen. Medlen behövs för att garantera att verksamheterna kan fungera. Checkkrediten på 150 mkr har nyttjats under året, men vid bokslutstillfället var det ingen kredit nyttjad.

Årets kassaflöde

Kommunens kassaflöde har varit positivt under året och de likvida medlen var vid årsskiftet 96 mkr, 17,1 mkr högre än vi föregående årsbokslut. Det beror främst på lägre investeringsnivå jämfört med föregående år vilket kortsiktigt påverkar likviditeten positivt. Den löpande verksamheten har ett positivt kassaflöde men investeringarna behöver finansieras på annat sätt, främst genom lånefinansiering.

Investeringarna har till 13 procent finansierats genom lån. Därmed har kommunens låneskuld ökat, vilket framgår av tabellen nedan. Koncernkontot ger fördel genom att koncernen totalt kan nyttja saldot, även koncernens kassaflöde är positivt under året. Vid årsskiftet fanns 101,3 mkr som likvida medel i koncernen jämfört med 81,5 mkr föregående år. Det beror på lägre investeringsnivåer både i kommunen och även i Mariehus AB jämfört med föregående år.

Finansiella skulder (mkr)	2022	2021	2020	2019	2018
Låneskuld bank	1 094,2	1 053,8	921,7	862,4	744,6
Skuld/invånare (kr)	44 178	42 623	37 600	35 147	30 551

**Kvoten av den totala skulden i förhållande till totala tillgångar uttryckt i procent.*

Som en del i kommunens kassaflöde har låneskulden ökat med 50 mkr under 2022. Amortering har skett med 9,5 mkr. Av kommunens totala skulder (1094,2 mkr) finns både rörlig och fast ränta med koppling till finanspolycyn. Under 2021 påbörjades arbetet med att arbeta om låneportföljen i samband med införandet av koncernbanken.

Skulden per invånare baserat på långfristiga lån har ökat under de senaste åren med anledning av stora investeringar och ökad lånefinansiering. Under 2022 har den ökat med 1 555 kronor per invånare och är vid bokslutstillfället 44 178 kronor per invånare.

Redovisning av finansiell riskhantering

Finansiell verksamhet är förenad med risker, både finansiella och operativa. Mariestads kommun använder sig av olika instrument för att reducera riskerna. Kommunens finanspolicy anger vilka instrument som är tillåtna samt önskad nivå av riskexponering.

2020 antogs en ny finanspolicy av kommunfullmäktige, vilken ligger till grund för hela kommunkoncernen.

Här följer en genomgång av olika risker, vilken policy som gäller för dem samt en redovisning av årets riskhantering.

Ränterisk

Med ränterisk menas risken att räntekostnaderna höjs på grund av ändrade räntenivåer. Genom att binda räntan minimeras risken eftersom kostnaden blir stabil och förutsägbar. Beroende på hur finansmarknaden utvecklas kan bunden ränta medföra högre eller lägre kostnader jämfört med rörlig.

Koncernbanken hanterar alla finansiella risker genom att samtliga lån och räntederivat hanteras där. Analysen av risken baseras på koncernen. Nivåer och nyckeltal är också kopplade dit för hela koncernen, inte bara kommunen.

Fast ränta kan uppnås på två sätt: antingen genom att teckna lån med fast ränta eller genom räntederivat i kombination med lån med rörlig ränta. Räntederivat skyddar mot eventuella framtida ränteuppgångar baserat på dess värde.

Av den totala låneskulden på 2207 mkr vid utgången av året finns tre stycken räntederivat, samtliga hos VänerEnergi AB med förfall under åren 2026–2028. Totalt belopp 155 mkr vilket motsvarar 7 procent av låneportföljen. Inga räntederivat finns i kommunen.

Både fast och rörlig ränta finns i låneportföljen. Vid årets slut var den genomsnittliga räntebindningen 1,86 år. 36 procent av portföljen förfaller inom 12 månader. Räntebindningen är på samma nivå som vid ingången av året men förfallet inom 12 månader har minskat med 12 procent. Även om räntebindningen är oförändrad i tid är det i riktning mot en bra nivå i finanspolicyn för den genomsnittliga räntebindningen som ska vara mellan ett och fem år.

Kommuninvest var under 2022 långgivare bakom samtliga skulder. Den genomsnittliga räntan under 2022 var 1,00 procent inklusive räntederivat (0,69 procent 2021). Räntekostnaderna på koncernens lån har under året varit 22,0 mkr varav räntesäkringarna 5,5 mkr.

Pensionsåtaganden

Pensionsåtaganden (mkr)	2022	2021	2020	2019	2018
Avsättning till pensioner (inklusive löneskatt)	17,9	19	16	16	17
Pensionsförpliktelser äldre än 1998 (inklusive löneskatt)	534	554	558	572	589
Total pensionsförpliktelse	552	573	574	588	606

Kommunens pensionsskuld redovisas enligt den så kallade blandmodellen. Det innebär i praktiken att större delen tas upp som en ansvarsförbindelse utanför resultat och skuldredovisning. Denna del är dock lika viktig ur risksynpunkt, då ansvarsförbindelsen kommer att generera framtida utbetalningar. Mariestads kommun har tidigare inte kunnat täcka dessa utbetalningar med eget kapital. Från år 2020 är det egna kapitalet större än pensionsskulden. Den totala pensionsskulden är 552 mkr och totalt eget kapital är 777 mkr enligt balansräkningen.

Pensionsförpliktelserna har minskat de senaste åren, så även mellan 2021 och 2022 och kommer att minska även framåt i tid. Från och med 1 januari 2023 träder dock ett nytt pensionsavtal i kraft vilket kommer påverka driftsredovisningen i form av ökade pensionskostnader.

Pensionsförpliktelse

Pensionsförpliktelse (mkr)	(mkr)
1.Total pensionsförpliktelse i balansräkningen	
a. Avsättning inkl. särskild löneskatt	17,9
b. Ansvarsförbindelse inkl. särskild löneskatt	533,5
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring (2019 84,2)	108,4
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse	0,0
Summa pensionsförpliktelse (inkl. försäkring och stiftelse)	659,8

Tabellen visar summan av avsättning för pensioner inklusive särskild löneskatt och ansvarsförbindelse avseende pensionsförpliktelse inklusive särskild löneskatt som avser egna förvaltade pensionsmedel och tryggnad i försäkring eller stiftelse.

Förvaltade pensionsmedel - marknadsvärde

Förvaltade pensionsmedel (mkr)		(mkr)
Totalt pensionsförsäkringskapital	2022	127,0
	2021	131,3
Varav överskottsmedel hos KPA Pension	2022	0,0
	2021	3,1
Totalt kapital, pensionsstiftelse		0,0
Finansiella placeringar		0,0
Summa förvaltade pensionsmedel		127,0

Tabellen visar summan av totalt pensionsförsäkringskapital som adderas med totalt kapital för medel tryggade i pensionsstiftelse och finansiella placeringar för att få summan totalt förvaltade pensionsmedel.

Finansiering: återlånade medel 532,8 mkr, konsolideringsgrad 19,2 procent.

Borgensåtaganden

Borgensåtaganden (mkr)	2022	2021	2020	2019	2018
Koncerninterna					
Mariehus AB	0	0	656,6	656,9	497,3
VänerEnergi AB	0	0	248,6	238,6	238,6
Övrigt					
Mariestads äldreboende	35,1	36,6	38,1	39,6	41,2
HSB	0	0,2	0,4	0,5	0,7
Föreningar	10,2	10,9	11,3	12,6	14,1
Förlustansvar för egna hem och småhus	0	0,1	0,1	0,1	0,1
Totalt	45,3	47,8	955,0	948,3	792,0

Ett borgensåtagande innebär en risk att borgensmannen måste infria sitt åtagande. Riskens omfattning beror bland annat på vilken typ av borgen det gäller och för vem eller vilka borgen har tecknats. I samband med införande av koncernbank under 2021 har borgensåtaganden till de kommunala bolagen upphört. Avtal mellan parterna säkerställer bolagens åtaganden genom bland annat räntepåslag. Inga nya borgensåtaganden har tecknats under året och befintliga minskar i belopp.

Kontroll

Budgetavvikelse (mkr)	2022	2021	2020	2019	2018
Budgetavvikelse årets resultat (efter jämförelsestörande poster)	35,4	66,9	14,4	4,3	-6,6
Varav:					
verksamheternas netto	-11,3	-1,9	18,6	0,1	18,8
efter jämförelsestörande poster	-11,3	-1,9	18,6	0,1	-1,8
Skatteintäkter och statsbidrag	49,3	58,9	16,5	3,3	-7,0
Finansnetto	-2,6	9,9	-20,7	1,0	6,8

Den som följer budget har goda förutsättningar för god ekonomisk hushållning. Nämnderna inklusive de taxefinansierade verksamheterna uppvisar tillsammans med finansverksamheten 11,3mkr högre utfall än budget för perioden. Det i förhållande till omslutningen på 1 539,5 mkr. Största avvikelsen som påverkar resultatet negativt är nedskrivningar och avsättning till deponi men de goda utfallet av skatteintäkter och bidrag kompenserar för detta.

Störst avvikelse inom nämnderna har socialnämnden på plus 3,1 mkr som härleds till tillfälliga budgettillskott och ett arbete med bemanningen som lett till lägre personalkostnader.

På totalnivå för hela kommunen visar analysen att kommunen har en god budgetkontroll. Det är av stor vikt att kommunen har kontroll över sina tilldelade medel och anpassar sina verksamheter därefter samt vidtar åtgärder för att få en budget i balans.

2.2 Händelser av väsentlig betydelse

Nedan följer några väsentliga händelser under året 2022.

- AB Volvo tillkännagav i augusti att de kommer att etablera en fabrik för tillverkning av battericeller till tunga fordon i Mariestad.
- Mariestad klättrade nio placeringar till plats 21 på Svensk Näringslivs företagsranking.
- Kriminalvården fortsätter sin utbyggnad av klass tre anstalten och även en ny klass 2 anstalt har påbörjats.
- Metsä Tissue har fortsatt arbeta med sin utbyggnad och i november månad var miljötillståndet klart.
- Påbörjat arbetet med att komplettera kommunens fysiska planering med exploatörsdrivna detaljplaner.
- Inom ramarna för Klimatneutrala Mariestad 2030 har kommunen tecknat ett klimatkontrakt med Energimyndigheten, Tillväxtverket, Vinnova, Trafikverket, Naturvårdsverket och Formas.
- Gymnasieskolan har ett högt söktryck till sina utbildningar och har de senaste åren anpassat programutbudet efter efterfrågan. Från och med hösten 2023 ska alla yrkesutbildningar erbjuda högskoleförberedande kurser.
- Sektor Stöd och omsorg delades i två förvaltningar, Socialförvaltningen och Äldre- och omsorgsförvaltningen.
- Akutlogi Maria som riktar sig till kvinnor som är hemlösa har öppnats.
- Koncernbildning för att tydliggöra styrning av koncernens gemensamma resurser.

2.3 God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning är enligt Kommunallagen att fastställa verksamhetsmål och finansiella mål för att erhålla en god ekonomi för kommande generationer. God ekonomisk hushållning betyder också att kommunen ska inom sina verksamheter säkerställa att resurserna används till rätt saker och att de utnyttjas på ett effektivt sätt.

En samlad bedömning för mandatperioden 2019–2022 är att kommunen uppnår god ekonomisk hushållning inom sina verksamheter. Samtliga kommunfullmäktige mål visar en positiv trend. De nämndmål som visar avvikande trend har en förklaring och orsak till avvikelsen. Det finansiella målets delmål uppnås genom en positiv resultatutveckling på över två procent av skatter och bidrag, ökad soliditet som stärker det långsiktiga handlingsutrymmet samt att en större andel av investeringarna finansieras genom egna medel. Skattefinansierade investeringar är finansierade av egna medel vilket är en styrka för att uppnå en långsiktig hållbar ekonomi på sikt.

2.3.1 Kommunfullmäktiges mål

Status på kommunfullmäktiges mål 1–5, som är gällande under hela mandatperioden, bedöms vid delår och helår enligt följande:

- Uppfyllt – målet är helt uppfyllt
- ◆ Positiv trend – arbete med målet pågår med positiv trend, målet är delvis uppfyllt
- Neutral trend – arbete med målet är ej påbörjat eller arbetet har inte gett någon utveckling sedan senaste mätningen, målet är ej uppfyllt
- Negativ trend – status för målet är sämre än vid senaste mätningen, målet är ej uppfyllt

För statusbedömningen av nämndmålen används samma modell. För detaljer om respektive nämnds arbete med målen se Nämndernas årsrapporter.

Delmålens bidrag till kommunfullmäktiges mål 1 (det finansiella målet) bedöms genom en årsprognos vid delåret tillsammans med en prognos för resterande mandatperiod enligt följande:

Finansiellt mål	Uppfyllt	På väg att uppfyllas	Ej uppfyllt
-----------------	----------	----------------------	-------------

1. Mariestad – en kommun med långsiktig hållbar ekonomi och god ekonomisk hushållning

Kommuner ska enligt kommunallagen ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. För ekonomin ska det anges finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. De finansiella målen ska ge uttryck för realism och handlingsberedskap och vara anpassade till kommunens ekonomiska förutsättningar.

Mariestad kommun har i nuläget en svag handlingsberedskap på längre sikt, vilket soliditetsmålet visar. För att stärka kommunens soliditet kommer det att krävas ett årligt resultat på minst 2 procent per år och en lägre lånefinansiering till investeringarna än i nuläget. För att säkerställa detta kommer det finansiella målet att mätas och följas upp årligen utifrån följande delmål:

- Resultatet ska vara minst 2 procent över mandatperioden

Finansiellt mål	Budget 2022	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021	Årsbokslut 2020	Årsbokslut 2019
Resultat (mkr)	54,0	89,4	96,6	42,8	18,2
Procent av skatteintäkter och statsbidrag	3,4	5,4	6,3	2,9	1,3

För mandatperioden 2019–2022 uppnås en genomsnittlig resultatnivå på 61,8 mkr vilket motsvarar 4,0 procent i genomsnitt. Det medför att kommunen har stärkt sitt eget kapital med 247,0 mkr och resultatmålet uppnås för mandatperioden.

- Soliditeten ska öka med minst 1 procent per år för att uppnå en positiv soliditet (inklusive hela pensionskulden) vid mandatperiodens utgång.

Finansiellt mål	Budget 2022	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021	Årsbokslut 2020	Årsbokslut 2019
Soliditet exklusive pensionsåtaganden (%)	20	29	31	29	29
Soliditet inklusive pensionsåtaganden (%)	4	9	6	2	-1

Koncernbank har införts under 2021. Det påverkar soliditeten då balansomslutning blir högre. Värdena i tabellen ovan avser exklusive koncernbank, för att ge möjlighet till en jämförelse med målet. För att öka soliditeten kommer det att krävas att investeringarna finansieras mer av egna medel det vill säga mindre lånefinansiering. För att uppnå det krävs ett högre resultat eller lägre investeringsnivå

Soliditeten har under mandatperioden 2019–2022 ökat från -1 till +9 vilket medför att målet har uppnåtts för mandatperioden. Den främsta förklaringen är att en större andel av investeringarna har finansierats med egna medel genom ett högre resultat.

- Investeringsmålet

Investeringsmålet baseras på en total investeringsram för perioden 2020–2022 samt en minskad lånefinansiering över tid.

- Skattefinansierade investeringar ska vara självfinansierade över mandatperioden och total investeringsram om 270 mkr (2020–2022).
- Taxefinansierade investeringar kan vara lånefinansierade över mandatperioden och total investeringsram om 216 mkr (2020–2022).
- Koncernens samlade investeringsram över mandatperioden är 791 mkr och är fördelade enligt:
 - Mariestad kommun 486 mkr
 - Mariehus AB 170 mkr
 - VänerEnergi AB 135 mkr (88 procent)

Nedan visas en sammanställning av investeringsmålet över perioden 2020–2022.

Investeringar 2020–2022 (mkr)	Bokslut 2020	Bokslut 2021	Bokslut 2022	Bokslut 2020–2022	Mål 2020–2022	Avvikelse 2020–2022
Kommunen skattefinansierad verksamhet	145,3	187,8	168,7	501,8	270	-231,8
Kommunen taxefinansierad verksamhet	40,4	39,8	27,8	108	216	108
Totalt kommunen	185,7	227,6	196,5	609,8	486	-123,8
Mariehus AB	32,1	92,7	54,5	179,3	170	-9,3
VänerEnergi AB	47,9	40,8	77,6	166,3	135	-31,3
Totalt koncernen	265,7	361,1	328,6	955,40	791	-164,40

Syftet med investeringsmålet är att minska lånefinansieringen och att skattefinansierade investeringar är självfinansierade.

Utfallet för kommunens investeringar uppgår till 196,5 mkr för 2022, vilket är inom årets budget. Under året har beslutats att utöka budgeten med totalt 94,8 mkr och budgeten uppgår till totalt 254,9 mkr. Utökningen av investeringsbudgeten har främst varit för att bemöta ökade behov för exploatering av industrimark. Avvikelsen gentemot målet förklaras av investeringar i markköp för kommande industrietableringar. Dessa investeringar kommer att generera intäkter i framtiden.

I ovanstående tabell redovisas skattefinansierade investeringar, vilket är inklusive exploateringsinvesteringar. Investeringar av skattefinansierad verksamhet ska enligt målet vara självfinansierade. Under 2022 har 88,1 mkr investerats i skattefinansierad verksamhet vilket är inom utrymmet för självfinansiering. Investeringar i taxefinansierad verksamhet exklusive exploatering uppgår till 27,8 mkr. Dessa investeringar är finansierade via VA-kollektivet.

Större andel av investeringarna har finansierats med egna medel under mandatperioden dvs självfinansieringsgraden har ökat över mandatperioden från 49,6 procent till 87 procent. Investeringar i skattefinansierade verksamheter (inklusive exploateringsinvesteringar) har gjorts under perioden om 624,2 mkr och har finansierats med egna medel om 531,1 mkr från resultat och avskrivningar. Självfinansieringsgraden är under perioden 2019–2022 är 85 procent.

2. Mariestad – en trygg kommun för alla

Genom stabil ekonomi, bra kvalitet och trygga miljöer kan Mariestad erbjuda en hållbar kommun för alla som bor, verkar och vistas här.

Mariestad är en trygg samhällsspelare med engagemang och medborgarfokus.

Måluppfyllelse status

◆ Positiv trend

Kommentar

Nämnderna arbetar med åtta nämndspecifika mål kopplat till kommunfullmäktigemålet. Nämnderna bedömer att de på ett positivt sätt bidrar till måluppfyllelse för kommunfullmäktigemålet. Den samlade bedömningen är att kommunfullmäktigemålet har en positiv trend.

Trygghetsvandringar är genomförda under året, där folkhälsostateg, säkerhetssamordnare, polis samt näringsliv och organisationer har deltagit. Dialoger har också genomförts med bostadsrättsförening som upplevt otrygghet och skadegörelse.

Inom utbildningsnämnden visar förskolan generellt ett högt resultat gällande barnens trygghet i verksamheterna utifrån den enkät som vårdnadshavare svarar på varje år. Elever i grundskolan och gymnasiet visar samma höga resultat gällande trygghet som tidigare år. Det främjande och förebyggande arbetet kopplat till trygghet och studiero har utvecklat ledarskapet. Elevhälsoteamets intensifierade arbete att göra tidiga insatser ger resultat. Vuxenutbildningens enkät visar att eleverna upplever trygghet och studiero. Kompetenshöjande insatser kring diskriminering och kränkande behandling har genomförts.

Socialtjänstens har utökat serviceinsatser för vuxna till att också ta emot personer med samsjuklighet, där ges direkt stöd och hjälp med exempelvis aktivitetsrapportering. Inom socialtjänsten arbetas det aktivt med införandet av nya arbetssätt. Under året har tre allmänna föreläsningar med temat Sociala medier, psykisk ohälsa samt droger/narkotika genomförts. Fortsatt arbete med nya metoder och arbetssätt behöver ständigt vara en del i verksamheterna.

Tekniska kartlägger för att förbättra tryggheten vid våra allmänna platser. Ytterbelysningen på skolor och förskolor har utökats, kameror har satts upp på två skolor. Verksamheten minskar vårt klimatavtryck genom flera åtgärder, ex. lokala återvinningsstationer och succesivt omsätta fordonspark till miljövänligare alternativ. Arbete har genomförts under perioden i syfte att kartlägga var energisparande åtgärder ger högst effekt.

Nämndens mål	Måluppfyllelse status	Nämnd
I Mariestad är det självklart att alla hjälps åt och att alla är inkluderade	 Uppfylld	Kommunstyrelsenämnden
I Mariestad kan alla vistas och röra sig fritt genom säkra och tillgängliga miljöer	 Uppfylld	Kommunstyrelsenämnden
Alla barn/elever/matgäster känner sig trygga i utbildningsnämndens verksamheter	 Positiv trend	Utbildningsnämnden
Mariestads invånare är trygga med att de får den hjälp de behöver när de behöver den	 Positiv trend	Socialnämnden
Missbruk av alkohol och alla andra typer av droger inklusive läkemedel ska minska för en trygg miljö och tillvaro för alla	 Positiv trend	Socialnämnden
Verksamhet miljö och bygg har en given roll i de forum där kommunens utformning och utveckling skapas och delar sin kompetens för en trygg utveckling till medborgarna	 Positiv trend	MTG - Miljö- och byggnadsnämnden
Våra ute- och inomhusmiljöer samt våra leveranser är trygga och säkra för alla	 Uppfylld	MTG - Tekniska nämnden
Vi ska minska vårt klimatavtryck och vår miljöpåverkan	 Positiv trend	MTG - Tekniska nämnden

3. Mariestad – en kreativ och innovativ kommun

Chefer, ledare och medarbetare uppmuntras till nytänkande ”utanför boxen”.

Genom omvärldsbevakning hämtar vi inspiration från andra och skapar hållbara lösningar för våra kommuninvånare.

Måluppfyllelse status

 Positiv trend

Kommentar

Nämnderna arbetar med sju nämndspecifika mål kopplat till kommunfullmäktigemålet. Den samlade bedömningen är att kommunfullmäktigemålet har en positiv trend.

Kommunstyrelsen har godkänt klimatkontraktet och det har publikt undertecknats. Under hösten har ett koncept för introduktion av nyanställda tagits fram. Det digitala klivet inom samhällsbyggnadsprocessen är i gång, med fullföljande processkartläggning.

Förskolan har fokuserat på arbetet med nya läroplanen och tillgängliga lärmiljöer. Pedagoger dokumenterar kontinuerligt och kopplar arbete mot enskilda barn, underlättar samtal med vårdnadshavare. Grundskola och gymnasiet fokus ligger på arbete för ökad elevnärvard. Analys

kring elever som inte når målen har gjorts både på individ och gruppnivå och visar att det arbete kring motivation krävs.

Socialnämndens arbete med att hitta digitala lösningar går framåt, en digitaliseringsgrupp är i gång och tjänst för tips och förslag har utformats. På APT diskuterats mål och förbättring, utbildningsinsatser för att öka kvalitén där målet är att insatserna ska leda till positiv förändringskultur. När årets organisationsförändringar genomförts, i kombination med upprättandet av nya tjänster skapas bättre förutsättning att arbeta med utvecklingsfrågor.

Inom Miljö- och bygg har nätverksträffar kommit i gång och till stora delar är målet med att ha en positiv förändringskultur i positiv trend. Förslag och idéer från den egna verksamheten fångas upp vid APT samt inom de olika grupperna.

Tekniska nämndens verksamheter arbetar löpande med digitaliseringsåtgärder i syfte att effektivisera. Förbättringsarbete med digital felanmälan är i gång. Pilotprojekt "Införande av digital mätning och mätvärdesinsamling av vattenförbrukning hos kund" har genomförts med gott resultat. Analoga mätare ersätts med digitala mätare framåt. Mervärdet är stort både för distributör och kund.

Nämndens mål	Måluppfyllelse status	Nämnd
Mariestad är platsen för kreativa möten för invånare, besökare, näringsliv och medarbetare	◆ Positiv trend	Kommunstyrelsenämnden
Mariestad ligger i framkant och andra aktörer inspireras av oss	◆ Positiv trend	Kommunstyrelsenämnden
Alla barn/elever utvecklas via ledning och stimulans att nå målen för sin utbildning	◆ Positiv trend	Utbildningsnämnden
Socialnämnden har ett innovativt och hållbart förhållningssätt med fokus på digitala lösningar som skapar mervärde för dem vi är till för	■ Neutral trend	Socialnämnden
Inom socialnämnden råder en positiv förändringskultur där alla medarbetare bidrar och vet hur de för fram nya idéer	■ Neutral trend	Socialnämnden
Verksamhet miljö och bygg har en positiv förändringskultur där alla medarbetare bidrar och vet hur man deltar	◆ Positiv trend	MTG - Miljö- och byggnadsnämnden
Vi tar tillvara på såväl medarbetarnas som medborgarnas kreativitet för att utveckla vår verksamhet	◆ Positiv trend	MTG - Tekniska nämnden

4. Mariestad – en välkomnande kommun där alla kontakter genomsyras av ett gott bemötande

Vårt bemötande ska oavsett ärende ge en positiv känsla.

Vi skapar mervärde för de vi är till för i varje samtal och möte.

Vi sätter stort värde på våra invånare, besökare, företagare och anställda.

Måluppfyllelse status

◆ Positiv trend

Kommentar

Nämnderna arbetar med fem nämndspecifika mål kopplat till kommunfullmäktigemålet. Den samlade bedömningen är att kommunfullmäktigemålet har en positiv trend.

Arbetet med en ny publik webb har startats upp och nu deltar Töreboda och Gullspång i processen för att samverka i arbetet.

Inom utbildningsnämnden har samverkan med socialtjänst, BVC och tandvården inom SAMBU (samverkan barn och unga) lett till att det finns fler kontaktvägar och arbetsformer för arbetet kring barn och familjer. Grundskolan arbetar med tillgängliga lärmiljöer och likvärdig elevhälsa för att möta upp olika elevers behov. I gymnasiet visar resultaten gällande inflytande och delaktighet en stor variation mellan enkätsvaren på programmen. Programmen behöver undersöka vad eleverna anser vara viktigt att ha inflytande över. Elevhälsoteamet träffar programledare vilket har bidragit till att hela arbetslaget kunnat arbeta kring både individer och grupper.

Socialnämndens samtliga verksamheter arbetar aktivt med att fånga upp klagomål och missförhållanden. Nyinrättade tjänster kommer att ansvara för kvalitetsutvecklande arbete kommande år samt utveckla metoder för att följa upp verksamheterna och insatsernas kvalitet. Anhörigträffar är nu åter i gång i våra verksamheter efter uppehåll under pandemin.

Miljö- och byggnadsnämnden redovisar att det återstår en del arbete med att tillgänglighetsanpassa filer som finns på extern webb. Arbetet har startat och kommer att följas upp fortlöpande.

Tekniska nämnden har sett över och utvecklat kommunikationen till allmänheten, bland annat genom kommunikationsplaner och ett utvecklat samarbete med kommunikationsenheten, i syfte att informera om verksamhetens projekt och aktiviteter.

Vid VA-Avdelningen sker mätningar som påvisar att abonnenter är nöjda med den service de får. För de ska fortsätta att vara nöjda genomförs riktade informationskampanjer för att visa på vad verksamheten arbetar med.

Nämndens mål	Måluppfyllelse status	Nämnd
Vi har ett professionellt förhållningsätt med fokus på att skapa mervärde för de vi är till för	◆ Positiv trend	Kommunstyrelsenämnden
Se och förstå alla barn och elever	◆ Positiv trend	Utbildningsnämnden
Alla medborgare får ett tryggt och korrekt bemötande av socialnämndens verksamheter	■ Neutral trend	Socialnämnden
I verksamhet miljö och bygg finns en hög kompetens och medvetenhet om service, gott bemötande och effektiv handläggning	◆ Positiv trend	MTG - Miljö- och byggnadsnämnden
Upplevelsen i mötet med vår verksamhet är professionellt och trevligt	◆ Positiv trend	MTG - Tekniska nämnden

5. Mariestad – en attraktiv tillväxtkommun

I Mariestad finns förutsättningar för hållbar tillväxt.

Entreprenörskap uppmuntras och ses som en tillgång.

Vi förstår vikten av utbildning och forskning för att satsa rätt inför framtiden.

Måluppfyllelse status

◆ Positiv trend

Kommentar

Nämnderna arbetar med åtta nämndspecifika mål kopplat till kommunfullmäktigemålet. Den samlade bedömningen är att kommunfullmäktigemålet har en positiv trend.

Kommunen har genomfört 101 företagsbesök under året. Arbetet med att ta fram en handlingsplan för att stärka kommunens arbetsgivarvarumärke samt förvaltningschefsinstruktion är under bearbetning. Genom dialog med lokala och delregionala industriföretag har yh-utbildning tagits fram. Under processen har samarbete etablerats mellan Yrkeshögskolan i Skövde och Dacapo Mariestad.

Utbildningsnämnden arbetar med den strategiska kompetensförsörjningsplanen. Arbete har påbörjats med fokus på skolpersonalens arbetsmiljö som helhet genom att stärka arbetet med det systematiska arbetsmiljöarbetet. Kostavdelningen har genomfört webbutbildningar, inspirationsdagar och diskussioner på APT för att öka kunskapsnivå kring näringslära, datorkunskap och hygienkunskap.

Förskolans utvecklingsarbete har präglats av implementeringen av helhetsidén, ett pedagogiskt underlag för utformning av undervisningen för att skapa likvärdig förskola med hög kvalitet. Grundskolan arbetar med att skapa trygghet genom kontinuitet och ökad tillgång till elevhälsa och till digitaliseringsstrategi.

Ett projekt pågår på socialförvaltningen med fokus på en grundlig introduktion med olika utbildningar där målet är att höja kompetensen samt skapa förutsättningar för personal att kännas sig väl mottagna och trygga i sin arbetsroll.

Tekniska nämndens verksamheter arbetar aktivt för att medverka i de tidiga faserna vid exploateringsprojekt som drivs. Syftet är att identifiera behov och synergier för att medverka till attraktiva lösningar. Verksamhetsområdena arbetar löpande med att kontinuerligt renovera vägnät, sköta park, hamn och skärgårdsmiljöer samt anpassa befintlig VA-struktur för att möta framtida behov.

Nämndens mål	Måluppfyllelse status	Nämnd
Företagsklimatet i Mariestad är rankat som topp 25 av landets kommuner	 Uppfylld	Kommunstyrelsenämnden
Mariestad växer och utvecklas	 Positiv trend	Kommunstyrelsenämnden
Sektor utbildning ska erbjuda en attraktiv arbetsplats för elever, medarbetare, chefer och framtida medarbetare	 Positiv trend	Utbildningsnämnden
Hög kvalitet ska prägla utbildningsnämndens verksamheter och ge förutsättningar för ett gott företags- och näringslivsklimat	 Positiv trend	Utbildningsnämnden
Socialnämnden i Mariestads kommun är en attraktiv arbetsgivare som lockar till sig rätt kompetenser i förhållande till våra behov	 Negativ trend	Socialnämnden
Det finns goda förutsättningar för privata utförare av hemtjänst att kunna etablera sig i valfrihetssystem i Mariestad	 Neutral trend	Socialnämnden
Verksamhet miljö och bygg har på ett enkelt sätt tydliggjort möjligheter och förutsättningar för etablering och utveckling till entreprenörer och privatpersoner	 Uppfylld	MTG - Miljö- och byggnadsnämnden
Vi skapar tekniska förutsättningar för tillväxt	 Positiv trend	MTG - Tekniska nämnden

2.4 Balanskravsresultatet

Balanskravet innebär att kommunens intäkter måste vara högre än kostnaderna. Om resultatet i bokslutet är negativt och det egna kapitalet därmed minskar, är kommunen skyldig att inom tre år återställa det egna kapitalet. Kommunen har de senaste åren haft ett positivt resultat och har klarat balanskravet varje år.

Resultatanalys och avstämning balanskravet	2022	2021	2020	2019	2018
Årets resultat enligt resultaträkningen	89,4	96,6	42,8	18,2	26,1
- avgår samtliga realisationsvinster	-2,6	-0,4	-6,3	-1,6	-0,8
+justering för realisationsvinster enl. undantagsmöjlighet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
+justering för realisationsförluster enl. undantagsmöjlighet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
+orealiserade förluster i värdepapper	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
-justering för återföring av orealiserade förluster i värdepapper	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	86,8	96,2	36,3	16,6	25,3
-reservation av medel till resultatutjämningsreserv	-70,4	-80,6	-21,7	0,0	0,0
+användning av medel från resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets balanskravsresultat	16,4	15,6	14,6	16,6	25,3
+synnerliga skäl att inte återställa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	16,4	15,6	14,6	16,6	25,3
Balanskravsunderskott att återställa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

I ovanstående avstämning av det lagstadgade balanskravet har resultatet reducerats med de realisationsvinster som uppstått under året. Balanskravsresultatet för 2022 är positivt och inget negativt resultat finns att reglera.

Resultatutjämningsreserv

Kommunallagen gör det möjligt att i vissa fall reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR) under eget kapital. Denna reserv kan sedan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, under förutsättning att årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt.

Resultatutjämningsreserv RUR (mkr)	2022	2021	2020	2019	2018
Resultat	89,4	96,6	42,8	18,2	26,1
- Avgår reavinst	-2,6	-0,4	-6,5	-1,6	-0,8
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	86,8	96,2	36,3	16,6	25,3
Skatteintäkter och statsbidrag	1643	1 543	1 463	1 393	1 345
1 procent av skatteintäkter och statsbidrag *)	16,4	15,6	14,6	0,0	0,0
2 procent av skatteintäkter och statsbidrag *)	0,0	0,0	0,0	27,8	26,9
Skillnad i årets resultat enligt balanskravsresultatet och en procent av skatteintäkter och statsbidrag	70,4	80,6	21,7	-11,2	-1,6
Reservation till RUR	70,4	80,6	21,7	0	0
Ackumulerat RUR	197,1	126,7	46,1	24,4	24,4

*) Kommunen har fram till och med 2019 haft en negativ soliditet inklusive pensionsskulden. Då krävs 2 procent av skatteintäkter och statsbidrag för att kunna reservera till RUR. Från och med 2020 har kommunen en positiv soliditet vilket innebär att nivån är 1 procent av skatteintäkter och statsbidrag. Därav skillnader i procentsatsen på raderna.

Som anges krävs ett resultat som överstiger 1 procent av skatter och generella statsbidrag. Nivån gäller för de kommuner som, liksom Mariestad, har en positiv soliditet inklusive hela pensionsskulden. Med "årets resultat" menas det lägsta av årets resultat och årets resultat efter balanskravsjusteringen.

Efter 2022 års resultat kan 70,4 mkr avsättas och totalt har kommunen reserverat 197,1 mkr till resultatutjämningsreserven.

2.5 Väsentliga personalförhållanden

Det här avsnittet innehåller väsentliga personalförhållanden i kommunen. Det innebär uppgifter om antalet anställda, ålder, könsfördelning och utvecklingen av antalet arbetade timmar. I avsnittet redovisas även de anställdas sjukfrånvaro och förhållanden kring personal- och kompetensförsörjning, ledarskap och lönebildning.

Verksamheten har börjat återgå till det nya normala efter pandemin. Arbetet med att utveckla processen för introduktion av nya medarbetare har fortsatt med de delar som avser den verksamhetsspecifika nivån. Även utvecklingen av kommunens systematiska arbetsmiljöarbete har fortsatt med bland annat verksamhetsanpassade checklistor för riskbedömningar. För att förstärka chefernas kompetens har ett antal utbildningar genomförts, främst inom arbetsmiljöområdet. För att underlätta administrationen av utbildningar har en utbildningskalender med anmälmöjlighet lanserats. I samverkan med 8 andra skaraborgskommuner genomfördes under våren ett antal digitalt sända arbetsrättsliga utbildningar.

2.5.1 Personalstruktur

Antal anställda

I samband med årsskiftet frångick kommunen en organisation med sektorer och har nu en mer traditionell förvaltningsorganisation. Som kan utläsas nedan har sektor Stöd och omsorg delats upp i var sin förvaltning. Sedan föregående år har antalet anställda ökat något, främst inom utbildningsförvaltningen.

Antal tillsvidareanställda	2022	2021	2020
Totalt	2 233	2 227	2 176

Av kommunens anställda är 1 706 kvinnor och 527 män. Förhållandet män - kvinnor är 24/76 och innebär att andelen män ökat med en procentenhet jämfört med föregående år.

Medelålder samt åldersstruktur

Medelåldern för kommunens anställda är 46,5 år vilket är en marginell minskning mot föregående år.

Ålder	Antal
20–29 år	211
30–39 år	507
40–49 år	498
50–59 år	638
60–99 år	379

Fördelning heltid/deltid samt sysselsättningsgrad

Av kommunens 1706 kvinnor arbetar 1341 heltid, vilket motsvarar 78,6 procent. Detta är en ökning mot föregående årsnivå som var 77,1 procent. Av männen arbetar 89,4 procent heltid, att jämföra med 2022 års nivå på 84,3 procent.

Den genomsnittliga sysselsättningsgraden uppgår till 95,0 procent totalt, med en marginell ökning från föregående år, då den låg på 94,8 procent.

Uttag av föräldrapenning med mera

Tabellen nedan anger fördelning kvinnor/män avseende uttag av föräldrapenning, VAB, samt ledighet enligt Försäkringskassans regler. Uppgifterna om uttag av föräldrapenning samt VAB är i princip oförändrade mot föregående år. Däremot har männens uttag av ledighet max 25 procent minskat med nästan tre procentenheter.

	Kvinnor	Män
Föräldrapenning	91,78 %	8,22 %
VAB	83,43 %	16,57 %
Ledig max 25% upp till 8 år	98,86%	1,14%

Löner

Utfallet av lönerrevision 2022 uppgick till 3 procent. Särskilda satsningar gjordes bland annat på omsorgspersonal, pedagoger, då främst förskollärare, samt ingenjörer.

Medellönen, inklusive tillägg låg på 32 910 kr och exklusive på 32 623 kr. För kvinnor var motsvarande siffra 32 480 kr respektive 32 200 kr och för män 34 300 kr och 33 991 kr.

2.5.2 Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningsfrågan har varit en utmaning långt innan frågan om större industrietableringar i närområdet blev aktuell. De bristyrken som kommunen har, främst inom omsorg och utbildning, är inte en lokal svårighet att hantera, utan en nationell utmaning. Utöver det egna interna arbetet, pågår sedan ett antal år ett skaraborgsgemensamt arbete att locka arbetskraft till vår region. Det lokala arbetet har primärt fokus på personalomsättning genom att arbeta med insatser som får medarbetarna att stanna kvar. Dessa insatser bidrar med automatik att vi är attraktiva för framtida medarbetare. Chefers förmåga till ett bra ledarskap är en betydande arbetsmiljöfaktor och av det skälet läggs mycket resurser för att kompetenshöja dem.

Under året har PWC gjort en så kallad "personalframskrivning" baserad på antagandet att kommunen år 2040 kommer att ha 40 000 invånare. Rapporten visar att kommunen, för att klara av det ökade behovet av kommunala tjänster, utöver det som nämnts ovan, måste göra en omställning bland annat med hur arbetet organiseras och hur ansvar fördelas.

Under 2022 gick 54 personer i pension. Under innevarande år kommer 52 personer att bli 65 år eller äldre. Personalomsättningen för 2022 var 12,6 procent, vilket är en ökning gentemot föregående år, då den låg på 9,3 procent.

Introduktionen av nya medarbetare sker i stor utsträckning digitalt och under året har arbetet med att utveckla introduktion fortsatt, då med fokus på verksamheternas specifika behov. Ett arbete pågår med att effektivisera anställningsprocessen i stort.

2.5.3 Systematiskt arbetsmiljöarbete

Kommunens systematiska arbetsmiljöarbete sker med digitalt systemstöd vilket innebär enklare styrning och uppföljning av bland annat arbetsmiljöronder, risk- och konsekvensanalyser samt handlingsplaner. Även fördelning av arbetsuppgifter kopplade till arbetsmiljön sker digitalt.

Arbetsmiljöverket har under 2021 till 2022 genomfört inspektioner i Sveriges kommuner för att undersöka kvalitén på det systematiska arbetsmiljöarbetet. Det första besöket genomförde 2021

och resulterade i ett inspektionsmeddelande med krav på åtgärder, vilka kommunen under HRs ledning, har arbetet med. Vid återbesöket i augusti 2022 kvarstod, enligt Arbetsmiljöverket, ett antal brister vilket innebär att de har för avsikt att återkomma någon gång under 2023. Det Arbetsmiljöverket siktat in sig på är systematiken i kommunens arbete. Några direkta brister i själva arbetsmiljön har inte påtalats.

Sjukfrånvaro

Året inleddes med att pandemin åter igen tog ett fast grepp om befolkningen, med initialt hög sjukfrånvaro. Denna har över tid klingat av, men sjukfrånvaron har ännu inte nått de nivåer som kommunen hade pre-Covid. Ett skäl till detta är att det varit svårt att bedriva ett förebyggande hälsoarbete på ett sätt som behövs för att ge effekt.

	2022	2021	2020
Total sjukfr av arb tid	8,14	7,16	7,16
Långtidsfrånv av tot	36,21	32,96	28,08
Kvinnor	9,03	7,94	8,06
Kvinnor långtid	37,68	34,08	29,22
Män	5,44	4,63	4,1
Män långtid	28,85	26,72	20,45
29 år el yngre	6,35	5,83	6,72
29 år el yngre, långtid	13,69	10,07	9,43
30–49 år	7,79	7,05	7,24
30–49 år, långtid	37,45	31,02	25,8
50 år el äldre	8,83	7,54	7,17
50 år el äldre, långtid	38,47	38,41	32,85

Arbetsskador och tillbud

Totalt har inrapporterats 621 händelser, att jämföra med 778 för 2021. Av det inrapporterade utgör 354 tillbud (561 för 2021) samt 267 (215 för 2021) arbetsskador, varav 65 (23 för 2021) med frånvaro.

Drygt 60 procent av de inrapporterade händelserna 2022 saknar beskrivning av orsak, varför möjligheten att dra några större slutsatser av utfallet är begränsat. Detta är en minskning med åtta procentenheter mot föregående år.

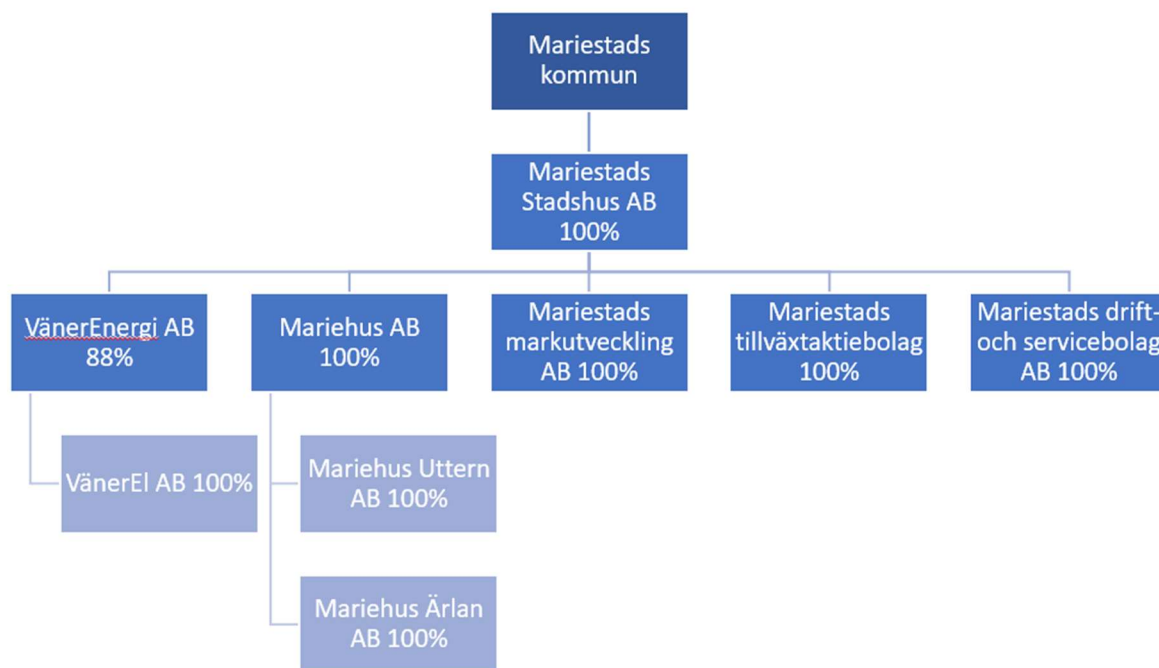
2.6 Den kommunala koncernen

Syftet med sammanställd redovisning är att ge en samlad, heltäckande bild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden oavsett om verksamheten bedrivs i förvaltningsform eller bolagsform. Synonymt används också ofta begreppet koncernredovisning. Redovisningen tjänar också som information för intressenter, till exempel kommuninvånare, kommunfullmäktige, kommunledning, revisorer och långgivare.

Kommunfullmäktige beslutade i november 2022 om en ny organisation med en kommunkoncern enligt skiss nedan. Ingen verksamhet har bedrivits i den nya koncernen 2022 utan redovisningen i den sammanställda redovisningen omfattar förutom kommunen även:

- Mariehus AB. Kommunens andel är 100 procent. Innehåller Mariehus Uttern AB och Mariehus Ärlan AB.
- VänerEnergi AB. Kommunens andel är 88 procent. Resterande 12 procent är Töreboda kommuns andel. Innehåller VänerEl AB.
- Räddningstjänsten Östra Skaraborg (RÖS). Kommunens andel i kommunalförbundet är 26,27 procent.

Den nya kommunala koncernen:

I kommunkoncernen ingår även Mariestad kommuns andel av Räddningstjänsten Östra Skaraborg, Avfallshantering Östra Skaraborg, Tolkförmedling Väst och Skaraborgs Kommunalförbund.

2.6.1 Koncernens resultat

Årets resultat för den sammanställda redovisningen visar ett överskott på 109,2 mkr.

Resultatet är lägre än föregående år då resultatet var 123,8 mkr. Kommunen visar ett högre resultat medan Mariehus AB, VänerEnergi AB och Räddningstjänsten Östra Skaraborg (RÖS) visar ett något lägre resultat jämfört med föregående år. I Mariehus AB har en nedskrivning gjorts på 13,3 mkr under året för justering av bokfört värde på fastigheter.

Elimineringar av kostnader och intäkter i resultatet inom koncernen har skett netto med 7,9 mkr.

Balansräkningen i den sammanställda redovisningen omfattar 4 320 mkr. Det är en ökning jämfört med 2021 med 498 mkr. Den främsta anledningen beror på den fortsatt höga investeringsnivån i koncernen som gör att värdet på de materiella anläggningstillgångarna ökar markant men även att kommunen från i år redovisar långfristiga finansiella leasingavtal i balansräkningen. Total nettoinvesteringsnivå i koncernen under året var 328 mkr, en ökning med 63 mkr från 2021.

Soliditeten är i nivå med föregående år, 26,7 procent, vilket är en liten minskning med 0,6 procent. Att nivån och ökningen kvarstår på den nivån beror trots ett högt resultat på att investeringsnivån är fortsatt hög och att resultatet ändå inte klarat att finansiera investeringarna med egna medel utan att nya lån har tagits under året.

Verksamhetens nettokostnader uppgår till 1 510 mkr vilket är en ökning med 102 mkr eller 7,2 procent från föregående år då de var 1 408 mkr.

Kommunen begär in ekonomiska prognoser två gånger (tertiäl 1 och 2) per år på årsresultatet plus siffror vid bokslutet även för de kommunägda aktiebolagen. För kommunen och de kommunala bolagen finns en koncernbank med ett koncernkonto i bank. Genom att likvida medel samordnas går det att kortfristigt använda koncernkontot i stället för nyupplåning i bank. Koncernkontots kredit hos banken på 150 mkr var inte nyttjad vid årsskiftet.

2.6.2 Sammanfattning viktiga händelser i koncernen

De kommunala bolagens händelser sammanfattas här och finns även under respektive avsnitt. Kommunens viktiga händelser redovisas under avsnittet med förvaltningsberättelsen.

Kommunfullmäktige beslutade i november 2022 om en ny organisation med en kommunkoncern. Ingen verksamhet har bedrivits i den nya koncernen 2022 utan den startar under 2023.

Mariehus

- Den 1 april gjordes en koncernintern affär där Mariehus AB sålde ett vindkraftverk till VänerEnergi AB.
- Bolaget har haft en högre uthyrningsgrad av bostäder jämfört med föregående år med få tomma lägenheter.
- Under hösten har rekrytering av en ny vd pågått. Rekryteringen görs klar under våren 2023.
- Mariehus AB har utfört flera stora underhållsarbeten. Den största är Rot-åtgärder i 55 stycken lägenheter på Västra vägen som färdigställts under året. En förvaltare har anställts med ansvar över fastighetspersonalen.

VänerEnergi

- Historiskt sett har bolaget aldrig varit i närheten av de elmarknadspriser som upplevts under 2022.
- För VänerEnergi har de höga elpriserna medfört både nackdelar och fördelar. För Elnät har kostnaden för inköp av nätförluster stigit markant. För det nyanskaffade vindkraftverket har det i stället varit positivt liksom för intressebolaget KKAB (Katrinefors Kraftvärme AB) som under året producerat el i sitt kraftvärmeverk.
- Årets rekordhöga elpriser har präglat branschen och aldrig tidigare har elpriset varit så mycket i fokus i nyhetsflödet. Många kunder med rörliga avtal har drabbats hårt ekonomiskt.
- För elhandeln i VänerEl AB är den ekonomiska påverkan liten då företaget har ett återförsäljningsavtal vilket innebär att leverantören tar alla inköpsrisker.

2.6.3 Årets investeringar

Totala investeringar (mkr)	Budget	Bokslut 2022	Budgetavvikelse
Mariestads kommun	254,9	196,5	58,4
Mariehus AB	136,0	54,5	81,5
VänerEnergi AB *)	78,2	77,6	0,6
Totalt	469,1	328,6	140,5

*) Avser 100 procent av investeringarna

- Kommunens investeringar uppgår till totalt 196,5 mkr med en budget på 254,9 mkr. Mer information om kommunens investeringar redovisas under avsnitt 6.
- VänerEnergi AB:s investeringar uppgår till totalt 77,6 mkr med en budget på 78,2 mkr. Utfallet är 37,4 mkr högre än föregående år. De största investeringarna har skett inom elnät (25,1 mkr) och stadsnät (26,7 mkr).
- Mariehus AB:s investeringar under året uppgår till totalt 54,5 mkr med en budget på 136,0 mkr. Utfallet är lägre än föregående år då motsvarande var 92,7 mkr. Av det budgeterade beloppet fortsätter flera projekt över flera år, bland annat rot-renovering på Västra vägen och Mariegårdes väg.

2.6.4 Kommunägda bolag

Mariehus AB

Mariehus AB, med dotterbolagen Mariehus Uttern AB och Mariehus Ärlan AB, äger och förvaltar ca 125 000 m² i Mariestad. I huvudsak bostäder men även kommersiella lokaler för kontor och handel i centrumläge. Fastighetsbeståndet har en stor bredd i fråga om boendevärden, allt från äldre kulturhistoriska fastigheter i gamla stan, traditionella naturnära bostadsområden från bland annat 1960-talet till nyproducerade fastigheter.

Viktiga händelser under året

Det har varit en högre uthyrningsgrad för bolagets bostäder.

Den 1 april gjordes en koncernintern affär där Mariehus AB sålde ett vindkraftverk till VänerEnergi AB.

Under hösten har rekrytering av en ny vd pågått. Rekryteringen var klar under våren 2023.

I Knallenhuset (Ärlan) i centrum har arbetet fortsatt med förberedelser på plan två för en eventuell kommande hyresgäst.

Mariehus AB har utfört flera stora underhållsarbeten. Den största är Rot-åtgärder i 55 lägenheter på Västra vägen som färdigställts under året.

Framtid

Mariehus har en hög efterfrågan på bostäder och för att vara en attraktiv aktör på bostadsmarknaden med välskötta lägenheter är det viktigt med fortsatta underhållsåtgärder i fastigheterna. Stora satsningar görs framför allt på Rot-renoveringar där lägenheter får nya badrum och kök.

Mariehus är en stor del av centrumhandeln och ser här att det finns möjlighet att kunna påverka och hjälpa till i centrumutvecklingen både på kort och lång sikt. Utveckling av Knallenhuset (Ärlan 4) med dess verksamhetslokaler har stärkt centrumhandeln och utvecklingen kommer att fortsätta.

Ekonomisk översikt

Ange nämnd eller bolag	(mkr)	Budget	Bokslut 2022	Budgetavvikelse	Bokslut 2021
Mariehus AB	Intäkter	122,4	125,3	2,9	122,8
	Kostnader	-103,5	-116,8	-13,3	-116,9
	Nettokostnad	18,8	8,5	-10,3	6,5
Mariehus Uttern AB	Intäkter	9,7	9,7	0,0	10,0
	Kostnader	-5,8	-6,6	-0,8	-5,9
	Nettokostnad	3,8	3,1	-0,7	4,2
Mariehus Ärlan AB	Intäkter	7,2	7,6	0,3	6,8
	Kostnader	-6,3	-7,0	-0,7	-5,3
	Nettokostnad	1,0	0,6	-0,4	1,5
Totalt	Intäkter	139,3	142,6	3,3	139,6
	Kostnader	-115,7	-130,4	-14,7	-127,5
	Nettokostnad	23,6	12,2	-11,4	12,1

Året har inneburit en stabil uthyrning med få vakanser och med flera olika underhållsprojekt.

Intäkterna har ökat, detta främst från den årliga hyresförhandlingen med Hyresgästföreningen som gav 1,8 procent i hyreshöjning. Rot-renoveringen av Mariagatan och Västra vägen har genererat högre hyror efter färdigställande. Det har fram till försäljningen av vindkraftverket i april varit ökade intäkter för producerad vindkraft på grund av ett högre elpris.

Kostnaderna i verksamheten har påverkats av att en del planerade åtgärder som fönsterrenoveringar har flyttats till 2023 samt ökade kostnader för vattenskador och ej planerat lägenhetsunderhåll. Räntekostnaderna har blivit högre än budgeterat med anledning av ökade marknadsräntor.

Den stora avvikelser är den nedskrivning som gjorts på Lejonet 9 (Karlagatan 3) och Lejonet 14 (Hamngatan 4). Den värdering som gjorts av fastigheterna visade på ett nedskrivningsbehov på 13,3 mkr vilket belastar årets resultat.

Sammanställning investeringar

Ange nämnd eller bolag (mkr)	Budget	Bokslut 2022	Budgetavvikelse
Mariehus AB	136,0	51,3	84,7
Mariehus Uttern AB	0,0	1,0	-1,0
Mariehus Ärlan AB	0,0	2,2	-2,2
Totalt	136,0	54,5	81,5

- ROT, Insekten 19, 20, 22 Västra vägen 33–35, Mariegärdes väg 1-3, 11.25. Projektet, som genomförs i 3 stycken etapper, omfattar i huvudsak byte av avlopp/vattenstammar samt renovering av kök och badrum i 182 lägenheter. Ytterligare åtgärder som genomförs är bland annat byte av el i lägenheterna, skalskydd, låssystem, åtgärder på värmesystem. Projektet genomförs som planerat med den mindre avvikelser att starten för etapp 1 påbörjades efter semesterperioden i stället för i april. Det har hittills under projektet varit leveransproblem med kök och restnoterade köksluckor från leverantören.
- Balkongrenovering Guldsmeden 1, Lindebäcksvägen 2–30. Projektet omfattar lagning av 164 balkongplattor och målning av balkongskärmar. Balkongerna har under lång tid varit i behov av underhåll och har under många år lagats temporärt för att undvika att lös betong trillar ned. I samband med arbetena på balkongerna utförs tilläggsarbeten med målning av takfot och utbyte av dåliga vindskivor. Detta då byggnadsställningar ändå finns på plats.
- I kvarteret Biskopen var Rot-renovering inplanerad men på grund av den höga prisnivån har detta flyttats fram tills en större upphandling av arbeten kan göras för att på så sätt få ner kostnaden.
- Den nyproduktion i Lyrestad som var planerad att starta under året har lagts på is på grund av ett högt kostnadsläge.
- I Knallenhuset (Ärlan) har det påbörjats lokalanpassningar på plan 2 för en eventuell kommande hyresgäst.

Personaluppgifter

Antal anställda	2022	2021	2020
Kvinnor	6	4	5
Män	27	28	26
Totalt	33	32	31
Totala personalkostnader (tkr)	18 819	17 609	16 503
Totala kostnader sjuklön (tkr)	765	753	662
Sjukfrånvaro i timmar av arbetad tid (%)			
Total sjukfrånvaro av sammanlagd ordinarie arbetstid	7	5	6
Långtidsfrånvaro av total sjukfrånvaro	42	64	57
Sjukfrånvaro kvinnor av sammanlagd ordinarie arbetstid kvinnor	7	6	6
Sjukfrånvaro män av sammanlagd ordinarie arbetstid män	7	5	5

Fler utbildningstimmar har genomförts under året.

En tjänst som förvaltare har skapats och anställningen påbörjades i februari.

VänerEnergi AB

VänerEnergi AB ägs till 88 procent av Mariestads kommun och till 12 procent av Töreboda kommun. Bolaget bedriver verksamheterna elnät, fjärrvärme, stadsnät (bredband), telefoni och entreprenad. Det helägda dotterbolaget VänerEl AB bedriver elhandel. Bolagens verksamhet sker företrädesvis i ägarkommunerna.

Viktiga händelser under året

Året startade med farhågan för ytterligare en stor covidvåg. I stället hamnade alla i en långt större katastrof då kriget i Ukraina bröt ut i februari. Elmarknaden i hela Europa skakades om med farhågor om uteblivna elleveranser och priserna steg dramatiskt. Historiskt sett har vi aldrig varit i närheten av de elmarknadspriser som upplevts under 2022.

För VänerEnergi har de höga elpriserna medfört både nackdelar och fördelar. För Elnät har kostnaden för inköp av nätförluster stigit markant. För våra nyanskaffade vindkraftverk har det i stället varit positivt liksom för vårt intressebolag KKAB (Katrinefors Kraftvärme AB) som under året producerat el i sitt kraftvärmeverk.

Årets rekordhöga elpriser har präglat branschen och aldrig tidigare har elpriset varit så mycket i fokus i nyhetsflödet. Många kunder med rörliga avtal har drabbats hårt ekonomiskt.

För elhandeln i VänerEl AB är den ekonomiska påverkan liten då företaget har ett återförsäljningsavtal vilket innebär att leverantören tar alla inköprisker.

Framtid

Med fjärrvärmens är bolaget väl rustade att möta framtidens värmebehov då det har investerats i ny fossilfri värmeproduktion i flera av våra fjärrvärmensnät under de senaste åren. Förväntan om framtida högre elpriser samt elbristen bedöms dessutom stärka fjärrvärmens konkurrenskraft.

Det problem som Elnät och hela landet står inför är att det idag inte finns tillräckligt med elproduktion för att klara den stora aviserade elektrifieringsvåg av industri- och transportsektor som kommer att ske de närmsta 15–20 åren.

Gällande intäktsram för elnätsverksamheten avser 4-årsperioden 2020–2023. Vid årsskiftet aviserade myndigheten att man med bara några månaders varsel byter metod för hur man ska beräkna intäktsramen för 2024–2027. Ingen vet vad den nya modellen kommer att innebära avseende nivån på intäktsramen varför merparten av alla nätföretag i landet har överklagat beslutet i syfte att klargöra förutsättningarna.

Framtidsutsikterna för VänerEnergi AB över lag ser fortsatt mycket positiva ut.

Ekonomisk översikt

(mkr)	Budget	Bokslut 2022	Budgetavvikelse	Bokslut 2021
VänerEnergi AB				
Intäkter	-229,3	-248,9	-19,4	-244,7
Kostnader	207,8	224,8	17,0	209,6
Nettokostnad	-21,5	-24,1	-2,6	-35,2
VänerEl AB				
Intäkter	-42,4	-76,3	-33,9	-52,2
Kostnader	41,8	75,3	33,5	51,4
Nettokostnad	-0,6	-1,0	-0,4	-0,8
Totalt				
Intäkter	-271,6	-325,2	-53,5	-297,0
Kostnader	249,6	300,1	50,5	261,0
Nettokostnad	-22,1	-25,1	-3,0	-36,0

Resultat efter finansnetto uppgår till 24,1 mkr (35,1), vilket är cirka 2,6 mkr bättre än budget. Omsättningen har stigit trots en lägre energiomsättning. Orsaken till ökad omsättning beror i stället främst på tillkomsten av de två vindkraftverken under våren samt att Stadsnätet fortsätter att växa.

Fjärrvärmens energiomsättning minskade med cirka 12 GWh jämfört med 2021 då det blev en avsevärt mildare vinterperiod. Resultatet är ändå nästan på samma nivå då fjärrvärmepriserna höjdes inför 2022.

Elnäts resultat 2022 är starkt påverkat av den höga kostnaden för inköp av elnätförluster. Elmarknadspriset steg vissa månader under 2022 till rent historiska rekordnivåer. Ingen höjning av nättarifferna gjordes inför 2022. Elnäts resultat för 2022 är cirka 3 mkr sämre än budget.

Resultatet för Stadsnät är fortsatt starkt och avsevärt bättre än budget. Andelen anslutningsavgifter fortsätter att minska. Övergången till Bosnet som kommunikationsoperatör har gett verksamheten bättre marginaler. Avskrivningskostnaden är den största kostnadsposten till följd av de senaste årens stora investeringar.

Affärsområde Telekom gör på nytt ett stabilt och bra resultat som nästan är i nivå med året innan. Kundstocken är i princip oförändrad från föregående år.

Affärsområde Nya Energisystem, tidigare innefattande drift av vätgasstation och laddstolpar, fick under året ytterligare ett tillskott då två begagnade vindkraftverk anskaffades. De höga elpriserna har medfört att denna elproduktion har varit mycket lönsam. Nya Energisystem som helhet visar ändå fortsatt ett underskott. Kostnaderna för inköp av vätgas har ökat då produktionsanläggningen varit ur drift. Övriga kostnader för reparationer, drift och underhåll har också stigit under året.

Sammanställning investeringar

VänerEnergi AB (mkr)	Budget	Bokslut 2022	Budgetavvikelse
Elnät	24,6	25,1	-0,5
Stadsnät	25,0	26,8	-1,8
Fjärrvärme	10,1	6,6	3,5
Telekom	0,1	0,1	0,0
Vindkraft	15,0	15,0	0,0
Gemensamt	3,4	4,1	-0,7
Totalt	78,2	77,6	0,6

Under året har investeringarna i moderbolaget totalt uppgått till 77 659 tkr (40 811). På Elnät är som brukligt större delen av investeringarna förnyelse av äldre ledningar och anläggningar. Arbetet med nedgrävning av väderkänsliga luftledningarna har fortsatt under året och från i höstas är alla högspänningsledningarna markförlagda.

I årets investeringar ingår också en reservationsavgift till regionnätsägaren för att i framtiden ha möjlighet att utöka erhållen effekt för nya etableringar i vårt nätområde.

Utbyggnaden av fibernäten i kampanjområdena är nu färdigställd. Under året har byggnation fortsatt i Älgårås som var den sista etappen inom planerade tätorter. Vidare har VänerEnergi under året inköpt ett färdigt nät med cirka 300 kunder i området Valla/Fägre (Töreboda) samt övertagit ett utbyggnadsprojekt i Halna (Töreboda) som beräknas fortgå under större delen av 2023. Byggnation till flerfamiljshus kommer också att fortsätta under 2023. Under året har 589 nya kunder anslutits, vilket inkluderar det inköpta fibernätet i Valla/Fägre.

Under våren köptes två begagnade vindkraftverk in varav det ena från Mariehus AB. Dessa har fungerat väl och har givit en mycket god avkastning till följd av årets höga elmarknadspriser.

Personaluppgifter

Antal anställda	2022	2021	2020
Kvinnor	15	15	15
Män	34	33	35
Totalt	49	48	50
Totala personalkostnader (tkr)	38 342	37 068	35 662
Totala kostnader sjuklön (tkr)	292	291	318
Sjukfrånvaro i timmar av arbetad tid (%)			
Total sjukfrånvaro av sammanlagd ordinarie arbetstid	2,1	2,0	2,4
Långtidsfrånvaro av total sjukfrånvaro	0,0	0,5	0,0
Sjukfrånvaro kvinnor av sammanlagd ordinarie arbetstid kvinnor	3,1	1,5	1,2
Sjukfrånvaro män av sammanlagd ordinarie arbetstid män	1,7	2,2	2,9

Under 2022 har bolaget haft tre pensionsavgångar och tre personer har slutat.

2.6.5 Kommunalförbund utanför koncernredovisningen

Följande kommunalförbund ingår inte i koncernredovisningen då kommunens andel är lägre än 20 procent.

- Avfall & Återvinning Skaraborg (A&ÅS). Kommunens andel är 11 procent och baseras på invånarandelen bland medlemmarna. Från 2016 ingår Mariestad i förbundet tillsammans med Hjo, Skövde, Tibro, Karlsborg, Töreboda och Gullspångs kommuner. 2022 tillkom Essunga, Grästorp, Götene och Vara. A&ÅS ansvarar för insamling och behandling av hushållsavfall samt information, regelskrivning och planering av hushållsavfallets omhändertagande. Organisationen leds av en direktionschef.
- Skaraborgs Kommunalförbund. Kommunens andel är 9 procent och baseras på invånarandelen bland medlemmarna. Skaraborgs samtliga 15 kommuner är medlemmar. Förbundet ska verka inom tillväxt- och utvecklingsfrågor och verksamhetsstöd och intresse-/omvärldsbevakning och vara en plattform för samarbete mellan medlemmarna.
- Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund som bedriver språktolkförmedling och översättningsservice i Västra Götaland. Kommunen är medlem tillsammans med 41 kommuner, Göteborgs Stad samt Västra Götalandsregionen. Förbundet leds av en direktionschef med förtroendevalda från samtliga medlemmar.

3 Nämndernas verksamhetsberättelse

I detta avsnitt redovisas de viktigaste delarna av den verksamhet som bedrivits i Mariestad kommuns nämnder under 2022 inkluderande viktiga händelser, kommentarer om framtiden och en ekonomisk analys av verksamheterna. Uppföljning av nämndernas mål med syfte att bidra till kommunfullmäktiges mål för mandatperioden presenteras i nämndernas årsbokslut.

3.1 Kommunstyrelsenämnden

Kommunstyrelsen	
Ordförande:	Johan Abrahamsson (M)
Vice ordförande:	Anders Karlsson (C) 1 november 2022, Henrik Andersson (M)
Andra vice ordförande:	Ida Ekeroth Clausson (S) 1 november 2022, Janne Jansson (S)
Verksamheter som lyder under nämnden: Ekonomiavdelning, HR-avdelning, stab (inklusive demokrati och kommunikation, medborgarkontor samt kultur- och fritidsavdelning), arbetsmarknadsenhet, samhällsbyggnad (inkluderar mark- och exploatering, plan- och mätnhet, näringsliv och besöksnäring samt strategi och hållbarhet) samt plattformen Dacapo för universitets- och högskoleutbildningar.	

Ansvarsområden

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har därmed det övergripande ansvaret för den strategiska utvecklingen, personalpolitiken och den ekonomiska förvaltningen. I kommunstyrelsens uppdrag ingår att leda, styra och utveckla hela den kommunala verksamheten.

Alla ärenden som ska beslutas av kommunfullmäktige, även de som kommer från de övriga nämnderna, bereds först av kommunstyrelsen. Ofta remitterar kommunstyrelsen förslag och frågor till nämnder eller verksamheterna för utredning för att därefter själva besluta eller gå vidare till kommunfullmäktige för beslut.

Kommunstyrelsens anställda tjänstemän ansvarar för styrning, uppföljning och utveckling av kommunens verksamhet samt att de politiska besluten genomförs. Summering av ansvarsområden:

- Leda och samordna arbetet med övergripande mål och riktlinjer.
- Styrning av hela den kommunala verksamheten.
- Bereda ärenden till kommunfullmäktige samt se till att dess beslut verkställs.
- Uppföljning av kommunfullmäktiges fastställda mål, planer för verksamheten och ekonomin samt säkerställande av att organisationen arbetar rationellt och kostnadseffektivt.
- Huvudansvar för administration, ekonomi, upphandling, personal, politik, kollektivtrafik och kommunikation.
- Ansvar för hållbart planarbete i samhälls- och bostadsbyggande samt utveckling av näringsliv.
- Utveckling av turism samt kultur- och fritidsliv.
- Skapa förutsättningar för kommunen att i samverkan med andra berörda parter underlätta inträdet på arbetsmarknaden för invånare som av olika skäl står utanför.
- Utvecklingsarbete med högskolor/yrkeshögskolor och universitet.

Viktiga händelser under året

- AB Volvo tillkännagav i augusti att de kommer att etablera en fabrik för tillverkning av battericeller till tunga fordon i Mariestad.
- Mariestad klättrade nio placeringar till plats 21 på Svensk Näringslivs företagsranking.
- Kriminalvården fortsätter sin utbyggnad av klass tre anstalten och även en ny klass 2 anstalt har påbörjats.
- Metsä Tissue har fortsatt arbeta med sin utbyggnad och i november månad var miljötillståndet klart.
- Påbörjat arbetet med att komplettera kommunens fysiska planering med exploatörsdrivna detaljplaner.
- Göta kanal firade 200 år vilket uppmärksammades i Sjötorp och Lyrestad.
- Sveriges sjätte nationella cykelled, Vänerleden, invigdes i början av juni.
- Besöksnäringen har en positiv utveckling med bland annat en ökning av antalet gästnätter med 24,8 procent från 2021.
- Husbilsklubben hade årsmöte på Karlsholme med 425 husbilar närvarande.
- Mariestads kommuns företagare hamnade på tredje plats (2021: 8 plats) i Västra Götalands län när "bästa tillväxtindex" mättes av kreditupplysningsföretaget Syna.
- Inom ramarna för Klimatneutrala Mariestad 2030 har kommunen tecknat ett klimatkontrakt med Energimyndigheten, Tillväxtverket, Vinnova, Trafikverket, Naturvårdsverket och Formas.
- Kulturskolan har utvecklats och erbjuder nu bland annat ämnet cirkusskola
- Fritidsbanken har öppnat under våren
- Tre nya YH-kurser inom ekosystembaserad planering har godkänts. Utbildningarna är digitala med nationell antagning.

Framtid

Under hösten 2023 kommer ett nytt ekonomisystem att implementeras. Det sker i samverkan med kommunerna i östra Skaraborg, så kallad Ö9. I samband med implementeringen kommer utbildning att ske till samtliga berörda chefer. Som ett led i det arbetet kommer stödet till chefer i ekonomiska frågor att utvecklas. Syftet är att stärka chefers kunskaper i sambandet mellan verksamhet och ekonomi.

Den stora utmaningen kommande år är kompetensförsörjningsfrågan. Efterfrågan på kommunal verksamhet kommer att öka inom samtliga områden. Det i kombination med att den arbetsföra delen av populationen inte ökar i samma omfattning som barn och unga samt äldre.

Ytterligare en aspekt som komplicerar bilden är det faktum att det är stor skillnad mellan tillgång och efterfrågan för de yrkeskategorier kommunen behöver. För omsorgen handlar det om framtida brister på allt från undersköterskor och sjuksköterskor till arbetsterapeuter och fysioterapeuter. För skolans del så finns glappet för samtliga kategorier av pedagoger; från förskollärare till gymnasielärare.

Inom AME Maria Nova kommer verksamheten att fokusera på individer i långvarigt bidragsberoende av försörjningsstöd. Arbetsförmedlingens omorganisation och ändrade uppdrag och arbetssätt har redan lett till ett ökat behov av hjälp och stöd från arbetsmarknadsenhetens olika verksamheter och insatser.

För att tillmötesgå kommuninvånarnas krav på snabb kommunikation och ärendehantering krävs utveckling i nya och befintliga kommunikationsmedia samt fokus på en god service, värdskap och bemötande. En del i detta arbete är att starta upp ett servicecenter i syfte att göra det enkelt för invånarna att komma i kontakt med kommunen och få bra service.

Civilsamhället kräver tryggare miljöer för barn, unga och äldre. Vi behöver skapa trygga miljöer med genomtänkt samhällsplanering där det är nära till service och kultur. Enligt lagen om kommunernas brottsförebyggande ansvar som förväntas träda i kraft ska kommunerna ta fram en lägesbild över brottsligheten och utifrån denna ta ställning till behovet av åtgärder och besluta om en åtgärdsplan. Kommunerna ska också ta visst ansvar för samordningen av det lokala brottsförebyggande arbetet och inrätta en samordningsfunktion.

Behovet av utbildning anpassat till samhällets nya utmaningar kommer att öka. I framtiden kommer tuffa klimatmål att behöva genomföras. Det medför nya förutsättningar och ett nytt tänk kring vilka utbildningar som är relevanta för framtiden. Myndigheten för yrkeshögskolan kommer framöver endast bevilja YH-utbildningar som har en tydlig koppling till Agenda 2030.

I närområdet finns ett stort behov av att kompetensförsörja industrin och offentlig sektor. Beslutet att Volvo etablerar en batterifabrik kommer att innebära utmaningar och behov av breddat samarbete med ett brett spektrum av aktörer.

I och med försämring av konjunkturläget kommer förutsättningarna för bostadsmarknaden och bostadsbyggandet att förändras under kommande år. I tider av stora företagsetableringar och lågkonjunktur riskerar befintligt näringsliv och mindre företag att osynliggöras. Därför ska kommunens verksamheter aktivt jobba med att fortsatt omhänderta dessa aktörers behov.

Globalt och lokalt är klimatfrågan alltjämt högt upp på agendan och Sverige har som mål att 2045 inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Närmare detaljer för arbetet med Agenda 2030 framgår under ett eget avsnitt.

Globaliseringen manifesterar sig lokalt genom urbanisering och regionaliseringen där Skaraborg växer ihop till ett arbetsmarknadsområde. Härvid fortsätter bland annat utbyggnaden av E 20 där delsträckan genom Mariestads kommun pågår som i perioden vilket kommer påverka framkomligheten men i förlängningen möjliggöra densamma. Kopplat till E 20 finns flera frågor kring lokalvägar och kapacitet som återstår att finna bra lösningar för.

Ekonomisk sammanställning

Kommunstyrelsen (mkr)		Budget	Bokslut 2022	Budgetavvikelse	Bokslut 2021
Totalt	Intäkter	-48,9	-67,6	18,7	-69,1
	Kostnader	191,6	208,5	-16,9	195,0
	Netto	142,7	140,9	1,8	125,9

Kommunstyrelsens verksamheter redovisar ett överskott gentemot budget om 1,8 mkr.

Inom kommunstyrelsens verksamheter ska kommunens utvecklingsarbete ledas och styras. Detta har medfört att budgeterade medel har avsatts för att utveckla framtidens organisation. Under året har uppdraget med att införa en koncern och två nya bolag genomförts i syfte om att bemöta framtidens utmaningar. Detta arbete kommer att fortgå under kommande år för att kommunens organisation ska hantera välfärdsuppdraget samt utvecklingsarbetet med nya etableringar.

Effekter från pandemin kvarstår inom kommunstyrelsens verksamheter. Ett exempel är att HR avdelningen inte kommit upp i nivån som innan med personalhälsovårdsarbetet och utbildningssatsningar.

Kommunstyrelsens verksamheter har under året påverkats av vakanser och sjukskrivningar vilket har medfört en positiv avvikelse inom personalbudgeten. Under året har nyrekryteringar genomförts för att klara av samhällsbyggnadsfrågorna.

Kommunstyrelsen har nämndsansvar för Dacapo och arbetsmarknadsenheten. Arbetsmarknadsenheten redovisar en negativ avvikelse gentemot budget om 1,0 mkr vilket förklaras ökade kostnader för bidragstjänster, konsulttjänster vilket inte har kompenseras med intäkter från projekt. Dacapo högskoleplattform redovisar en budget i balans. Trots något minskat antal studerande på Kulturmålarutbildningen har intäkterna säkerställt genom att erbjuda extra platser på delkurser och ökade stadsbidrag. Dacapo Mariestad ser då goda möjligheter för framtiden med utbildningar som har relevans för hållbar omställning.

3.1.1 Tillgänglighetsfrågor

En hållplats vid Storegårdsvägen (Horn) har byggts om för att tillgänglighetsanpassas.

En tillgänglighetsanpassad gång och cykelväg har byggts utmed Marieforsleden mellan Sandbäcksrondellen mot Muggebo.

Marieforsbron har i samband med renoveringen tillgänglighetsanpassats med spikad kantsten samt räcke.

Gång- och cykelvägen längs Göteborgsvägen (Järnvägsbron) har fått nytt räcke samt jämnats till och fått ny asfalt.

3.1.2 FN:s barnkonvention

Arbetet utifrån barnperspektivet sker dagligen i flera verksamheter utifrån bland annat värdegrund. Nedan följer några exempel på vad som har arbetats med lite extra under 2022.

Folkhälsorådet har tillsammans med kultur- och fritidsavdelningen erbjudit kostnadsfria sommarlovsaktiviteter vilket innebar att barnen kunde delta på lika villkor.

Genom arbetet ”Mobilt dialoglabb” samverkade bland annat folkhälsorådet, utbildningsförvaltningen och tekniska förvaltningen. Ca 70 barn och unga från förskola till gymnasieskola fick möjlighet att uttrycka sina åsikter, tankar och förslag för hur kommunen kan

främja och öka möjligheterna till lek, utomhusvistelse, rörelse och spontanidrott.

Individ- och familjeomsorgen, barn och unga - Socialsekreterarna arbetar med barns delaktighet genom exempelvis barnsamtal. Barnets vilja och synpunkter redovisas i underlag för beslut.

På Ungbo och HVB finns förslagslådor där ungdomarna kan lämna förslag och synpunkter. Ungdomarna kan välja att göra detta anonymt. Barnkonventionen tas upp på arbetsplatsträffar.

Familjebehandlarna arbetar fram checklistor för att säkerställa att arbetet med familjerna sker i enlighet med barnkonventionens artiklar.

Individ- och familjeomsorgen, vuxna - Arbetet har påbörjats med att implementera barnrättsperspektivet inför beslut. Vid aktiviteter för föräldrarna som syftar till egen försörjning finns barnpassning vid de tillfällen aktiviteten är förlagd kvällstid.

3.1.3 Klimatanpassning

Kommunfullmäktige har antagit en klimatanpassningsplan 2017 och kommunstyrelsen ansvarar för uppföljning och utvärdering. Under hösten har en uppföljning skett och redovisas till kommunstyrelsen i början av 2023. Klimatanpassning innebär att arbeta förebyggande med att hantera de effekter som klimatförändringarna kommer att skapa.

3.1.4 Agenda 2030

Strategi för Agenda 2030 Mariestad

Kommunens strategi för Agenda 2030 innehåller tre insatsområden med politiska prioriteringar. Verksamheterna inom kommunen har under året arbetat med cirka 110 aktiviteter som syftar till att bidra till målsättningarna inom strategin såväl som till kommunfullmäktiges och nämndernas mål. Agenda 2030 för samtliga förvaltningar och nämnder i kommunen redovisas under kommunstyrelsen. Uppföljning av resultat sker via nyckeltal där en viss eftersläpning sker därför kan en analys av detta bli gjord först under 2023. Nedan redovisads därför enbart några exempel på aktiviteter från de olika nämnderna.

Kommunstyrelsenämnden

De aktiviteter som taggats mot respektive insatsområde är i god samklang med beskrivningen av områdena exempelvis att skapa en delaktighet hos medborgarna via fritidsbanken som öppnades i maj 2022.

Utbildningsnämnden

Nämnden redovisar ett stort antal aktiviteter som kopplar väl mot målområdena. Analyserna som gjorts är utförliga. Ett tydligt exempel är analysen av hur många elever i upplevd trygghet i skolmiljön har följts upp och där ligger värdet för elever i årskurs 3 så högt som 94 procent och eleverna i grundsärskolan på 100 procent. Ett annat exempel är att Kostavdelningen utökat antalet enheter som säljer klimatlådan med 3 – 4 kök.

Socialnämnden

Aktiviteter har i stor omfattning bedömts ligga inom två eller tre insatsområden. När det gäller andelen trygga invånare kan exemplet inom äldre- och omsorgsförvaltningen nämnas. Det erbjuds digitala trygghetsskapande tjänster med flera olika lösningar som är anpassade utifrån individens behov. Individ och familjeomsorgen har utökat kompetensutvecklingen inom avdelningens verksamheter. Inom hem förvård eller boende har kompetens/erfarenhetskravet höjts vid nyanställningar.

Tekniska nämnden

Exempel på aktiviteter är hur man skapar trygghet i kommunens utemiljö. Aktiviteten om attraktiva utemiljöer är ett annat exempel som dessutom uppvisar ett högt index jämfört med Sverige i allmänhet. En omställningsfråga som kan komma att beröra gemene man tydligt är att minska mängden odebiterat vatten. Aktiviteten borde leda till att förbrukningen av vårt viktigaste livsmedel blir mer sparsam

Miljö- och Byggnadsnämnden

Nämnden har taggat en aktivitet under insatsområdet livsstil som handlar om att följa upp tillståndet i miljön. På grund av hög arbetsbelastning har aktiviteten inte utförts.

Klimatneutrala Mariestad 2030

Satsningen Klimatneutrala Mariestad 2030 och deltagandet i det strategiska innovationsprogrammet Viable Cities tillsammans med 22 andra kommuner har pågått under året. Bland annat har kommunen tecknat ett klimatkontrakt tillsammans med Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket, Trafikverket och Naturvårdsverket samt Viable Cities. Kontraktet uttrycker parternas avsikter när det gäller att öka takten i klimatomställningen. Arbetet med klimatinvesteringsplan, klimatspel med mera är påbörjat.

Klimatlöften

Kommunen har ställt sig bakom satsningen på kommunernas klimatlöften som ingår i den västsvenska kraftsamlingen Klimat2030. Aktuella antagna löften samt uppföljning för året:

- Våra nya personbilar är klimatbonusbilar. Resultat: är påbörjat.
- Vi ställer krav i upphandling för transportdelen i nya avtal. Resultat: ja, genomfört.
- Vi analyserar inköpens klimatpåverkan och ställer krav i prioriterade upphandlingar. Resultat: är påbörjat.
- Vi minskar inköpen av fossilbaserade engångsprodukter. Resultat: är påbörjat.
- Vi installerar solenergi. Resultat: är påbörjat.

ElectriVillage

Intresset för studiebesök på vätgasanläggningarna vid tankstationen och förskolan Kronoparken är fortsatt stort. Bland annat politiska delegationer, allmännyttiga bostadsföretag, kommuner med flera gjort besök under året. I juni presenterades en studie om möjligheterna att ta vara på restprodukter såsom exempelvis syrgas och värme från vätgastillverkningen vid tankstationen. I studien ingick även att analysera olika cirkulära affärsmodeller kopplade till restprodukterna.

3.2 Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden	
Ordförande:	Anette Karlsson (M)
Vice ordförande:	Sture Pettersson (S)
Verksamheter som lyder under nämnden: Avdelning förskola och pedagogisk omsorg, avdelning grundskola, avdelning gymnasium och vuxenutbildning, barn- och elevhälsoavdelning samt kostavdelning.	

Ansvarsområden

Nämndens ansvarsområden omfattar förskole- och fritidshemsverksamhet, skolbarnomsorg, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola. Även kostavdelningen ingår i nämndens ansvarsområden. Summering av ansvarsområden:

- Ge utbildning på förskole-, grundskole- och gymnasienivå, inklusive särskola samt tillhandahålla förskole- och fritidshemsplatser.
- Barn- och elevhälsan som består av specialpedagoger för alla barn inom förskolans verksamheter samt skolläkare, skolsköterskor, skollogoped, specialpedagoger, skolkuratorer och skolpsykologer för alla elever på grundskola och gymnasieskola.
- Kommunalt aktivitetsansvar som innebär att följa upp de ungdomar mellan 16 och 20 år som inte går i gymnasiet.
- Tillhandahålla vuxenutbildning inklusive särskild utbildning för vuxna och svenska för invandrare.
- Leverera näringsrika måltider av hög kvalitet till förskolor, skolor och äldreomsorg.
- Verksamheterna styrs till stora delar av skollagen.

Viktiga händelser under året

Ett mindre tillflöde av förskolebarn gör att årsprognoserna kring barnantal justeras. Det finns behov av att arbeta med kompetensförsörjningen och det märks att det är svårt att rekrytera medarbetare.

Grundskolan har under några år möjlighet till ett extra statsbidrag för "likvärdig skola" som möjliggör förstärkning i elevhälsan, kompetenshöjande insatser.

Gymnasieskolan har ett högt söktryck till sina utbildningar och har de senaste åren anpassat programutbudet efter efterfrågan, men viss eftersläpning av kostnader finns. Från och med hösten 2023 ska alla yrkesutbildningar erbjuda högskoleförberedande kurser.

Vuxenutbildningen får förändrat uppdrag i att ge nyanlända elever med etableringsplan en sammanhållen utbildning vilket innebär att fler undervisningstimmar ska levereras.

Kostavdelningens kostnader påverkas starkt av omvärldens ökade priser för livsmedel.

Framtid

Förskolan upplever en osäkerhet gällande antalet barn i förskolan framåt. Konkurrensen om arbetskraft ökar vilket även innefattar timvikarier.

Grundskolan har ett relativt konstant elevtal med variation mellan olika åldersgrupper. Betygsresultaten är i relation till riket, men det finns behov av att arbeta med högre måluppfyllelse.

Särskolan har ett ökat mottagande av elever och behovet av upprustning av lokaler är stort. En översyn av skollokalerna pågår där bland annat Högelidsskolan finns med utifrån behovet att renovera delar av lokalerna och att bygga till då det är trångt på skolan.

Gymnasiet ser behov av utvecklingsarbete för att behålla sitt goda söktryck. I detta ingår fortsatta investeringar i lokaler och utrustning. Från hösten 2023 kan elever på yrkesprogram läsa högskoleförberedande kurser vilket innebär att fler poäng ska läsas vilket i sin tur påverkas schema och busstider.

Vuxenutbildningen har stor efterfrågan på yrkesprogram från näringslivet, men det krävs också att eleverna söker dessa utbildningar.

Ekonomisk sammanställning

Utbildningsnämnden		Budget	Bokslut 2022	Budgetavvikelse	Bokslut 2021
Totalt	Intäkter	-418,8	-475,8	57,0	-461,0
	Kostnader	954,3	1 009,1	-54,8	981,0
	Netto	535,5	533,3	2,3	520,0

Utbildningsförvaltningen centralt visar i prognosen ett överskott som relateras till interkommunal ersättning för förskolan och gymnasiet samt till vakanser inom ledningen. De medel som centralt fanns bokförda som medel till utbildningsnämndens förfogande med 2 mkr tillsammans med av KF tillskjutna medel på 4 mkr har utfördelats till gymnasiet och till kostavdelningen för kostnader för mat till äldreomsorgen.

Förskolans enheter är i stort sett i balans med ett litet överskott på totalt ca 0,5 mkr. Pandemin påverkar resultatet med anledning av sjukfrånvaro. Verksamheten fick under året ett statsbidrag motsvarande 3 mkr som inte fanns med i budget från början. Osäkerhet finns kring fortsättning av detta statsbidrag samt kring barnantalet då födelsetalen är låga.

Grundskolan visar ett underskott motsvarande 3,3 mkr. Skolskjuts står för ökade kostnader med 1,5 mkr. Engångskostnader för återställning av lokaler efter vattenskada och andra lokalåtgärder motsvarar 0,7 mkr. Enheterna visar på ett mindre underskott vilket främst kopplas till elever i behov av särskilt stöd såsom elever med utredning av skolform, elever som har ett normbrytande beteende samt "hemmaplanslösningar".

Gymnasiet visar ett underskott motsvarande 0,7 mkr efter tillskott av totalt 2,8 mkr. Underskottet i verksamheten finns främst vid fem program som arbetar med anpassning av programmets storlek eller antal inriktningar med lågt söktryck. Gymnasiesärskolan visar ett underskott på 0,7 mkr vilket ingår i gymnasieskolans totala resultat.

Vuxenutbildningens överskott består till största delen av att fler studerat inom vårdutbildningen med anledning av äldreomsorgslyftet vilket gjorde att Vuxenutbildningen i slutet av året tilldelades ytterligare statsbidrag mot vad som varit budgeterat.

Kostavdelningen lämnar ett underskott på 1 mkr efter tillskott på 2,5 mkr. Kostnaderna beror på ökade livsmedelskostnader samt att de allmänna restaurangerna inte återfått sina besökare efter att verksamheten varit stängd för allmänheten under pandemin.

Barn- och elevhälsan lämnar ett totalt överskott på 0,1 mkr. Denna budget består i huvudsak av personalkostnader och vakanser ersätts oftast inte med vikariat.

Sjuktal medarbetare

Sjukfrånvaro %	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December
	11,72	8,91	7,17	5,93	6,15	4,21	2,65	4,47	6,16	5,92	6,77	6,41

Pandemin som starkt påverkade verksamheten under januari och februari påverkar sjuktalet i förvaltningen vilket gör att siffrorna inte går att jämföra med tidigare år utan endast månad för månad.

3.3 Socialnämnden

Socialnämnden	
Ordförande:	Richard Thorell (M)
Vice ordförande:	Sebastian Clausson (S)
Verksamheter som lyder under nämnden:	
Vård- och omsorgsavdelning inkluderande biståndsenhet samt individ- och familjeomsorgsavdelning barn och unga och funktionsnedsättning respektive individ- och familjeomsorgsavdelning vuxna.	

Ansvarsområden

Nämnden har till uppgift att fullgöra kommunens uppgifter inom socialtjänsten och det som i lag sägs om socialnämnd samt att fullgöra kommunens uppgifter enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade. Nämnden har också till uppgift att leda och ansvara för den kommunala hälso- och sjukvården inklusive hemsjukvården. Summering av ansvarsområden:

- Kommunens uppgifter inom socialtjänsten.
- Kommunens uppgifter enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.
- Leda och ansvara för den kommunala hälso- och sjukvården.
- Ge stöd, vård och omsorg i livets olika skeden.
- Verksamheterna styrs till stora delar av socialtjänstlagen (SoL) men också av hälso- och sjukvårdslagen (HSL), lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) och lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) med flera.

Viktiga händelser under året

- Delning av Sektor Stöd och omsorg till två förvaltningar. Den nya förvaltningen trädde i kraft den 1/9 2022 där ytterligare en ny förvaltningschef har anställts samt en ny stab har skapats med funktioner såsom ex SAS.
- Socialnämnden har under året ersatts för sjuklöner av Försäkringskassan med 6,2 mkr men anledning av pandemin. Under året så har det beviljats statsbidrag motsvarande 25,9 mkr.
- Personalläget är ansträngt. Det är underbemannat i flera arbetsgrupper och detta har genererat stor belastning på de som är kvar i organisationen. Rekrytering är svår, då det är stor konkurrens kring arbetskraften. Inköp av konsulter har krävts för socialsekreterare och sjuksköterskor. Stor omsättning av enhetschefer inom hela sektorn.
- Kraftigt ökat antal orosanmälningar av framför allt ungdomsärenden samt ett ökat antal ärenden inom våld i nära relation.
- Akutlogi Maria som riktar sig till kvinnor som är hemlösa har öppnats.
- En organisation har byggts upp för mottagande av ukrainska flyktingar.

Framtid

En stor utmaning är kompetensförsörjningen. Det är redan idag svårt med bemanning och med de nyetableringar som pågår i kommunen kommer det att bli konkurrens om arbetskraft. Målet att bli en attraktiv arbetsgivare är centralt i det arbetet.

Verksamhet Ekbacken som är ett SÄBO socialpsykiatri kommer att startas upp under 2023.

Ett nytt verksamhetssystem är upphandlat och ska implementeras under 2023, samt ett gemensamt

journalssystem med VGR håller på att byggas upp.

Ett förslag har lagts fram till riksdagen om att flytta över ansvaret för all missbruksvård till regionerna. Förslaget är på remiss och förväntas beslutas om hösten 2022 i riksdagen. Antas förslaget kommer den kommunala missbruksvården stå inför stora förändringar.

Från och med 1 januari 2023 har prisbasbeloppet höjts från 48 300 kr till 53 500 kr vilket påverkar flera delar i socialtjänstens olika ansvarsområden, främst försörjningsstödet. Tillika har den s.k. riksnormen för det lägsta försörjningsstödet höjts med 8,6 procent. Det påverkar budgetutfallet redan 2023 med höjda kostnader i storleksordningen 1,5 miljoner i det fallet att utbetalt försörjningsstöd ligger kvar på dagens nivåer. Båda höjningarna är kopplade till den höga inflation som råder i landet och kan inte påverkas lokalt.

Sedan januari 2023 har SKR gått ut med rekommendationen att höja ersättningen till kommunala familjehem med ca 3000 kr/månad per placerat barn. För Mariestads del innebär detta ca 600 000 kr i ökade kostnader budgetåret 2023, och sannolikt än mer kommande år då verksamheten arbetar aktivt med att rekrytera "egna" familjehem i stället för att köpa tjänsten.

På Barn och unga har man under 2022 arbetat aktivt med s.k. vårdnadsöverflytt av familjehemsplacerade barn. Detta innebär att familjehemmen fullt ut blir vårdnadshavare för det placerade barnet. Rent praktiskt innebär detta att all handläggning på socialtjänsten avslutas efter att Tingsrätten fattat beslut om vårdnadsöverflytt, men kostnaderna kvarstår trots att barnet inte längre räknas som placerat av socialtjänsten. Denna kostnad saknas helt i budgeten och redan 2022 var kostnaden för dessa icke-placerade barn ca 1,5 miljoner kronor och kommer att öka åren framåt.

Riksdag och regering har fattat beslut om minskad mottagande av s.k. kvotflyktingar. För 2023 kommer endast 13 individer anvisas till Mariestads kommun och än färre åren framåt. De statliga medel som följer med kvotflyktingarna kommer därmed att minska. Redan idag blir det ett underskott på grund av det så kallade "glappet" dvs den tiden kommunerna betalar ut ett försörjningsstöd i avvaktan på att de nyanlända erhåller ett personnummer och skrivs in i etableringen hos Af och erhåller etableringsersättning. Den tiden har ökat från 1–2 månader till att de senaste tre åren varit uppemot 6–8 månader, vilket innebär att en allt större del av schablonen kommunen erhåller per individ urholkas.

Inom barn- och unga området märks att den problematik många barn lever i och med blir alltmer komplex. Barn som växer upp med föräldrar med psykisk ohälsa och/eller missbruk blir allt vanligare. Ofta saknas det också ett privat socialt nätverk för dessa familjer. Många av de här barnen får ofta olika former av diagnoser, bland annat neuropsykiatriska diagnoser ((NPF), ADHD, ADD och/eller inom autismspektrat. Detta ställer andra krav på de resurser socialtjänsten kan erbjuda, både inom öppenvården och när det handlar om placeringar.

Utvecklingsarbetet rörande familjehemsvården leder till fler egna familjehem och behovet av att köpa den typen av tjänster minskar. Samtidigt kommer det att kräva mer arbetsinsatser från familjehemssekreterarna med verksamheten förfogar över de egna resurserna.

Socialtjänstens arbete med familjer som lever med hedersrelaterat våld och förtryck kommer att öka, i och med att kunskapen om detta sprids i kommunens olika verksamheter och i samhället i stort.

Många med funktionsnedsättning inom NPF-området har fått stöd och anpassningar av familjen och i skolan och klarat sig väl under uppväxten men möter stora utmaningar när de kommer ut i

vuxenlivet. Det är en grupp som kan ha svårighet att fullfölja sin skolgång och att fungera i sociala sammanhang. Detta innebär att gruppen löper stor risk att hamna utanför arbetsmarknaden och bostadsmarknaden samt drabbas av fysisk och/eller psykisk ohälsa. Detta trots att personerna under rätt förutsättningar skulle kunna vara högpresterande. Ytterligare en utmaning är att dessa personer ofta inte är motiverade till att söka bistånd. Det innebär att det är svårt att beräkna behovet av insatser från kommunen.

Genom den nya organisationen på IFO, vuxna Maria Nova, samt noggranna analyser av målgruppen som beviljas ekonomiskt bistånd kommer verksamheterna att tydligare arbeta mot de grupper som lever i långvarigt bidragsberoende.

Äldreomsorgen står inför en mängd utmaningar, inklusive:

Ökande befolkningsstorlek: En ökning av antalet äldre personer i befolkningen kommer att öka efterfrågan på äldreomsorg.

Förändringar i hälsotillstånd: Många äldre personer lider av kroniska sjukdomar och andra hälsoproblem, som ställer krav på omsorg och behandling.

Finansiering: Äldreomsorgen kräver stora investeringar från staten och samhället, och det kan vara svårt att säkerställa tillräcklig finansiering i framtiden.

Kompetens: Det kan vara svårt att rekrytera tillräckligt med kvalificerad personal för att möta ökande efterfrågan på äldreomsorg.

Teknologi: Utvecklingen av teknologi kan påverka äldreomsorgen, men det kan också ställa krav på att äldreomsorgspersonalen behöver ha kunskap om nya teknologier och lösningar.

Samhällsstruktur: Förändringar i samhällets struktur, inklusive en ökning av urbanisering och en minskning av familjestöd, kan påverka äldreomsorgen.

Efterfrågan på kvalitet: Äldre personer och deras anhöriga förväntar sig hög kvalitet och standarder för äldreomsorg, vilket kan ställa höga krav på personal och system.

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) står inför följande utmaningar i framtiden:

Nationellt märks en ökning av antalet beviljade insatser enligt LSS, både avseende korttids, boende och daglig verksamhet. Det märks en ökning av behov av mer individuella lösningar för att möta personers behov, både i boenden och på daglig verksamhet. Dessa individuella lösningar ställer krav på både bemanning och på lokalernas utformande.

Finansiering: Finansiering av stöd och service till personer med funktionshinder kan vara utmanande och det kan vara svårt att säkerställa tillräcklig finansiering i framtiden.

Teknologi: Utvecklingen av teknologi kan påverka stöd och service till personer med funktionshinder, men det kan också ställa krav på att personalen behöver ha kunskap om nya teknologier och lösningar.

Inkludering: Personer med funktionshinder har rätt att vara en del av samhället och arbetslivet, men det kan vara utmanande att säkerställa inkludering och tillgänglighet.

Kompetens: Det kan vara svårt att rekrytera tillräckligt med kvalificerad personal för att möta ökande efterfrågan på stöd och service.

Attityder: Attityder till funktionshinder och stöd och service kan påverka lagen och dess tillämpning, och det kan vara utmanande att främja en inkluderande och positiv attityd i samhället.

Samhällsstruktur: Förändringar i samhällsstruktur, inklusive en ökning av urbanisering och en minskning av familjestöd, kan påverka stöd och service till personer med funktionshinder.

Efterfrågan på kvalitet: Personer med funktionshinder och deras anhöriga förväntar sig hög kvalitet och standarder för stöd och service, vilket kan ställa höga krav på personal och system.

Dessa utmaningar kommer att påverka LSS & Äldreomsorgen i framtiden och kräver kreativa lösningar och samarbete för att hanteras.

Ekonomisk sammanställning

Socialnämnden	(mkr)	Budget	Bokslut 2022	Budgetavvikelse	Bokslut 2021
Totalt	Intäkter	-232,1	-241,0	8,9	-244,7
	Kostnader	839,0	844,7	-5,8	853,8
	Netto	606,9	603,8	3,1	609,1

Nämnden har genererat ett överskott på 3,1 mkr för verksamhetsåret 2022.

Under 2022 så har nämnden tillskjutits 13 mkr i temporära budgetförstärkningar. Dessa har fördelats med 5,5 mkr att täcka kostnader som har tillkommit i delningen av sektorn till två förvaltningar; utökningar av stabspersonal, chefer mm. 3,5 mkr har förstärkt placeringsbudgeten för barn och unga och 4 mkr, som var riktade mot försörjningsstöd.

Nämnden har även under året minskat personalkostnaderna inom hemvården med ca 10 mkr jämfört med tidigare år genom att arbeta med bemanningen.

6,2 mkr i ersättning från Försäkringskassan har utbetalats till nämnden för att täcka pandemirelaterad korttidsfrånvaro och vi har fått en positiv effekt av semesteruttaget på 4,2 mkr. Dessa poster förväntas inte finnas tillgängliga under 2023.

Av statsbidragen så har 21,4 mkr använts under 2022, återstående medel har periodiserats i årsbokslutet för att säkerställa att medel finns tillgängliga för återbetalning i de fall detta är tillämpligt.

3.4 Miljö- och byggnadsnämnden

Miljö- och byggnadsnämnden	
Ordförande:	Anders Bredelius (M)
Vice ordförande:	Gunnar Welin (M)
Andra vice ordförande:	Kjell Lindholm (C)
Mariestad, Töreboda och Gullspångs kommuner samverkar i en gemensam miljö- och byggnadsnämnd. Mariestads kommun är huvudman.	
Verksamheter som lyder under nämnden: Miljöenhet, byggenhet samt klimat- och energienhet.	

Ansvarsområden

I nämndens ansvarsområden ingår byggnadsfrågor, bland annat prövning av bygglov. Nämnden ansvarar också för kommunernas arbete med frågor som rör livsmedel, människors hälsa, skyddet av miljön och naturvårdsfrågor. Arbetet sker utifrån ett antal lagar som plan- och bygglagen, miljöbalken och livsmedelslagen. Summering av ansvarsområden:

- Ärenden och uppdrag inom miljö- och byggnadsområdet.
- Handlägga och pröva ansökningar inom bygg- och miljöområdet och klagomål mot gällande lagstiftning.
- Utföra kontroll och tillsyn av verksamheter och anläggningar enligt miljö- och byggnadslagstiftning med tillhörande författningar.
- Bistå med en samlad kompetens för naturvård till kommunerna Mariestad, Töreboda och Gullspång.
- Handläggning av Mariestads kommuns ärenden enligt alkohollagen om tobak och liknande produkter samt receptfria läkemedel.
- Följa och delta i planering och utveckling inom miljö- och byggnadsområdet.

Viktiga händelser under året

- Volvokoncernen har beslutat att etablera en batterifabrik i Mariestad.
- Efter sommaren har antalet inkommande bygglovsärenden minskat. Det osäkra ekonomiska läget och prisökningar är troligtvis en bidragande faktor.
- Miljöverksamheten har utfört mer tillsyn på livsmedel och hälsoskydd då konserter och andra evenemang har kommit igång igen efter upphävande av pandemirestriktionerna.
- Nya regler för tatueringsfärger genererar en utökad tillsyn.
- Utökade arbetsuppgifter inom arbetet med Vattenskyddsområde Mariestadssjön.

Framtid

Verksamhet miljö och byggs stora utmaning är att klara sitt uppdrag inom tillsynsområdet gällande de lagstiftningar som verksamheten arbetar under, då kraven från centrala myndigheter på kommunernas tillsyn ökar. Prioriteringen idag är att hantera inkommande tillståndsansökningar och anmälningar då fokus från politik och sökande är att handläggningstider ska hållas korta.

En stor utmaning är också att behålla, rekrytera och attrahera kompetent arbetskraft. Arbetsmarknaden för de kompetenser som behövs i verksamheten är god men konkurrensen från näringsliv och andra kommuner är stor. En god arbetsmiljö och en trivsamt arbetsplats där

uppskattning och kompetensutveckling finns samt att löner är konkurrenskraftiga är viktigt för verksamhetens framtid som attraktiv arbetsgivare, och professionell utförare av sitt uppdrag. Det är även viktigt att överföra kompetens vid personalomsättning vid pensionsavgångar mm.

Omfattningen av uppdrag utökas inom verksamhetens område i form av nya EU-förordningar, framför allt inom livsmedel. Det kan påverka verksamhetens möjligheter att utföra andra uppdrag med nuvarande resurser i verksamheten. Kontrollskulden på grund av resursbrist från tidigare år är också en stor utmaning för 2023.

Utmaningar framför allt inom miljötillsynen kan lättare hanteras om fokus på samarbete och likriktning av arbetsprocesser görs inom den egna verksamheten och i samarbete med kommunerna inom Miljösamverkan Västra Götaland & Halland. Detta samarbete är formaliserat sedan länge och tar nu större initiativ för att få en likartad bedömning av tillsyn. En modell för att upprätta behovsutredningar har tagits fram inom ramen för samverkan och den kommer att användas i Miljö- och byggnadsnämndens verksamhet. Detta kommer att ge större möjlighet till jämförelser kommunerna emellan. Målet är att hitta lämpliga arbetssätt för att frigöra tid till det ordinarie tillsynsarbetet. I den behovsutredning som tagits fram 2023 saknas det 7,4 tjänster inom livsmedel- och miljötillsynen för att kunna utföra det arbete som åligger myndigheten att utföra.

Ekonomisk sammanställning

Miljö- och byggnadsnämnden MTG	(mkr)	Budget	Bokslut 2022	Budgetavvikelse	Bokslut 2021
Intäkter		-7,7	-10,2	2,5	-11,9
Kostnader		20,5	20,4	0,1	21,3
Netto		12,8	10,2	2,6	9,4

Bokslutet för 2022 uppvisar ett överskott för verksamheterna inom miljö och bygg MTG på 2,6 mkr. Resultatet fördelas enligt fördelningen 63 procent Mariestad, 24 procent Töreboda och 13 procent Gullspång utifrån kommunbidragsfördelningen. Detta vilket motsvarar ett överskott på 1,7 mkr till Mariestad, 0,6 mkr till Töreboda och 0,3 mkr till Gullspång.

Miljö- och byggnadsnämnden Mariestad	(mkr)	Budget	Bokslut 2022	Budgetavvikelse	Bokslut 2021
Alkohol och tobakstillsyn	Intäkter	-0,6	-0,7	0,1	-0,6
	Kostnader	0,6	0,8	0,2	0,7
	Netto	0	0,1	0,1	0,1

Resultatet för Mariestads kommun inkluderar även alkohol- och tobakstillsynsverksamheten vilket gör att Miljö- och byggnadsnämnden Mariestad gör ett överskott på 1,5 mkr totalt.

Miljö- och byggnadsnämnden MTG gör ett överskott, +2,6 mkr jämfört med budget. Överskottet är framför allt hänförligt till högre bygglovsintäkter än budgeterat då inledningen av året hade en hög inströmning av ärenden. Även intäkter på miljösidan är högre än budgeterat på grund av ökad tillsyn och även pandemiersättning. Personalkostnaderna är också totalt sett något lägre en budgeterat på grund vakanser, sjukskrivningar och föräldradedighet.

Alkohol- och tobakstillstensverksamheten i Mariestad gör ett underskott, - 0,1 mkr, på grund av högre personal- och verksamhetskostnader relaterade till mer tillsyn än budgeterat. Detta till följd av en större mängd evenemang under året.

Sjuktal medarbetare

Sjukfrånvaro %	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December
Miljö 6,65	5,02	11,20	14,04	3,42	0,48	3,20	1,35	2,29	8,00	9,19	9,38	12,92
Bygg 3,58	12,58	4,84	3,77	0,00	1,14	0,47	1,04	3,19	3,69	3,67	2,84	4,43

3.5 Tekniska nämnden

Tekniska nämnden	
Ordförande:	Sven-Inge Eriksson (KD)
Vice ordförande:	Jan-Erik Sandegren (M)
Andra vice ordförande:	Suzanne Michaelsen Gunnarsson (S)
Mariestad, Töreboda och Gullspångs kommuner samverkar i en gemensam teknisk nämnd. Mariestads kommun är huvudman.	
Verksamheter som lyder under nämnden:	
Vatten- och avloppavdelning, gatuavdelning, lokalvårdsavdelning, fastighetsavdelning samt produktionsavdelning	

Ansvarsområden

Nämnden ansvarar för försörjning av vatten och avlopp (VA), gator, vägar, parker, hamn, skärgård samt trafikfrågor.

Nämnden ansvarar även för kommunernas egen lokalförsörjning med tillhörande byggnadsverksamhet, fastighetsförvaltning och lokalvård. Summering av ansvarsområden:

- Förvaltning av kommunens ägda fastigheter samt de ny-, till- och ombyggnadsprojekt som sker inom fastighetsområdet där nämnden är den viktiga länken mellan verksamheternas behov och den strategiska lokalförsörjningen i kommunen.
- Förvaltning och utveckling av gator, vägar, parker, hamn och skärgård samt trafikfrågor.
- Lokalvård i lokaler där kommunen bedriver sina olika verksamheter.
- Produktion och leverans av dricksvatten, el samt omhändertagande och rening av avloppsvatten. Utbyggnad av vatten- och avloppsanläggningarna och skydd av våra vattentäkter.

Viktiga händelser under året

Teknisk verksamhet har och bedöms fortsatt påverkas av rådande omvärldsläge genom, ökande priser på bränsle och energi, även prisutvecklingen på varor och tjänster ex asfalt och maskintimpris, belastar verksamheten.

Utöver kostnadspåverkan, har även flera planerade aktiviteter/projekt under året drabbats av förseningar, detta på grund av materialbrist och långa leveranstider, detta är särskilt påtagligt inom VA-verksamheten där global kemikaliebrist och osäker logistik bidragit till ökade kostnader.

Teknisk verksamhet har engagerats i samtliga MTG kommuner avseende förutsättningsskapande aktiviteter för mottagandet av flyktingar. Även åtgärder för att bättre möta en kris i form av samhällsstörningar har engagerat verksamheten under året.

Flertalet rekryteringar, vakanstillsättningar och introduktion av både tjänstepersoner och yrkesarbetare har genomförts under året. Organisationens bemanningsläge i december är betydligt bättre än vid årets start 2022.

Tekniska chefens målbild 2025 (Hur) har gjorts känd i verksamheterna. Arbetet med fortsatt implementering kommer att fullföljas under 2023.

Verksamheten har vidmakthållit och utvecklat kompetens samt förmåga genom bland annat deltagande vid Livsmedelsverkets regionala nödvattenövning för kommunerna i östra Skaraborg. Fokus har även riktats mot fastighetssystemet Xpand, där kompetensutveckling, kunskapsspridning samt översyn och implementering av rutiner har genomförts.

Verksamheten har under året påbörjat förbättringsåtgärder kopplat till arbetsmiljö, bland annat genom översyn och investeringar i fler och ändamålsenliga kontorsarbetsplatser. En pilotuppstart avseende metodutveckling inom lokalvården, rörande planering och genomförande av försök med robotdammsugare, städrobot i syfte att avveckla monotont arbete och frigöra tid (MST/TRB). Även ett antal robotgräsklippare är anskaffade i syfte att frigöra tid vid skötsel av grönytor invid kommunala fastigheter (MST).

Verksamhet

Övergripande samtliga MTG, system för energiuppföljning och energikartläggningar har gjorts vid våra fastigheter och större avloppsreningsverken. Höjd ambitionsnivå på provtagning av PFAS i våra vattentäkter har införts för att skapa bättre kunskapsunderlag inför att krav skärps 2026. Ett antal säkerhetsåtgärder har genomförts vid vattenverk. En teknisk standard har tagits fram för våra anläggningar som underlättar vid upphandling av t ex ny styrning pumpstationer. Vattenförluster inom MTG är nu under 15 procent (medel i Sverige är 20 procent)

Förskolan Kronopark har tagits i bruk, Högelid's IPs reinvestering, Nya fastigheter har tillkommit - Brandstationen samt 10 fastigheter på exploateringsmark (Korstorp). Uppstart reovering Lekevi IP skedde under senvåren och konstgräsplanen blev klar under hösten. Hyrestvister belastar verksamheten med ökade kostnader samt tidsuttag. Ett nytecknade av hyresavtal och lokalanpassning för SÄBO har genomförts vid sjukhusområdet. Även nya lokaler anpassas för Ungdomsmottagningen där nytt hyresavtal tecknats 2022. Bron till Marieforsleden klar enl. plan, Verksamhetsområdet VA i Björsäter klar enl. plan, Hög beläggning av ställ- och hamnplatser under sommaren sätter fokus på behov av ökad förmåga att omhänderta avfall. Nya etableringar i Sandbäcken, VA-ledningsnät och gator byggdes i egen regi samt omläggning av huvudvattenledning vid Lockerud ihop med NCC.

Framtid

Verksamhet

Regionen och verksamheten står inför ett antal intressanta utmaningar kopplat till kommande industriella etableringar och kommunal service. En höjd ambitionsnivå i samtliga MTG-kommuner beträffande befolkningstillväxt och förutsättningar att omhänderta eventuella underleverantörer är aktuellt.

Verksamheten påverkas direkt inom både VA och Gata, dels genom engagemang i tidiga skeden kopplat till planering och markförsäljning, dels förutsättningsskapande åtgärder vid industrifastigheter, vägnät samt tillväxt av bostadsområden i hela MTG. Stora krav på att tillse tillräcklig kapacitet vid VA-verksamhetens anläggningar och ledningsnät. En snabbt ökad efterfrågan på kommunala VA-tjänster, kan vara utmanande att möta upp mot, då det tar flera år att öka kapaciteten på ledningsnätet. Vi står troligen inför stora investeringsbehov framåt och kan behöva komplettera med personella resurser för att klara av den ökade arbetsbelastning detta medför.

Krav och förväntningar på allmän plats och övrig infrastruktur (Gata, GC, Hamn) bedöms öka, både vad som avser kvantitet och kvalitet. Behov av skolbyggnationer är identifierad och förstudier pågår vid ett antal platser i MTG, även centralt äldreboende utreds.

Sammantaget medverkar tillväxten till att verksamhetens samtliga verksamhetsområden växer i kvantitet vilket medför ett ökat rambehov för drift. Synnerligt viktigt att omhänderta behovet för drift och underhåll i kommande investeringsbeslut.

Organisationen och driftbudget behöver dimensioneras efter grunduppdraget MTG Samverkansavtal, befintligt behov (nuvarande objekt och ytor) samt allmänhetens och beställarnas förväntningar. Detta görs möjligt genom översyn, revidering och ev. omförhandling av befintligt avtal samt tidregistrering för uppföljning och kontroll. Utöver detta behöver formerna för ledning och styrning ses över så att de följer gällande reglemente, för ett effektivare nyttjande av verksamheten. Förmågan att planera, beställa och genomföra behöver fortsatt utvecklas, dels inom den tekniska verksamheten, dels hos beställarna vid resp. MTG kommun (uppdrag utanför avtal).

Inom fastighetsområdet behöver verksamheten ges förutsättningar att omhänderta befintligt behov av underhåll av fastighetsbeståndet samt systematiskt planera långsiktigt underhåll i syfte att motverka akuta felavhjälpanden, detta är till del uppmärksammat men behov av fokus från alla MTG kommuner kvarstår. Internhyror förbereds och införs i Mariestad under perioden. Kostnadsökningar på bränsle, reservdelar och el påverkar fortsatt.

För att verksamheten fullt ut skall ges förutsättningar att vidta åtgärder enligt beslutad klimatanpassningsplan och därigenom skapa en säkrare och tryggare region, behöver verksamheten en accept om framtida kostnadsutveckling vid investeringar, då hållbara och preventiva åtgärder för att möta framtidens klimatutmaningar ofta medför en högre kostnad än normal standard.

Personal

Kraven på verksamheten ökar, både genom kvantitet och kvalitet, vilket medför ett behov av organisatorisk tillväxt, i takt med samhällets expanderings. Det ställer högre krav på verksamheten att bemanna efter behov, var vid långsiktig personalplanering och resurstillsättning behöver ske omsorgsfullt. Härvid eftersträvas arbeten i egen regi vid investeringsjobb då ledig kapacitet uppstår, samtidigt ligger fokus främst på att utföra verksamhetens grunduppdrag vilket för organisationen är det som skall vara den dimensionerande faktorn.

Kontor, garage samt omklädningsrum vid Förrådsgatan är trångt redan idag, vid en utökning kan behov av nya/större lokaler behövas.

För att kostnadseffektivt förvalta och utveckla servicenivån till medborgare och andra verksamheter är fortsatt utveckling inom områdena digitalisering och automatisering (IOT) nödvändig. Insatser för att kompetensutveckla och stärka arbetsgivarvarumärket är nödvändigt i en allt hårdare konkurrens om arbetskraft.

Nya lagar och krav

Nya dricksvattenföreskrifter och EU:s pågående arbete med nytt ramdirektiv för avlopp kommer påverka verksamheten mycket framåt. Dels kan det resultera i att anläggningar kan behöva investeras i för att klara de skärpta kraven. Ändring i lagen om allmänna vattentjänster ställer krav på att kommunerna nu ska ta fram vattentjänstplaner.

De ökade kraven totalt sett kan innebära att verksamheten kan behöva kompletteras personalmässigt för att klara av de ökade arbetsuppgifterna detta innebär och att investeringsvolymen kan behöva ökas under perioden.

Ekonomisk sammanställning

Teknisk nämnd Mariestad	(mkr)	Budget	Bokslut 2022	Budgetavvikelse	Bokslut 2021
Totalt	Intäkter	-202,0	-298,9	96,8	-121,5
	Kostnader	388,4	485,0	-96,7	298,6
	Netto	186,3	186,2	0,1	177,1

Teknisk nämnd	(mkr)	Budget	Bokslut 2022	Budgetavvikelse	Bokslut 2021
VA-avdelningen Mariestad	Intäkter	-67,7	-65,0	-2,7	-64,7
	Kostnader	67,7	66,5	1,2	62,0
	Netto	0	1,5	-1,5	-2,7

Teknisk ledning och projektavdelningen ger överskott som främst beror vakanser.

Gatuavdelningen påverkas av kostnader för vinterväghållning samt ökade kostnader för maskiner och material.

Inom fastighetsområdet finns ett genomgående eftersatt underhåll vilket leder till ökade oförutsedda kostnader.

Lokalvården har ett underskott i samtliga kommuner som främst härleds till ojusterat timpris.

VA-avdelningen går med underskott i samtliga MTG-kommuner. Detta beror till störst del på omvärldsläget som bidrar till ökade kostnader och lägre konsumtion.

Teknisk Ledning har en positiv avvikelse vilket främst beror på ramjusteringar.

Osäkerhetsfaktorer runt disponeringen har funnits under året och överskottet har planerats som buffert på övergripande nivå.

Gatuavdelningen överskred budget. Vinterväghållningen blev betydligt dyrare än budgeterat. En del utökade uppdrag tillkom under året så som sophantering, extra bevakning i hamnen, städning, utökad bidrag till vägföreningar som ej var budgeterat för.

Det som påverkar resultatet positivt är småbåtshamnar, gästhamn och ställplatser som gått bättre än förväntat, vakanser på tjänstemannasidan bidrog också till bättre resultat.

Produktionsavdelningen har ökade intäkter med anledning av fler utföranden i investeringsprojekt samt att verksamheten sålt mer maskintid än budgeterat.

Fastighetsavdelningen har en negativ avvikelse. Orsaken är ett preliminärt belopp för eventuellt juridiska kostnader samt en nedskrivning av ett fastighetsobjekt. Verksamheten har jobbat hårt med åtgärder för att balansera tidigare prognostiserat underskott (T2).

Lokalvårdsavdelningen har en negativ avvikelse. Tidigare års besparingar gällande heltidsresan har påverkat årets resultat bland annat genom fler städobjekt och utökad restid. Utökade kostnader är inte inarbetade i årets timpris vilket påverkar intäkterna.

VA-avdelningen gör ett underskott jämfört med budget. Den största anledningen är lägre konsumtionsintäkter på grund av återbetalningar efter konstaterat fel på ett antal vattenmätare, samt lägre konsumtion. Även kostnadsökningar för tex. kemikalier har påverkat resultatet men balanseras av bland annat lägre kapitalkostnader och lägre personalkostnader än budgeterat. Resultatet regleras mot den tidigare upparbetade skulden till abonnenterna, "resultatfonden".

Sjuktal medarbetare

Sjukfrånvaro %	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December
	9,70	9,5	6,1	2,84	6,16	6,59	5,10	3,58	7,45	5,08	5,17	6,11

3.6 Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden	
Ordförande:	Yvonne Gogolin (M)
Vice ordförande:	Leif Andersson (S)
Verksamheter som lyder under nämnden: Överförmyndarverksamheten.	

Ansvarsområden

Nämnden ansvarar för de uppgifter som enligt lag och förordning ska handhas av överförmyndarnämnden. Till det regelverket räknas företrädesvis kommunallagen, föräldrabalken och förmyndarskapsförordningen samt lagen om god man för ensamkommande barn. Summering av ansvarsområden:

- Besluta om förordnande och entledigande av vissa förvaltare och gode män.
- Ha tillsyn över förmyndares, gode mäns och förvaltares verksamhet.

Viktiga händelser under året

- Under året har det tillkommit 100 nya huvudmän som är i behov av ställföreträdare.
- 258 årsredovisningar har inkommit till verksamheten.
- Nya blanketter och rutiner har upprättats.

Framtid

Regeringen beslutade den 18 juli 2019 att tillkalla en särskild utredare för att göra en översyn över reglerna om gode män och förvaltare. Utredningen, som antagit namnet Ställföreträdarutredningen, överlämnade i maj betänkandet Gode män och förvaltare – en översyn. (SOU 2021:36). I betänkandet lämnas ett antal förslag som kommer att ha påverkan på överförmyndarverksamheten och nämnden. Förslaget har varit ute på remiss men med anledning av att det är valår kommer beslut fattas först nästa mandatperiod.

Ärendemängden har under flera år varierat dock har antalet komplexa ärenden ökat. Detta är en utmaning för verksamheten då det är en svårighet att hitta ställföreträdare som är villiga att ta sig an uppdragen. För att komma till rätta med svårigheten att tillsätta ställföreträdare har flertalet kommuner anställda ställföreträdare.

Ekonomisk sammanställning

Överförmyndarnämnd (mkr)	Budget	Bokslut 2022	Budgetavvikelse
Intäkter	-0	-0,1	0,1
Kostnader	2,0	1,7	0,3
Netto	2,0	1,6	0,4

Överförmyndarnämnden redovisar ett överskott om 0,4 mkr vilken är en positiv avvikelse jämfört med beslutad budget.

Överförmyndarnämndens positiva avvikelse beror främst på att nämndens budget utökats med 0,5mkr för år 2022. Vidare har nämnden fått en högre intäkt än väntat samt att kostnader för arvoden har minskat.

3.7 IT-nämnden

IT-nämnden	
Ordförande:	Bengt Sjöberg (M), Töreboda
Vice ordförande:	Carina Gullberg (S), Gullspång
IT-nämnden är gemensam för Mariestad, Töreboda och Gullspång. Töreboda kommun är huvudman.	
Verksamheter som lyder under nämnden: IT-avdelning.	

Ansvarsområden

IT-nämndens uppdrag regleras i Reglemente och Samarbetsavtal inom MTG och innebär i korthet att:

- tillhandahålla drift, support och förvaltning av system och nätverksmiljön för verksamheterna i medlemskommunerna
- bedriva verksamheten inom tilldelade ekonomiska ramar och på ett ändamålsenligt och effektivt sätt
- i enlighet med beslutade mål, riktlinjer och ekonomiska ramar bli ansvariga för att:
 - styra de interna IT-funktionerna för att säkerställa att stödet svarar mot verksamhetsbehovet

Viktiga händelser under året

Under 2022 har prioriterat fokus för IT-avdelningen varit på stödjande arbete till verksamheterna utifrån förändrade arbetssätt efter Corona samt verksamheternas fortsatta utvecklings- och digitaliseringsprojekt.

Införandeprojekt för Microsoft 365 slutfördes enligt plan under första halvåret 2022. Övergång har skett för samtliga verksamheter förutom Stöd/Vård och Omsorg, allt enligt beslutad plan, och verksamheterna har fått både stöd och utbildning inför, under och efter övergången.

Året har även präglats av IT- och Cybersäkerhetsfrågor både i världen, Sverige och inom MTG-kommunerna. Detta har inneburit ett ökat tryck på IT-avdelningens resurser inom området.

Drift av MTG:s IT-miljö har varit stabil utan några allvarigare driftavbrott eller incidenter.

IT-supporten har under året hanterat och avslutat 26 796 ärenden varav 10 194 är helt automatiserade med självbetjäningstjänsten för lösenordshantering.

Personalomsättningen har under året varit ovanligt hög. Två pensionsavgångar och fem som bytt tjänst (varav två internt inom MTG). Rekryteringen har dock fallit väl ut och samtliga tjänster är återbesatta och på plats i början av 2023.

Sjukfrånvaro för år 2022 är 2,38 procent vilket är en höjning jämfört med 2021 (1,26 procent) men ändå på en fortsatt låg nivå.

Framtid

Omställning

Befolkningsutvecklingen visar på ett ökande behov av välfärd och en minskande andel befolkning i arbetsför ålder (20–64 år), vilket SKR tydligt pekade på redan i en rapport 2016.

I SKR:s rapport "Möt välfärdens kompetensutmaning" från 2020 har SKR uppdaterat siffrorna från 2016 i en ny 10-årsprognos från 2019–2029 där siffrorna är marginellt bättre för till exempel förskola och skola medan behovet inom äldreomsorgen ökar mer än tidigare. I rapporten framgår att "det kommer vara väldigt svårt att höja ambitionsnivån på ett sätt som kräver fler anställda, däremot kan kvalitetshöjningar uppnås och personalbehoven minskas med nya arbetsätt och ny teknologi".

Johan Magnusson, professor vid Göteborgs universitet, har utifrån SKR:s rapport formulerat det enligt följande: "Offentlig sektor behöver en omställningsstrategi där ingångsvärdet behöver vara att leverera 125 procent av välfärden i relation till dagens mått, med 75 procent av bemanningen.

Idag saknas i nästan samtliga verksamheter denna typ av verksamhetsutvecklare med uppdrag och tid att genomföra förändringsarbetet. Det är samtidigt svårt för verksamheterna att rekrytera denna kompetens och det är en ökande efterfrågad kompetens både inom offentlig och privat sektor.

MTG-kommunerna behöver således på ett sammanhållet sätt bygga upp denna kompetens genom både rekrytering och kompetensutveckling av befintlig personal från verksamheterna, som känner till och vill förändra sin verksamhet. Denna kompetens kan med fördel byggas vidare under den gemensamma IT-nämnden. Det viktiga är dock att samnyttja resurserna och att den samlas under gemensam styrning och ges resurser och förutsättningar att verkligen bedriva det omställningsarbete som behöver göras inom MTG.

Trots den ekonomiskt svåra tid vi ser närmaste åren behöver vi lyfta blicken längre och satsa för att börja ställa om nu för att möta kommande år med förändrad demografi och kompetensförsörjning.

IT-säkerhet

Eftersom 2022 har präglats av cybersäkerhetsfrågor så har fokus på IT- och Informationssäkerhetsfrågor ökat både i världen, Sverige och inom MTG-kommunerna. Antalet IT-attacker av olika slag har ökat, både inom den privata och den offentliga sektorn.

MTG-kommunerna har aktualiserat sin krisledningsorganisation och vid de utbildningar och övningar som genomförts har det tydligt framgått att kontinuitetsplaneringen i verksamheterna behöver uppdateras utifrån ett scenario där IT-systemen inte är tillgängliga under en längre tid.

Det ökade IT- och Informationssäkerhetsarbetet inom MTG har medfört ett ökat tryck på IT-avdelningens resurser inom området. Efterfrågan har ökat både kring de tekniska säkerhetsfunktionerna samt från verksamhet, kommunledning och samarbetspartner så som till exempel Länsstyrelsen, MSB och SKR. Detta har i sin tur tydliggjort ett behov av en sammanhållande IT-säkerhetsresurs inom IT-avdelningen för att kunna hålla en fortsatt god IT-säkerhetsnivå för MTG-kommunerna.

Ekonomisk sammanställning

IT-nämnden (mkr)	Budget 2022	Resultat 2022
Intäkt	-24,0	-28,6
Summa Kostnader	24,0	28,6
Nettokostnad		0

Resultat för 2022 är 0,04 mkr.

I resultatet redovisas kostnader och intäkter på ca 4 mkr som hanteras via IT-nämnden och vidarefaktureras med samma belopp mot verksamheter, till exempel licenser och programvara. Enskilt största posten är Microsoftlicenser på ca 3,5 mkr.

Dessa kostnader och intäkter påverkar inte IT-nämndens resultat men väl den totala omsättningen som för 2022 uppgår till ca 28,5 mkr. MTG-gemensamma centrala budgeten uppgår för 2022 till ca 18,5 mkr.

Det positiva resultatet för IT-nämnden 2022 återbetalas till kommunerna enligt gällande fördelningsmodell (60/25/15 procent).

3.8 Lönenämnden

IT-nämnden	
Ordförande:	Catarina Davidsson (C), Karlsborg
Vice ordförande:	Carina Gullberg (S), Gullspång
Lönenämnden är gemensam för Mariestad, Töreboda, Gullspång och Karlsborg. Gullspånga kommun är huvudman.	
Verksamheter som lyder under nämnden: Lönekontoret MTG.	

Ansvarsområden

Gullspånga kommun är värdkommun för den gemensamma lönenämnden. Mariestad, Töreboda och Gullspånga kommuner ingår i lönenämnden.

Nämnden fullgör medlemskommunernas uppgifter inom området för löne- och pensionsadministration samt ansvarar för uttag av den personalstatistik som medlemskommunerna önskar ta del av.

Lönekontoret är lokaliserat till Hova. Här görs även löner åt Tolkförmedlingen Väst, Biosfär och Kooperativet laxen. Totalt administreras cirka 62 500 löner varje år.

Viktiga händelser under året

Under året har ett stort arbete pågått med att lämna över löneadministrationen för Karlsborgs kommun till annan part. Sista löneutbetalningen som gjordes för Karlsborg skedde den 27 september.

Under året har lönekontoret tillsammans med förskole rektorerna i Töreboda kommun arbetat för att flytta över förskolepersonalen från Personec P till Medvind, vilket resulterat i att inga scheman från denna arbetsgrupp längre hanteras av lönekontoret.

Användandet av i-tjänster har utökats markant och fungerar nu som en form av ärendehanteringssystem. Det har bland annat inneburit minskad pappershantering och postgång och ger en säkrare och spårbar hantering kring de ärenden som lönekontoret hanterar.

Upphandling kring nytt pensionsavtal har påbörjats tillsammans med Ö9 kommunerna och förväntas vara klart till sommaren 2023.

Införandet av Office 365 har gett personalen en smidigare arbetsplattform för bland annat informationsdelning och utvecklingsarbete.

Ett projekt med att ändra utskick av lönespecifikationer har inletts och förväntas vara klart under första kvartalet 2023.

Framtid

Då Mariestads kommun under sommaren presenterade nyheten om att en batterifabrik ska byggas i kommunen och målet är att öka invånarantalet, kommer detta med stor sannolikhet även att innebära förändringar för lönekontorets del. Med fler invånare kommer också fler anställda vilket innebär att volymen av lönespecifikationer som ska hanteras kommer att öka och övriga arbetsuppgifter kopplat till detta kommer också att öka. En angenäm uppgift, men dock viktig att planera för.

Efter en tid av omställning och förändring möter vi nya utmaningar. En av dessa utmaningar är risken för cyberattacker vilket vi behöver vara förberedda på. Information blir allt viktigare, framför allt att säkerställa att den är korrekt.

Även säkra banksystem är av stor vikt och att man kan lita på att vägar för att kunna betala ut löner finns även vid större avbrott. Bra rutiner för sådan hantering blir viktigt och det som krävs nu är att se över rutinerna så att de även matchar framtida hantering. Anmälan av bankkontonummer är ett exempel. Vi vet att många har utmaningar i att få in rätt bankkontonummer vid anställning. Vi lever i ett nästintill kontantfritt samhälle, där till och med en värdeavi utbetalning kan bli en utmaning att använda sig av.

Ekonomisk sammanställning

Lönenämnd (mkr)	Budget	Bokslut 2022	Budgetavvikelse
Intäkter	-11,1	-11,0	-0,1
Kostnader	11,1	11,0	0,1
Netto	0	0	0

Lönenämnden gör ett överskott på 0,3 mkr år 2022. Detta överskott är fördelat till medlemskommunerna. De ökade intäkterna avser till största del kompensation för löneökningar hos personalen på lönekontoret under året men även ersättning för sjuklönekostnader. Vakans under året, viss tjänstledighet och föräldraledighet ligger till grund för överskottet, vilket återbetalats till kommunerna enligt följande; Mariestad: 148 tkr, Töreboda: 60 tkr, Gullspång: 37 tkr, Karlsborg: 29 tkr (nio månader).

4 Finansiella rapporter

I avsnittet redogörs först för vilka redovisningsprinciper och redovisningsbegrepp som används. Därefter redovisas kommunens och koncernens räkenskapsrapporter med resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys samt noter, affärsverksamhet och VA-verksamhet.

4.1 Redovisningsprinciper

4.1.1 Redovisningsprinciper kommunen

Kommunens årsredovisning har upprättats enligt Lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR). Rådet för kommunal redovisning (RKR) lämnar rekommendationer om redovisningsprinciper.

Det innebär bland annat att:

- Intäkter redovisas i den omfattning de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras kommunen och räknas på ett tillförlitligt sätt.
- Kostnader redovisas fortlöpande då de uppstår med beaktande av försiktighetsprincipen.

4.1.2 Skatteintäkter och statsbidrag

- I enlighet med RKR:s rekommendation R2 från november 2019 har kommunalskatten periodiserats enligt den prognos som lämnas från Sveriges kommuner och landsting i december aktuellt år.

4.1.3 Pensionskostnader

- I enlighet med RKR R10 har den särskilda löneskatten på pensionskostnader periodiserats. Uppgifter om aktualiseringsgrad och överskottsmedel i försäkringen lämnas i not. Värdering av pensionsförpliktelser görs med tillämpning av RIPS21.
- Särskild avtalspension och visstidspension är beräknade enligt RKR R10.
- Förtroendevaldas pensioner redovisas som avsättning.
- Kommunens pensionsskuld redovisas enligt den så kallade blandmodellen, vilket innebär att skulden visas som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Värdet på ansvarsförbindelsen är något som i framtiden kommer att belasta kommunens resultat och likviditet. Beräkning och underlag för pensioner erhålls från KPA pension i samband med årsbokslutet.
- Pensionsskulden till och med 1997 redovisas inom linjen i balansräkningen under raden "Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna". Löneskatt har upptagits i beloppet. Intjänade pensioner från 1998 återfinns i balansräkningen under raderna avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser och kortfristiga skulder. Kommunen har beslutat att årligen, från 1998, utbetala hela intjänandet av pensionen till de anställda.
- Samtliga pensionsförpliktelser är återlånade.

4.1.4 Personalkostnader

- Okompenserad övertid, sjuklön, mertid samt jour och beredskap med tillkommande upplupna sociala avgifter redovisas som kortfristig skuld.
- Förändring av semesterlöneskuld redovisas i driftredovisningen. Total semesterlöneskuld redovisas som kortfristig skuld.

- Sociala avgifter har bokförts löpande månadsvis i form av procentuellt omkostnadspålägg. Nämndernas påslag har varit 39,75 procent vilket är samma som den av SKR rekommenderade avgiften. Påslaget innehåller sociala avgifter och pensionskostnader.

4.1.5 Anläggningstillgångar

- Anläggningstillgångarna har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärdet med avdrag för planliga avskrivningar. Ett basbelopp 48 300 kronor och en livslängd över tre år används som gräns för att få bokföras som investering.
- Linjär avskrivning görs vilket innebär samma avskrivningsbelopp per år fördelat över avskrivningstiden. Avskrivningar påbörjas månaden efter att investeringen tagits i bruk.
- Aktiverade tillgångar belastas med en kalkylränta på 1,00 procent baserat på bokfört värde.
- Komponentavskrivning på anläggningar sker på samtliga nya investeringar. Följande indelningar görs:

Anläggningstyp	År
Mark	Ingen avskrivning
Markanläggningar	20–50
Maskiner och inventarier	5–10
Gator	20–100
Byggnader	20–80
Vatten/avlopp (VA)	50

För gator görs indelning i lokalgator, huvudgata, bostadsgata och broar samt därinom i ytskikt och överbyggnad.

För byggnader görs indelning i ett större antal angivna komponenter som stomme, fasad, ytskikt och ventilation. För varje enskilt projekt sker indelning i komponenter med olika nyttjandeperioder.

Vatten och avlopp har ledningsnät som en komponent. Övriga anläggningar inom VA har komponenter utifrån inriktning och syfte där angivna komponenter inom byggnader eller andra delar användas.

- Omprövningar av nyttjandetiden görs om inriktningen eller användningsområdet ändras.
- Nedskrivningar av anläggningstillgångar görs om rivning av byggnad sker, om anläggningen inte längre finns kvar eller om annat uppstår som ger upphov till nedskrivning. Årlig bedömning görs. Kostnaden för nedskrivning belastar driftredovisningen aktuellt år.

4.1.6 Övriga redovisningsprinciper

- Räntekostnader belastar inte pågående investeringsprojekt innan färdigställande.
- För bidrag till infrastrukturella investeringar finns möjlighet till periodisering av kostnaden. Kommunen periodiserar utbyggnaden av E20 över 15 år, från år 2014–2029. Under året har det gjorts utbetalning på 11,4 mkr för E20. Detta har skett till Skaraborgs kommunalförbund som är samordnande part i Skaraborg. Kommunalförbundet vidarebefordrar kommunernas belopp till Trafikverket. Utbetalningen beräknas ske under åren 2020 till 2026.
- RKR R8 Redovisning av derivat och säkringsredovisning anger att redovisning av ränterisk och valutarisk ska göras där derivatinstrument finns. Kommunen har sedan tidigare tecknat ränteswappar vilket redovisas i not.
- Syftet med säkringen är att undvika snabba förändringar av ränteläget och att inte få stora svängningar i finansiella kostnader. Kommunens finanspolicy som visar hur kreditförfallet och räntebindningen ska vara fördelat i tidsintervallet noll till fem år.
- Ränteswappar innebär en risk och vid ett undervärde mot marknadsvärdet är motsvarande belopp den risk och kostnad kommunen har om ränteswapparna måste lösas i förtid.
- Upplupna kostnadsräntor och intäktsräntor som hör till aktuellt år har bokförts och belastat redovisningsåret.
- Kommunen är ansvarig för koncernkrediten på bank. Det innebär att fordran respektive skuld för koncernbolagens likvida medel på konton ska redovisas hos kontoinnehavaren/gäldenären. Detta redovisas på motsvarande sätt hos kommunen.
- I enlighet med RKR R18 särredovisas intäkter och kostnader inom taxefinansierad verksamhet som en kortfristig skuld alternativt kortfristig fordran.
- Kommunen har fortsatt efter pandemin bibehållit ett varulager som består av förbrukningsmaterial inom omsorgs- och städverksamheten dock till ett mindre värde än föregående år.
- Finansiell leasing. Från i år redovisar kommunen finansiella leasingavtal i balansräkningen. Det avser avtal över en längre tid och till ett större belopp. Arbetet med att redovisa samtliga finansiella avtal som berörs fortsätter under 2023.
- Avsättning som påverkat resultaträkningen har gjort för framtida kostnader för deponi. Detta enligt RKR R9.

4.1.7 Sammanställd redovisning (koncernen)

Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt den Kommunala redovisningslagens kapital 12. Bolag eller kommunalförbund med ägarandel överstigande 20 procent ingår i den sammanställda redovisningen. Inga förändringar i sammansättningen av kommunkoncernen har skett under räkenskapsåret.

- Upprättandet av årsbokslutet har gjorts enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering.
- Transaktioner av väsentlig betydelse mellan kommunen och bolagen har eliminerats.
- I övrigt enligt samma redovisningsprinciper som kommunen.
- Koncernkonto. Koncernföretagens långfristiga upplåning från kommunen sker genom utnyttjande av limiter via koncernkontosystemet. Kommunen redovisar under posten kassa/bank koncerntoppkontots utgående saldo och under kortfristiga fordringar redovisas kommunens fordran på koncernbolag.

4.2 Begreppsförklaring

- **Resultaträkning**

Resultaträkningen visar årets finansiella resultat och hur förändringen av egna kapitalet har uppkommit. Resultaträkningen beskriver hur kommunen finansierat verksamheten under året (intäkter), och vilken resursförbrukning prestationerna har fört med sig (kostnader). Förändringen av det egna kapitalet kan också utläsas genom att jämföra de två senaste årens balansräkningar.
- **Balansräkning**

Balansräkningen beskriver den ekonomiska ställningen på balansdagen det vill säga den 31 december. Balansräkningen visar hur kapitalet har använts (tillgångar) och hur det har anskaffats (skulder och eget kapital).

Tillgångssidan består av likvida medel, fordringar och olika anläggningstillgångar som fastigheter, gator och VA-nät. Skuldsidan visar hur tillgångarna har finansierats. Det sker på två sätt, dels genom lånade medel, dels genom eget kapital, det vill säga överskott från verksamheterna. Soliditeten, det vill säga storleken på det egna kapitalet i förhållande till totala tillgångar, är ett mått på kommunens finansiella styrka. Soliditeten är viktig att följa och analysera under en längre tidsperiod.
- **Kassaflödesanalys**

Kassaflödesanalysen visar en betalningsflödesrapport som förklarar hur räkenskapsperiodens löpande verksamhet och investeringar har finansierats, både internt och externt. Analysen visar hur detta har inverkat på verksamhetens likvida medel.
- **Anläggningstillgångar**

Tillgångar som är avsedda för att ägas under längre tid än tre år. Huvuddelen av anläggningstillgångarna är fastigheter, VA-anläggningar, maskiner och inventarier.
- **Avskrivningar**

Avskrivningar beräknas på anläggningstillgångarnas ursprungliga anskaffningsvärde och den ekonomiska livslängden med inriktning på komponenter.
- **Avsättning**

En legal förpliktelse som på balansdagen är säker eller sannolik till sin förekomst, men ovisst till belopp eller till den tidpunkt då den ska infrias.
- **Finansiellt leasingavtal**

Ett leasingavtal där de ekonomiska risker och fördelar som förknippas med ägandet av ett objekt i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren.
- **Komponentavskrivning**

Indelning av anläggningstillgångar i olika komponenter efter beräknad livslängd exempelvis stomme, ventilation, el och ytskikt. Fastighet, gata och vatten/avfall är områden där uppdelning sker.
- **Koncernbank**

Även benämnt internbank. Kommunen ansvarar för och är motpart till finansinstitut för samtliga lån inom den kommunala koncernen. Respektive part står för sina kostnader kopplat till detta.
- **Kortfristiga skulder**

Kortfristiga lån som skall betalas tillbaka inom ett år från balansräkningens datum.
- **Långfristiga skulder**

Skulder som återbetalas på längre tid än ett år.

- **Likviditet**
Betalningsförmåga på kort sikt.
- **Nettoinvesteringar**
Investeringar efter avdrag för investeringsbidrag.
- **Nyckeltal**
Mäter förhållandet mellan två storheter, till exempel eget kapital i procent av totala tillgångar (soliditet).
- **Omsättningstillgångar**
Pengar eller andra tillgångar som relativt snabbt kan omsättas till likvida medel.
- **Rörelsekapital**
Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Rörelsekapitalet avspeglar kommunens finansiella styrka.
- **Soliditet**
Andelen av eget kapital i relation till det totala kapitalet. Måttet visar hur stor andel av det totala kapitalet som är eget riskbärande kapital, dvs. den del som inte är skulder.
- **Periodisering**
Anvisningarna inför bokslutet har varit att alla kostnader och intäkter ska periodiseras och tas upp under det verksamhetsår som de tillhör.
- **Pensionsskuld**
Pensionsskulden redovisas från och med 1998 enligt "blandmodellen" i den nya redovisningslagen. Detta innebär att årets avsättning redovisas bland verksamhetens nettokostnader i resultaträkningen och att skulden redovisas på balansräkningen. Endast tillkommande pensionsskuld från och med 1998 redovisas som pensionsskuld. Pensionsskulden per 31 december 1997, redovisas från och med 1998 som en ansvarsförbindelse.
- **MTG**
Avser Mariestad, Töreboda och Gullspångs kommuner. Mariestad som huvudman ansvarar för miljö- och byggnadsnämnden som startade sin verksamhet den 1 januari 2007 och en gemensam teknisk nämnd som startade sin verksamhet den 1 januari 2008.
- **RÖS**
Avser Räddningstjänsten Östra Skaraborg. Mariestad är en av sju medlemmar i ett gemensamt kommunalförbund. En politiskt tillsatt direktion med representanter för kommunerna fattar beslut om verksamheten där Mariestads andel är 26,27 procent.
- **AÖS**
Avser Avfallshantering Östra Skaraborg. Mariestad är en av tretton medlemmar i ett gemensamt kommunalförbund. En politiskt tillsatt direktion med representanter för kommunerna fattar beslut om verksamheten där Mariestads andel är 11 procent.
- **Mkr**
Förkortning för miljoner kronor.

4.3 Resultaträkning

(mkr)	Not	Kommunen Budget 2022	Kommunen 2022	Kommunen 2021	Koncernen 2022	Koncernen 2021
Verksamhetens intäkter	1	515,0	604,3	598,1	966,1	910,8
Verksamhetens kostnader	2, 3, 9	-1 964,3	-2 076,8	-1 979,3	-2 319,5	-2 176,0
Avskrivningar	4	-79,0	-81,8	-73,7	-156,6	-143,1
Verksamhetens nettokostnader		-1 528,3	-1 554,3	-1 455,0	-1 510,1	-1 408,3
Skatteintäkter	5	1 165,5	1 206,6	1 141,2	1 206,6	1 141,2
Generella statsbidrag och utjämning	6	412,8	436,5	401,9	436,5	401,9
Verksamhetens resultat		50,0	88,8	88,2	133,0	134,8
Finansiella intäkter	7	25,5	26,7	25,2	3,2	5,3
Finansiella kostnader	8	-21,5	-26,2	-16,7	-27,0	-16,3
Resultat efter finansiella poster		54,0	89,4	96,6	109,2	123,8
Extraordinära poster		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat		54,0	89,4	96,6	109,2	123,8

4.4 Balansräkning

(mkr)	Not	Kommunen Budget 2022	Kommunen 2022	Kommunen 2021	Koncernen 2022	Koncernen 2021
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Materiella anläggningstillgångar						
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	10	1 753,0	2 155,2	1 726,2	3 606,2	3 136,3
Maskiner och inventarier	11	29,9	25,9	29,9	58,5	49,7
Finansiella anläggningstillgångar	12	1 137,2	26,4	63,8	44,0	83,0
Summa anläggningstillgångar		2 920,1	2 207,4	1 819,8	3 708,7	3 269,0
Bidrag till statlig infrastruktur	13	34,4	34,4	39,5	34,4	39,5
Omsättningstillgångar						
Exploatering, förråd	14	60,0	112,5	71,7	114,6	73,5
Fordringar	15	89,8	1 360,1	1 266,5	361,9	359,2
Kassa och bank	16	25,0	96,0	78,9	101,3	81,5
Summa omsättningstillgångar		174,8	1 568,6	1 417,1	577,7	514,2
Summa tillgångar		3 129,3	3 810,4	3 276,4	4 320,8	3 822,7
EGET KAPITAL AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital	17					
Årets resultat		54,0	89,4	96,6	109,2	123,8
Övrigt eget kapital		461,3	491,2	465,0	846,8	782,2
Resultatutjämningsreserv		126,7	197,1	126,7	197,1	126,7
Summa eget kapital		642,1	777,7	688,4	1 153,1	1 032,7
Avsättningar						
Avsättningar för pensioner	18	21,2	17,9	19,0	27,4	28,7
Uppskjutet skatteskuld	19	0,0	0,0	0,0	91,8	84,7
Övriga avsättningar	19	41,6	84,8	60,4	84,9	60,4
Summa avsättningar		62,8	102,8	79,4	204,1	173,8
Skulder						
Långfristiga skulder	20	2 327,1	2 566,4	2 111,6	2 566,4	2 111,6
Kortfristiga skulder	21	97,3	363,6	397,2	397,2	504,6
Summa skulder		2 424,4	2 929,9	2 508,7	2 963,6	2 616,2
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		3 129,3	3 810,4	3 276,4	4 320,8	3 822,7
Borgen och ansvarsförbindelser						
Pensionsförpliktelse som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna	22	504,8	533,5	553,5	533,5	553,5
Borgensättaganden	23	49,9	45,3	47,8		
varav borgen till kommunägda företag		0,0	0,0	0,0		
Ställda pantar: Inteckningar i fastigheter		0,0	0,0	0,0	215,0	266,5

4.5 Kassaflödesanalys

(mkr)	Not	Kommunen Budget 2022	Kommunen 2022	Kommunen 2021	Koncernen 2022	Koncernen 2021
Den löpande verksamheten						
Årets resultat		54,0	89,4	96,6	109,2	123,8
Justering för ej likviditetspåverkande poster	24,25	79,0	116,4	51,7	266,2	157,5
Justering realisationsvinster (-) / förluster (+)		0,0	-0,3	-0,4	-0,3	-0,4
Förändring av avsättningar	18,19	0,0	31,5	2,4	31,4	2,7
Medel från verksamheten före förändring						
av rörelsekapital		133,0	237,0	150,3	406,5	283,6
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	15	0,0	-44,1	-57,2	-84,3	-130,9
Ökning/minskning förråd, varulager, exploatering	14	-20,0	-40,8	20,7	-41,0	21,6
Ökning/minskning kortfristiga skulder	21	2,0	-33,6	-51,2	-44,6	4,8
Kassaflöde från den löpande verksamheten		115,0	118,5	62,6	236,6	179,1
Investeringsverksamheten						
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bruttoinvestering i materiella anläggningstillgångar		-157,6	-195,9	-230,4	-322,1	-346,0
Erhållna investeringsbidrag, övriga investeringsinkomster		0,0	4,1	6,2	4,1	6,2
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0,0	2,2	0,4	13,4	1,6
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-157,6	-189,6	-223,8	-304,6	-338,2
Finansieringsverksamheten						
Nyupptagna lån	26	120,0	100,0	150,0	100,0	150,0
Amortering av långfristiga skulder	26	0,0	-9,5	-17,9	-10,0	-18,4
Övrig förändring av långfristiga skulder	26	0,0	9,1	15,2	9,2	15,2
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		120,0	99,7	147,3	99,2	146,8
Bidrag till infrastruktur						
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur		-11,5	-11,4	-24,0	-11,4	-24,0
Årets kassaflöde		65,9	17,1	-37,8	19,8	-36,3
Likvida medel vid årets början		2,0	78,9	116,8	81,5	117,8
Likvida medel vid årets slut		67,9	96,0	78,9	101,3	81,5

4.6 Nothänvisningar

Not	(mkr)	Kommunen 2022	Kommunen 2021		Koncernen 2022	Koncernen 2021
1	Verksamhetens intäkter					
	Försäljningsintäkter	20,8	20,8		20,8	20,8
	Taxor och avgifter	151,2	142,7		151,2	142,7
	Hyror och arrenden	74,4	65,5		192,4	175,6
	Bidrag	149,5	157,1		149,5	160,0
	Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	194,7	172,1		166,0	151,1
	Exploateringsintäkter	11,0	26,6		11,0	26,6
	Realisationsvinster	2,6	0,4		2,6	0,4
	Elnät/Elförsäljning/Fjärrvärme	0,0	0,0		247,4	214,9
	Övriga intäkter	0,0	0,0		25,2	5,8
	Generella statsbidrag säkerställa god vård	0,0	12,8		0,0	12,8
	Summa	604,3	598,1		966,1	910,8
2	Verksamhetens kostnader					
	Personalkostnad inkl. sociala avgifter	1 194,9	1 194,6		1 254,7	1 272,1
	Pensionskostnader inkl. löneskatt	110,8	117,2		113,7	120,0
	Bidrag och transfereringar	56,5	54,8		56,5	54,8
	Material och varor	117,6	96,6		221,0	193,0
	Köp av verksamhet och tjänster	389,5	360,3		466,3	420,5
	Lokalhyror, fastighetsservice, hyra/leasing	168,5	159,4		137,5	68,0
	Realisationsförluster	2,3	0,0		0,0	0,0
	Övriga kostnader	67,8	58,8		95,5	110,0
	Avgår: Interna poster investeringsredov.	-62,1	-62,5		-62,1	-62,5
	Summa	2 045,9	1 979,3		2 283,2	2 176,0
3	Ersättning för revisorer					
	Räkenskapsrevision	0,1	0,1		0,4	0,4
	Övriga revisionskostnader	0,8	0,5		0,9	0,6
	Summa	0,9	0,6		1,3	1,0
4	Avskrivningar					
	Maskiner och inventarier	6,3	7,4		7,7	10,8
	Fastigheter och anläggningar	67,2	62,6		127,4	117,9
	Nedskrivningar	8,2	3,8		21,5	14,5
	Summa	81,8	73,7		156,6	143,1

Not	(mkr)	Kommunen 2022	Kommunen 2021		Koncernen 2022	Koncernen 2021
	Komponentavskrivning sker på samtliga anläggningar. Mer information under not 9 och 10.					
	Nedskrivning har gjorts i kommunen på teknisk anläggning samt i bostadsbolaget för justering av bokfört värde.					
5	Skatteintäkter					
	Preliminär kommunalskatt	1 169,8	1 109,0		1 169,8	1 109,0
	Slutavräkning år 2020	0,0	4,2		0,0	4,2
	Slutavräkning år 2021	7,8	28,0		7,8	28,0
	Avräkning år 2022	28,9	0,0		28,9	0,0
	Summa	1 206,6	1 141,2		1 206,6	1 141,2
6	Generella statsbidrag					
	Utjämningsbidrag för inkomstutjämning	290,3	266,7		290,3	266,7
	Utjämningsbidrag för LSS	12,9	17,6		12,9	17,6
	Avgift för kostnadsutjämning	-9,6	-15,0		-9,6	-15,0
	Regleringsavgift	68,2	72,9		68,2	72,9
	Konjunkturstöd / generellt statsbidrag	16,1	2,6		16,1	2,6
	Konjunkturstöd / stöd för stärkt välfärd	0,0	0,0		0,0	0,0
	Fastighetsavgift 2021	0,0	57,1		0,0	57,1
	Fastighetsavgift 2022	58,6	0,0		58,6	0,0
	Summa	436,5	401,9		436,5	401,9
7	Finansiella intäkter					
	Aktieutdelning	7,0	7,0		0,0	0,0
	Övriga finansiella intäkter	18,6	18,0		2,1	5,1
	Kommuninvest överskottsutdelning	1,1	0,2		1,1	0,2
	Summa	26,7	25,2		3,2	5,3
	Av aktieutdelningen på beslutade 8,0 mkr avser detta kommunens andel på 88 procent i VänerEnergi AB.					
	De kommunala bolagen debiteras ett räntepåslag som ingår under övriga finansiella intäkter i kommunen med ett totalt belopp på 4,3 mkr.					
8	Finansiella kostnader					
	Räntekostnader (lån, bankswappar)	22,0	14,1		22,0	14,1
	Ränta på avsatta pensionsmedel	0,3	0,2		0,3	0,2
	Indexuppräknning på grundbelopp för bidrag till statlig infrastruktur	3,2	1,9		3,2	1,9
	Övriga bankkostnader	0,7	0,5		1,5	0,1
	Summa	26,2	16,7		27,0	16,3
	Lånekostnader redovisas i enlighet med huvudmetoden och belastar följaktligen resultatet i den period de hör hemma.					

Not	(mkr)	Kommunen 2022	Kommunen 2021		Koncernen 2022	Koncernen 2021
	Från 2021 finns en koncernbank. De finansiella kostnaderna hanteras koncernmässigt men belastar kommunen och bolagen. Kommunen är också motpart mot låneinstitutet. Under 2022 har den externa finansiella kostnaden för koncernens lån totalt varit 22,0 mkr varav ränta på upptagna lån 16,5 mkr och kostnaden för swapar 5,5 mkr.					
	Indexuppräkningsindex för bidrag till statlig infrastruktur baseras på grundbeloppet i prisnivå för juni 2013 och indexuppräkningsindex sker med Trafikverkets investeringsindex för väg. Under 2022 är indexuppräkningsindex 4,1 procent på ursprungsvärdet, totalt från 2013 21,0 procent. Mer information i not 12 och 18.					
9	Jämförelsestörande poster					
	Avsättning deponi - kostnad för återställning av Bånghagen	30,0	0,0		30,0	0,0
	Summa	30,0	0,0		30,0	0,0
10	Mark, byggnader, tekniska anläggningar					
	Anskaffningsvärden					
	Ingående anskaffningsvärde	2 636,0	2 416,9		4 737,1	4 426,2
	Årets anskaffningar genom förvärv	0,0	0,0		0,0	0,0
	Årets investeringar	134,6	189,4		218,5	288,7
	Försäljningar/utrangeringar	-1,3	-0,6		-3,1	-8,1
	Omklassificeringar	370,5	30,3		370,5	30,3
	Utgående anskaffningsvärde:	3 139,8	2 636,0		5 323,0	4 737,1
	Avskrivningar					
	Ingående avskrivningar	-909,9	-847,2		-1 590,1	-1 503,5
	Årets avskrivningar	-67,4	-62,7		-95,2	-86,6
	Årets försäljning	0,7	0,0		0,7	0
	Utgående avskrivningar	-976,6	-909,9		-1 684,6	-1 590,1
	Nedskrivningar/uppskrivningar					
	Ingående nedskrivningar/uppskrivningar	0,0	0,0		-10,7	0,0
	Årets nedskrivningar	-8,2	0,0		-21,5	-10,7
	Årets uppskrivningar	0,0	0,0		0,0	0,0
	Utgående nedskrivningar	-8,2	0,0		-32,2	-10,7
	Summa redovisat bokfört värde vid årets slut	2 155,1	1 726,2		3 606,2	3 136,3
	Specifikation:					
	Markreserv	38,9	49,8			
	Verksamhetsfastigheter	997,8	991,4			
	Fastigheter för affärsverksamhet	315,9	296,0			
	Gata, vägar och park	399,7	348,4			

Not	(mkr)	Kommunen 2022	Kommunen 2021		Koncernen 2022	Koncernen 2021
	Övriga fastigheter	44,8	40,5			
	Finansiell leasing fastigheter	358,0	0,0			
	Summa utgående bokfört värde	2 155,2	1 726,2			
	Omklassificering består huvudsakligen av redovisning av finansiell leasing på externa hyresavtal om 358 mkr					
11	Maskiner och inventarier					
	Anskaffningsvärden					
	Ingående anskaffningsvärde	232,5	228,7		289,4	280,8
	Årets investeringar	5,0	3,8		22,4	8,9
	Försäljningar/utrangeringar	-5,4	0,0		-7,5	-0,3
	Utgående anskaffningsvärde:	232,1	232,5		304,3	289,4
	Avskrivningar					
	Ingående avskrivningar	-202,7	-195,3		-239,7	-231,0
	Årets avskrivningar	-6,6	-7,4		-10,4	-8,4
	Årets försäljning	3,0	0,0		4,3	-0,3
	Utgående avskrivningar	-206,3	-202,7		-245,8	-239,7
	Nedskrivningar					
	Ingående nedskrivningar	0,0	0,0		0,0	0,0
	Årets nedskrivningar	0,0	0,0		0,0	0,0
	Utgående nedskrivningar	0,0	0,0		0,0	0,0
	Summa utgående bokfört värde	25,9	29,9		58,5	49,7
	Avskrivning inom not 10 och 11 sker i kommunen med följande tider (år):					
	Mark	Ingen avskrivning	Ingen avskrivning			
	Markanläggningar	20-50	20-50			
	Byggnader	20-80	20-80			
	Gata	20-100	20-100			
	Vatten/avlopp	50	50			
	Maskiner och inventarier	5-10	5-10			
	Genomsnittlig avskrivningstid i år:	29,5	25,1			
	Kommunen använder komponentavskrivning för att få en mer rättvisande bild över livslängden och den årliga kostnaden baserat på gjorda investeringar. Komponenter tillämpas på nya investeringar samt större befintliga byggnader och anläggningar.					
	Individuell fördelning på komponenter har gjorts enligt framtagna fördelningsnyckel inom fastighet, gata, vatten/avlopp (VA) samt maskiner och inventarier.					
	Se även i stycket om redovisningsprinciper.					

Not	(mkr)	Kommunen 2022	Kommunen 2021		Koncernen 2022	Koncernen 2021
	I bolagen sker avskrivning av byggnader och övriga anläggningar i intervallet 20-100 år. Komponentavskrivning tillämpas.					
	Avskrivning på externa finansiella hyresavtal sker enligt aktuella kontraktstider.					
12	Finansiella anläggningstillgångar					
	VänerEnergi AB	0,0	8,0		0,0	0,0
	Mariehus AB	0,0	3,0		0,0	0,0
	Andelar Kommuninvest	17,2	17,1		17,2	17,1
	Andelar övrigt	9,1	9,0		9,1	39,3
	Mariestads Markutveckling AB	0,0	26,6		0,0	26,6
	Mariestads Stadshus AB	0,1	0,0		0,1	0,0
	Övriga finansiella anläggningstillgångar (skattefordran, intressebolag)	0,0	0,0		17,6	0,0
	Summa	26,4	63,8		44,0	83,0
	Kommunen har i slutet på året förvärvat ett bolag, Startplattan 653102 Aktiebolag som är under namnändring till Mariestads Stadshus AB. Samtliga aktier i VänerEnergi AB, Mariehus AB, samt Mariestads Markutveckling AB har i slutet av året överlåtits till Mariestads Stadshus AB.					
13	Bidrag till statlig infrastruktur					
	Medfinansiering för utbyggnad av E20.	76,5	76,5		76,5	76,5
	Avgår tidigare upplöst belopp	-37,0	-31,9		-37,0	-31,9
	Avgår årets upplösta belopp	-5,1	-5,1		-5,1	-5,1
	Summa	34,4	39,5		34,4	39,5
	Beslut har tagits i kommunfullmäktige i september 2014. Beloppet periodiseras på 15 år, 2014-2029.					
14	Exploatering och förråd					
	Förråd, lager	1,8	4,3		3,9	6,1
	Exploateringsmark	110,7	67,4		110,7	67,4
	Summa	112,5	71,7		114,6	73,5
	Kommunen utvecklar nya bostads- och industriområden genom exploatering av nya markområden. Större aktuella områden är Sjölyckan, Hindsberg, Sund och Västeräng.					
	Detta genererar kostnader inom exploateringsmark. Områdena etappindelas och årligen sker genomgång över värdet och behov av omfördelning till anläggningstillgångar.					
15	Fordringar					
	Kundfordringar	35,7	67,7		123,0	133,8
	Skattefordringar	25,1	22,5		30,6	26,6
	Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	148,2	103,0		163,2	165,7

Not	(mkr)	Kommunen 2022	Kommunen 2021		Koncernen 2022	Koncernen 2021
	Övriga kortfristiga fordringar	38,2	10,0		45,2	9,9
	Koncerninterna fordringar	1 112,9	1 063,3		0,0	23,2
	Summa	1 360,1	1 266,5		361,9	359,2
	Koncerninterna fordringar för kommunen avser nyttjandet av det kungemensamma bankkontot. Fördelningen är följande:					
	Mariehus AB	771,6	722,1			
	VänerEnergi AB	341,3	341,3			
16	Kassa och bank					
	Kassa	0,0	0,0		0,0	0,0
	Bank	48,5	64,3		53,9	66,9
	Nyttjad kredit vid räkenskapsårets utgång koncernnivå	0,0	0,0		0,0	0,0
	Koncernkonto bank:					
	Utnyttjad kredit Mariehus AB	43,4	-9,9		43,4	-9,9
	Utnyttjad kredit VänerEnergi AB	4,0	24,5		4,0	24,5
	Summa	96,0	78,9		101,3	81,5
	Total koncenkredit är 150 mkr. Vid bokslutstillfället var inte checkkrediten utnyttjad.					
	Under året har checkkrediten nyttjats vid ett fåtal tillfällen. Att använda checkkrediten är en förskjutning i tid av behov av nya medel för en god likviditet.					
17	Eget kapital					
	Ingående eget kapital	491,2	465,1		835,6	782,2
	Årets resultat	89,4	96,6		109,2	123,8
	Resultatutjämningsreserv	197,1	126,7		197,1	126,7
	Övrig förändring av eget kapital	0,0	0,0		11,2	0,0
	Summa	777,7	688,4		1 153,1	1 032,7
	Under 2022 har 70,4 mkr avsatts till resultatutjämningsreserven. Villkoren för att kunna avsätta uppfylls under året och kommunen har en positiv soliditet vilket innebär att beloppet över 1 % av skatt och statsbidrag kan avsättas. Detta är en omflyttning inom Eget kapital. Övrig förändring av eget kapital avser förändring av uppskrivningsfond 10,6 mkr samt rättning av skatt tillhörande 2021 0,6 mkr.					
18	Avsättningar till pensioner					
	Specifikationer:					
	Särskild avtalspension/ålderspension	0,2	0,2		0,2	0,2
	Förmånsbestämd/kompletterande pension	0,1	0,1		0,1	0,1

Not	(mkr)	Kommunen 2022	Kommunen 2021		Koncernen 2022	Koncernen 2021
	Ålderspension	14,0	13,4		20,0	20,9
	Pension till efterlevande	0,0	0,3		0,3	0,3
	Löneskatt	3,5	3,8		5,4	5,5
	Nya förpliktelser under året	0,0	1,1		1,4	1,6
	Summa avsatt till pensioner	17,9	19,0		27,4	28,7
	Avsatt till pensioner					
	Ingående avsättning	19,0	16,6			
	Nya förpliktelser under året	-1,1	2,4			
	Varav:					
	Nyintjänad pension	-0,4	2,0			
	Ränte- och basbeloppsuppräknig	0,3	0,2			
	Pension till efterlevande	0,0	0,1			
	Årets utbetalningar	-0,9	-0,9			
	Övrigt post	0,0	0,7			
	Förändring löneskatt	-0,2	0,5			
	Summa avsatt till pensioner	17,9	19,0			
	Beräkningsgrund för pensioner framgår under redovisningsprinciper.					
	I avsättningar ingår pension för tidigare kommunalråd motsvarande kostnad efter 65 år.					
	Nya förpliktelser under året avser nuvarande förtroendevalda enligt gällande pensionsavtal för förtroendevalda.					
	Antal visstidsförordnanden					
	Politiker	31	27			
	Tjänstemän	0	0			
19	Övriga avsättningar					
	Bidrag till statlig infrastruktur					
	Redovisad avsättning vid beslut	76,5	76,5		76,5	76,5
	Tidigare gjord indexuppräknig	12,8	10,9		12,8	10,9
	Indexuppräknig 2022	3,2	1,9		3,2	1,9
	Utbetalning för utbyggnad E20	-42,4	-31,0		-42,4	-31,0
	Summa statlig infrastruktur	50,2	58,4		50,2	58,4
	Beslut i kommunfullmäktige i september 2014 avseende utbyggnad av E20. Planerad utbetalningstid enligt nya uppgifter under året är år 2020 till 2025 med störst enskilt belopp under 2021.					
	Avsättningen är i prisnivå för juni 2013 och indexuppräknig sker med Trafikverkets investeringsindex för väg.					
	Under 2022 har 11,4 mkr betalats ut till Skaraborgs kommunalförbund som är samordnande part i Skaraborg. Kommunalförbundet vidarebefordrar kommunernas belopp till Trafikverket.					

Not	(mkr)	Kommunen 2022	Kommunen 2021		Koncernen 2022	Koncernen 2021
	Avsättning för återställande av deponi					
	Redovisad avsättning vid årets början	2,0	2,0		2,0	2,0
	Förändring avsättning under året	30,0	0,0		30,0	0,0
	Summa deponi	32,0	2,0		32,0	2,0
	En ny beräknad kostnad för återställning av Bångahagen deponi i samband med bokslutet är att ytterligare 30 mkr behöver avsättas. Tidigare driftmedel och avsättning på 2,0 mkr räcker inte. Totalt finns nu 32 mkr i avsättning. En ny beräkning görs årligen.					
	En osäkerhet föreligger då dispens från Länsstyrelsen som för närvarande är till och med 2024 kan påverka tidsaspekten.					
	Övrig avsättning					
	Uppskjuten skatt kopplat till bokförings- och skattemässiga värden	0,0	0,0		91,8	84,7
	Legala tvister	1,5	0,0		1,5	0,0
	Medfinansiering till Trafikverket i samband med bygge av påfart till E20.	1,1	0,0		1,1	0,0
	Summa avsättningar	84,8	60,4		176,7	145,1
20	Långfristiga skulder					
	Ingående balans	1 044,2	899,8		2 107,6	1 947,1
	Återläggning kortfristig del	9,5	21,9		9,5	23,4
	Koncernbolag låneskuld	1 063,4	1 048,3		0,0	0,0
	Nya lån kommunen	50,0	100,0		50,0	100,0
	Nya lån koncernbolag	50,0	50,0		50,0	50,0
	Amortering	-9,5	-17,9		-9,5	-18,4
	Omflyttning externt lån till koncernbank	0,0	15,0		0,0	15,0
	Avgår kortfristig del	-3,1	-9,5		-3,1	-9,5
	Upptagna lån	2 204,5	2 107,5		2 204,5	2 107,6
	Övrig personalskuld	0,0	0,4		0,0	0,4
	Skuld för investeringsbidrag	3,9	3,6		3,9	3,6
	Finansiell leasing fastigheter	358,0	0,0		358,0	0,0
	Summa	2 566,4	2 111,6		2 566,4	2 111,6
	Kommunen redovisar från i år finansiella leasingavtal för externa fastigheter. Beloppet avser de större avtalen med externa aktörer över en tid upp till 25 år och motsvarar beloppen på 2022 års nivå.					
	Kreditgivare upptagna lån					
	Kommuninvest	2 207,5	2 051,0		2 207,5	2 051,0
	avgår kortfristig del	-3,1	-9,5		-3,1	-9,5

Not	(mkr)	Kommunen 2022	Kommunen 2021		Koncernen 2022	Koncernen 2021
	Pantbrev Handelsbanken	0,0	66,0		0,0	66,0
	Summa långfristig del upptagna lån	2 204,4	2 107,5		2 204,4	2 107,5
	Låneskuldens struktur inklusive kortfristig del, kapitalbindning					
	Förfallodag inom ett år	616,0	505,4		616,0	505,4
	Förfallodag mellan ett och tre år	995,1	1 141,6		995,1	1 141,6
	Förfallodag över tre år	596,4	470,0		596,4	470,0
		2 207,5	2 117,0		2 207,5	2 117,0
	Enligt RKR R8 ska redovisning av derivat och säkringsredovisning göras.					
	Från 2021 finns en koncernbank där samtliga lån och derivat administreras från kommunen. Detta för att samordna och hantera finansieringsfrågor effektivare i hela koncernen.					
	Vid bokslutstillfället är koncernens genomsnittliga kapitalbindning 1,94 år och den genomsnittliga räntebindningen 1,86 år. Inga lån överstiger 10 år.					
	Under 2022 har den finansiella kostnaden för koncernens lån totalt varit 22,0 mkr varav kostnaden för upptagna lån med rörlig ränta var 18,4 mkr och kostnaden för ränteswapar 3,6 mkr.					
	Finansiell leasing fastigheter					
	Förfallodag inom ett år	21,1				
	Förfallodag mellan ett och tre år	42,3				
	Förfallodag över tre år	294,6				
		358,0				
	För flera större objekt inom kommunens verksamheter finns tecknade avtal med externa aktörer som sträcker sig längre än 10 år.					
21	Kortfristiga skulder					
	Leverantörsskulder	92,1	103,8		116,8	139,8
	Personalens skatter och avgifter	138,4	143,3		138,4	143,8
	Moms och punktskatter	28,2	28,1		28,2	58,0
	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	43,7	75,8		63,2	105,9
	Kortfristiga skulder till kunder inom VA och sophämtning	5,0	6,9		5,0	6,9
	Skuld koncernbolag inom koncernkonto bank	47,5	24,5		0,0	24,5
	Övriga kortfristiga skulder	8,6	14,7		45,6	25,6
	Summa	363,6	397,2		397,2	504,6
22	Pensionsförpliktelser					
	Ingående ansvarsförbindelse	445,5	449,1		445,5	449,1
	Aktualisering	0,0	0,0		0,0	0,0
	Ränteuppräknings	3,1	3,1		3,1	3,1

Not	(mkr)	Kommunen 2022	Kommunen 2021		Koncernen 2022	Koncernen 2021
	Basbeloppsuppräkning	10,1	4,8		10,1	4,8
	Ändringar av försäkringstekniska grunder	0,0	15,7		0,0	15,7
	Övrig post	0,9	3,3		0,9	3,3
	Årets utbetalningar	-30,2	-30,6		-30,2	-30,6
	Summa pensionsförpliktelse	429,3	445,5		429,3	445,4
	Löneskatt	104,2	108,1		104,2	108,1
	Summa utgående ansvarsförbindelse	533,5	553,5		533,5	553,5
	Beräkningsgrund för pensioner framgår under redovisningsprinciper.					
	Kommunens pensionsskuld redovisas enligt den så kallade blandmodellen, vilket innebär att skulden visas som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Värdet på ansvarsförbindelsen är något som i framtiden kommer att belasta kommunens driftredovisning och likviditet.					
	Inga återlån finns för pensionsförpliktelseerna.					
	Aktualiseringsgrad:	98,0 %	98,0 %			
	Överskottsmedel i försäkringen hos KPA	0,0	3,1			
23	Borgensåtaganden					
	Koncerninterna:					
	Marichus AB	0,0	0,0			
	VänerEnergi AB	0,0	0,0			
	Övrigt:					
	Mariestads äldreboende	35,1	36,6			
	HSB	0,0	0,2			
	Föreningar	10,2	10,9			
	Förlustansvar för egna hem och småhus	0,0	0,1			
	Summa	45,3	47,8			
	Ett borgensåtagande innebär en risk för att borgensmannen måste infria sitt åtagande. Riskens omfattning beror på typ av borgen och för vilka kommunen tecknat borgen för.					
	I samband med införande av koncernbank har borgensåtaganden till de kommunala bolagen upphört. Detta redovisas nu direkt i balansräkningen.					
	Avtal mellan parterna säkerställer bolagens åtaganden genom bland annat räntepåslag.					
	Inga nya borgensåtaganden under året och befintliga minskar i belopp.					
	Mariestads kommun har i augusti 2005 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 294 kommuner och regioner som per 2022-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.					

Not	(mkr)	Kommunen 2022	Kommunen 2021		Koncernen 2022	Koncernen 2021
	Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest Ekonomisk förening.					
	Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Mariestads kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2022-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 540 357 097 316 kronor och totala tillgångar till 537 006 752 858 kronor. Mariestads kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 2 311 783 525 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 2 326 939 780 kronor.					
24	Justering för av- och nedskrivning					
	Avskrivning	73,5	70,0		134,9	128,6
	Nedskrivning	8,2	3,8		21,5	14,5
	Summa	81,8	73,7		156,4	143,1
25	Justering för ej likviditetspåverkande poster					
	Övriga ej likviditetspåverkande poster	-6,5	-5,4		68,7	31,0
	Nettoförändring E20 bidrag till statlig infrastruktur	5,1	5,1		5,1	5,1
	Förändring skuld likvida medel koncernkredit bank	32,8	-23,6		32,8	-23,6
	Indexuppräknings E20 bidrag till statlig infrastruktur	3,2	1,9		3,2	1,9
	Summa	34,6	-22,0		109,8	14,4
26	Förändring av långfristiga skulder					
	Återläggning kortfristig del	9,5	21,9		9,5	21,9
	Nya lån	100,0	150,0		100,0	150,0
	Amortering	-9,5	-17,9		-9,5	-17,9
	Lösen av gamla lån	0,0	0,0		0,0	0,0
	Avgår kortfristig del	-3,1	-9,5		-3,1	-9,5
	Övrig personalskuld	0,0	0,4		0,0	0,4
	Pensionsavtal	0,0	0,0		0,0	0,0
	Förändring av skuld för investeringsbidrag	3,9	3,6		0,3	3,6
	Övrigt	-1,2	-1,2		2,0	-1,7
	Summa	99,7	147,3		99,2	146,8

4.7 Affärsverksamhet

Resultaträkningar affärsverksamhet - internredovisning (mkr)					
Hyresfastigheter	2022	2021	VA-verksamhet	2022	2021
Intäkter	1,2	1,1	Intäkter	77,4	74,2
Kostnader	-1,6	-1,7	Kostnader	-64,6	-60,5
Avskrivningar	0,0	0,0	Avskrivningar	-11,1	-10,0
Verksamhetens nettokostnad	-0,4	-0,6	Verksamhetens nettokostnad	1,7	3,7
Ränteintäkter	0,0	0,0	Ränteintäkter	0,0	0,0
Räntekostnader	0,0	0,0	Räntekostnader	-3,2	-1,0
Årets resultat	-0,4	-0,6	Årets resultat	-1,5	2,7
Nettoinvestering	0,0	0,0	Nettoinvestering	30,3	39,8
Salutorg	2022	2021	Hamn- och småbåtsverksamhet	2022	2021
Intäkter	0,1	0,1	Intäkter	4,6	3,8
Kostnader	-0,1	-0,1	Kostnader	-2,9	-2,6
Avskrivningar	0,0	0,0	Avskrivningar	-1,1	-1,1
Verksamhetens nettokostnad	0,0	0,0	Verksamhetens nettokostnad	0,6	0,1
Ränteintäkter	0,0	0,0	Ränteintäkter	0,0	0,0
Räntekostnader	0,0	0,0	Räntekostnader	-0,2	-0,2
Årets resultat	0,0	0,0	Årets resultat	0,4	-0,1
Nettoinvestering	0,0	0,0	Nettoinvestering	3,7	1,2

4.8 VA-avdelningen

Enligt lagen om allmänna vattentjänster skall verksamheten för Va-anläggningar bokföras så att resultat- och balansräkning redovisas särskilt. Genom tilläggsupplysningar skall det också framgå hur gemensamma kostnader har fördelats. Redovisningen ska, när den är fastställd efter respektive år, finnas tillgänglig för fastighetsägarna.

Periodens resultat/förändring av eget kapital, minus 1,5 mkr, visas i balansräkningen.

VA-avdelningens resultaträkning			
VA-avdelningens resultaträkning, (mkr)	Not	VA-avdelningen 2022	VA-avdelningen 2021
Verksamhetens intäkter		80,3	76,9
varav - externa	27	53,7	52,6
- interna	28	26,7	24,3
Verksamhetens kostnader		-66,1	-63,5
varav - externa	29	-39,7	-30,6
- interna	30	-26,4	-32,9
Avskrivningar	31	-11,1	-10,0
Verksamhetens nettokostnader		3,1	3,4
Finansiella intäkter	32	0,0	0,1
Finansiella kostnader	33	-3,2	-3,5
Periodens resultat		0,0	0,0

Balansräkning (mkr)	Not	VA-avdelningen 2022	VA-avdelningen 2021
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar		313,0	292,7
Maskiner och inventarier		0,0	0,0
Finansiella anläggningstillgångar		0,0	0,0
Summa anläggningstillgångar	34	313,0	292,7
Omsättningstillgångar			
Förråd m.m.	35	0,0	0,0
Fordringar	36	5,1	4,8
Kassa och bank	37	0,0	0,0
Summa omsättningstillgångar		5,1	4,8
Summa tillgångar		318,1	297,5
EGET KAPITAL AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Ingående eget kapital		6,4	3,7
Periodens förändring		-1,5	2,7
Resultatregleringsfonder		0,0	0,0
Summa eget kapital	38	4,9	6,4
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	39	0,0	0,0
Skulder			
Långfristiga skulder	40	296,0	276,3
Kortfristiga skulder	41	17,1	14,7
Summa skulder		313,2	291,1
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		318,1	297,5

Not	(mkr)	VA-avdelningen 2022	VA-avdelningen 2021
27	Verksamhetens externa intäkter		
	VA-avgifter	47,9	48,5
	Tipp-/slamavgifter	1,1	1,1
	Övrigt	4,7	0,3
	Reglering mot resultatregleringsfond	0,0	2,7
	Summa	53,7	52,6
28	Verksamhetens interna intäkter		
	Interna ersättningar inom tekniska nämnden	2,4	2,3
	Anslutningsavgifter	0,0	0,0
	Entreprenad inom tekniska nämnden	11,9	12,5
	Intäkt arbetsorder	12,4	9,5
	Summa	26,7	24,3
29	Verksamhetens externa kostnader		
	Personalkostnad	12,1	11,2
	Sociala avgifter enl. lag och avtal	4,8	4,4
	Material och köp av tjänst	9,7	4,8
	Inventarier och förbrukningsmaterial	3,3	3,1
	Bränsle, energi och vatten	3,3	2,9
	Rep. o underhåll av maskiner/inventarier	0,9	0,7
	Diverse främmande tjänster	2,2	1,6
	Övriga kostnader	1,9	1,9
	Reglering mot resultatregleringsfond	1,5	0,0
	Summa	39,7	30,6
30	Verksamhetens interna kostnader		
	Entreprenad inom tekniska nämnden	21,7	22,2
	Lokal- och markhyror, fastighetservice	0,5	0,6
	Hyra arbetsmaskiner, fordonskostnader	0,1	0,1
	Köpta tjänster inom kommunen	4,2	4,4
	Övriga kostnader	0,0	5,5
	Summa	26,4	32,9
31	Avskrivningar		
	Fastigheter och anläggningar	11,1	10,0
	Summa	11,1	10,0

Not	(mkr)	VA-avdelningen 2022	VA-avdelningen 2021
32	Finansiella intäkter		
	Ränta på behållning genom överuttag av avgifter	0,0	0,1
	Summa	0,0	0,1
33	Finansiella kostnader		
	Ränta på långfristiga lån till kommunen	3,2	3,5
	Summa	3,2	3,5
34	Anläggningstillgångar		
	VA-anläggningar		
	Ingående bokfört värde	292,7	258,3
	Årets inköp	31,4	27,2
	Justering	0,0	17,2
	Årets avyttringar	0,0	0,0
	Årets avskrivningar	-11,1	-10,0
	Summa utgående bokfört värde	313,0	292,7
	Tekniska anläggningar, maskiner och inventarier		
	Tekniska anläggningar	313,0	292,7
	Mark	0,0	0,0
	Maskiner och inventarier	0,0	0,0
	Summa	313,0	292,7
35	Förråd m.m.		
	VA-avdelningen	0,0	0,0
	Summa	0,0	0,0
36	Fordringar		
	Kundfordringar	5,1	4,8
	Övriga kortfristiga fordringar	0,0	0,0
	Summa	5,1	4,8
37	Kassa och bank	0,0	0,0
	Avdelningen nyttjar kommunens kassa och bank och har därmed ej något saldo under 2021.		
38	Allmänt eget kapital		
	Ingående balans eget kapital	6,4	3,7
	Periodens förändring	-1,5	2,7
	Summa eget kapital	4,9	6,4

Not	(mkr)	VA-avdelningen 2022	VA-avdelningen 2021
39	Avsättningar		
	Avsättningar och betalningar för pensioner görs centralt inom kommunen.		
	Verksamheten belastas med lagstadgade arbetsgivaravgifter inklusive försäkring och pensioner.		
		0,0	0,0
40	Långfristiga skulder		
	Ingående balans	276,3	243,0
	Återläggning kortfristig del	8,9	7,8
	Nya lån	31,4	44,4
	Amortering	-11,1	-10,0
	Avgår kortfristig del	-9,5	-8,9
	Summa	296,0	276,3
41	Kortfristiga skulder		
	Kortfristig del av långfristig skuld	9,5	8,9
	Leverantörsskulder	3,6	3,8
	Moms och särskilda punktskatter	0,9	0,9
	Övriga kortfristiga skulder	3,2	1,2
	Summa	17,1	14,7

VA-avdelningens kassaflödesanalys (mkr)	2 022	2 021	2 020	2 019	2 018
Den löpande verksamheten					
Verksamhetens intäkter	80,3	76,9	101,5	89,4	71,1
Verksamhetens kostnader	-66,1	-63,5	-88,3	-77,7	-59,8
Verksamhetens nettokostnader	14,2	13,4	13,1	11,7	11,3
Finansiella intäkter	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader	-3,2	-3,5	-3,7	-3,3	-3,6
Övriga ej likviditetspåverkande poster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från den löpande verksamheten	11,1	10,0	9,4	8,4	7,7
Kassaflöde från investeringsverksamheten					
Investering materiella tillgångar	-31,4	-27,2	-24,9	-38,5	-20,6
Avyttrande materiella tillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Investering finansiella tillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Avyttrande av finansiella tillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-31,4	-27,2	-24,9	-38,5	-20,6
Finansieringsverksamheten					
Långfristig upplåning	31,4	27,2	24,9	38,5	20,6
Amortering	-11,1	-10,0	-9,4	-8,4	-7,7
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	20,3	17,2	15,5	30,1	12,9
Förändring likvida medel	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

VA-avdelningens investeringsredovisning 2022 (mkr)	Inkomster	Utgifter	Netto-investering	Budget netto	Budget-avvikelse	Av Kf beslutad års-budget
Tekniska nämnden						
VA-avdelningen	7,0	37,2	30,3	34,8	4,5	40,5
Totalt	7,0	37,2	30,3	34,8	4,5	40,5

Fördelningsnycklar för VA-avdelningens gemensamma verksamhetskostnader 2022

<u>Kostnad</u>	<u>Nyckel</u>
Kommunstyrelsen	Ingen
Teknisk nämnd	Procentfördelning inom tekniska förvaltningen
Ekonomi centralt	Procentfördelning på faktisk kostnad för ekonomisystem och lönekostnad.
Personal centralt	Ingen
Telefoni	Per abonnemang
Kommunhälsa	Faktisk kostnad
Facklig tid	Faktisk kostnad
Försäkringspremier	Faktisk kostnad
Porto	Faktisk kostnad
Datakostnad	Faktisk kostnad för de externa kostnaderna
Lokalkostnader	Faktisk kostnad, per m2
Avskrivningar	Faktisk kostnad enligt avskrivningstid
Ränta	Faktisk kostnad med kommunens genomsnittliga ränta per 31 december året före aktuellt år

5 Driftsredovisning

Driftredovisningen ska innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten.

Kommunens driftredovisning 2022 (mkr)	Nettokostnader	Budget totalt, netto	Budgetavvikelse	Av kommunfullmäktige beslutad årsbudget	Utfall 2021
Kommunstyrelsen	-140,9	-142,7	1,8	-138,8	-125,9
Tekniska nämnden (skattefin.vht + taxefin.vht)	-186,2	-186,3	0,2	-171,0	-177,1
Utbildningsnämnden	-533,3	-535,5	2,3	-528,2	-520,0
Socialnämnden	-603,8	-606,9	3,1	-599,7	-609,1
Miljö- och byggnadsnämnden	-5,0	-6,5	1,5	-6,5	-4,5
Räddningstjänsten	-28,7	-29,5	0,8	-29,5	-28,3
Revisionen	-0,9	-0,9	0,0	-0,9	-0,9
Överförmyndare	-1,6	-2,0	0,4	-2,0	-1,7
Delsumma:	-1 500,3	-1 510,4	10,1	-1 476,6	-1 467,5
Finansverksamhet	-39,2	-17,9	-21,4	-39,7	12,2
Verksamheternas nettokostnad	-1 539,5	-1 528,2	-11,3	-1 516,3	-1 455,3
Skatteintäkter	1 206,6	1 165,5	41,1	1 165,5	1 141,2
Generella statsbidrag och utjämning	420,9	412,8	8,2	400,8	401,9
Finansiella intäkter	27,2	25,5	1,7	25,5	25,2
Finansiella kostnader	-25,7	-21,5	-4,2	-21,5	-16,5
Delsumma:	1 628,9	1 582,3	46,7	1 570,3	1 551,8
Summa Resultat	89,4	54,0	35,4	54,0	96,6

Under året uppvisar nämnderna en god följsamhet till budgeten och uppvisar totalt en positiv avvikelse mot budget om 10,1 mkr. Finansverksamheten visar en avvikelse med -21,4mkr vilket härleds till en avsättning till deponi som minskar resultatet med 30 mkr samt att nedskrivningar gjorts under året för på kommunens tillgångar om 10 mkr. Under året har tomtintäkterna blivit 4,5mkr mer än budgeterat. Även konjunkturbufferten och avsättningar inom verksamheten genererar ett överskott om 15 mkr mot budget.

Skatteintäkterna uppvisar ett bättre utfall än budget då lönesumman ökat starkt efter pandemin men också av de höjda garantipensionerna 2022.

6 Investeringsredovisning

Investeringsredovisningen ska innehålla en samlad redovisning av kommunens investeringsverksamhet.

Kommunens investeringsredovisning 2022 (mkr)	Budget netto	Bokslut, nettoinvestering	Budgetavvikelse	Av fullmäktige beslutad årsbudget
Kommunstyrelsen	32,2	17,2	15,0	50,3
Exploatering, mark och bostäder	71,8	66,3	5,5	12,0
Tekniska nämnden	146,9	111,3	35,6	93,8
Utbildningsnämnden	1,0	0,5	0,5	1,0
Socialnämnden	3,0	1,2	1,8	3,0
Totalt	254,9	196,5	58,4	160,1

Kommunfullmäktige beslutade inför budget 2022 om en investeringsbudget på 160,1 mkr. Under året har 99,0 mkr reviderats och ombudgeterats från 2021, 102,0 mkr har beslutats i utökad tilläggsbudget och 106,2 mkr har reviderats och flyttas till 2023 med anledning av att projekten har förskjutits i tid. Det gör att den totala investeringsbudgeten vid årets slut är 254,9 mkr.

Den utökade investeringsbudgeten är härledd till ökad exploatering och industriutveckling. Den reviderade budgeten är en flyttning i tid och gör att motsvarande belopp finns i investeringsbudgeten 2023.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen	Budget	Bokslut 2022	Budgetavvikelse
Kommunstyrelsens investeringspott	-12,7	0,7	-13,4
Lekeviområdet	11,0	0,0	11,0
Ersättningsväg E20	0,1	0,1	0,0
Industri och handel	18,5	16,0	2,5
Exploateringsmark och bostäder	71,8	66,3	5,5
Ombyggnad/tillbyggnad/nybyggnad förskolor/skolor	12,0	0,0	12,0
Upphandling nytt ekonomisystem	2,0	0,0	2,0
Digitalisering Kultur och Fritid	0,6	0,2	0,4
Webbplats	0,4	0,0	0,4
Investering Dacapo	0,3	0,1	0,2
Summa kommunstyrelsen	103,9	83,4	20,5

Kommunstyrelsen redovisar ett överskott om 20,5 mkr för nämndens investeringar. Prognosen för investeringsmedlen i tertialrapport 2 var något osäker och utgick ifrån kända fakta per 31 augusti. Efter tertial 2 har beslut tagits om en reviderad investeringsbudget. Behovet av att köpa in mark under 2022 för kommande etableringar var något oviss. Investeringsbudgeten förstärktes under året med anledning av detta.

De större avvikelserna avser kommunstyrelsens investeringspott, Lekeviområdet, exploateringsmark och bostäder, investering i skola samt upphandling nytt ekonomisystem.

I reviderad investeringsbudget flyttades 80,3 mkr från år 2022 till år 2023. Inköp av mark har skett i snabbare takt än vad som beräknades i tertial 2, därav redovisas ett underskott gällande kommunstyrelsens investeringspott för markförvärv. Lekeviområdet redovisar ett överskott om 11,0 mkr. Anledningen är att budget för Lekevi också finns på tekniska nämnden och där redovisas hela 2022 års utfall. Totalt sett har investeringsutgiften för Lekevi överstigit budget under 2022 med 2,6 mkr. Prognosen är dock att budgeten kommer att hålla över åren. Utfallet för exploateringsmark och bostäder blev lägre än vad som budgeterats. Orsaken är att ett par av de beslutade inköpen ännu inte är genomförda. Kostnaden för upphandling av nytt ekonomisystem kommer att bli en driftskostnad i stället för investering.

Tekniska nämnden

Mariestad belopp mkr	Budget	Bokslut 2022	Budgetavvikelse
Teknik Ledning	1,5	1,6	-0,1
Gatuavdelningen	34,8	28,0	6,8
Fastighetsavdelningen	75,9	53,8	22,1
VA-avdelningen	34,8	27,8	7,0
Totalt	146,9	111,3	35,6

Gatuavdelningen

Den största delen av investeringsmedlen har upparbetats men inte i projekten "pumptrack", "Trafiksäkerhet" och "allmän plats". Pumptracken och allmän plats är pausade. I trafiksäkerhetsarbetet var det på grund av personalbrist svårt att få fram projekteringar och utredningar i tid.

Fastighetsavdelningen

Fastighetsavdelningen har haft hög personalomsättning under året, bland annat på projektledare som gjort att avdelningen har tappat tempo i vissa projekt. Materialbrist, långa leveranstider och ökade kostnader på material har påverkat många projekt.

Den största avvikelserna (30,0 mkr) är i projektet Tillbyggnad Kvarnstenen. Projektet har ännu inte startat men projektering ska påbörjas 2023. Projektet Lekevi idrottsplats löper över 3 år. För 2022 har investeringsutgiften varit 2,6 mkr högre än vad som budgeterats då entreprenören hunnit med mer än vad som var planerat. Del av budgeten ligger på kommunstyrelsen, därav ser utfallet högre ut på fastighetsavdelningen (-13,6 mkr).

VA-avdelningen

En stor del av investeringsmedlen för 2022 har upparbetats. Den positiva avvikelsen jämfört med budget består till största del av intäkter i form av anslutningsavgifter, + 3,0 mkr. I övrigt så är flera projekt pågående och löper in på 2023, därav avvikelser mot 2022 års budget. Tex. har projekt "Optimering Lindholmens vattenverk", som är ett pågående flerårsprojekt, en positiv avvikelse 2022 på +1,6 mkr.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden (mkr)	Budget	Bokslut 2022	Budgetavvikelse
Inventarier	1,0	0,5	0,5
Totalt	1,0	0,5	0,5

Budgeterade investeringsmedel har använts till lärmiljöer i förskolor och skolor.

Socialnämnden

Socialnämnden (mkr)	Budget	Bokslut 2022	Budgetavvikelse
Invenatarier VoO	1,0	0,8	0,2
Millenium	2,0	0,0	2,0
GVS 12	0,0	0,4	-0,4
Totalt	3,0	1,2	1,8

Införandet av journalsystemet Millenium har försenats och förutsättningarna har ändrats. Finansieringen för Millenium finns inte med i 2023 års investeringsbudget. Då medel fanns avsatta så har del av dessa i stället används för införandekostnader för GVS12 (Gemensamt Verksamhetssystem för 12 kommuner. Ett nytt verksamhetssystem för hela Socialtjänsten).

Investeringsredovisning större projekt, belopp mkr

Nedan visas några av de projekt som sträcker sig över flera år och till ett betydande belopp. De ingår i siffrorna i investeringsredovisningen ovan.

Fleråriga projekt	Totalutgift			Varav årets investeringar			Färdigt år
	Total budget	Ack. utfall	Avvikelse	Budget	Utfall	Avvikelse	
Tekniska nämnden:							
Fastighetsavdelningen							
Kronoparks förskola	84,5	49,4	35,1	1,9	1,5	0,4	2022
Kronoparks förskola vätgas	0,0	35,3	-35,3	0,0	0,6	-0,6	2023
Renovering ishallen	47,3	51,7	-4,4	0,0	4,9	-4,9	2023
Ombyggnad centralköket	20,2	37,9	-17,7	0,1	0,1	0,0	2023
Lekevi	23,6	20,7	2,9	18,0	20,7	-2,7	2024
Kommunstyrelsen:							
Samhällsbyggnad							
Sund	16,0	3,3	12,7	3,5	2,4	1,1	Pågår
Metsä	48,4	44,7	3,7	3,4	4,3	-0,9	Pågår

7 Revisionsberättelse

Mariestads kommun
Kommunrevisorerna

Kommunfullmäktige

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR MARIESTADS KOMMUN 2022

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och fullmäktigeberedning samt genom utsedda lekmannarevisorer verksamheten i kommunens företag.

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll samt återredovisning till fullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits i enlighet med fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente.

Granskningsarbetet har genomförts med den inriktning och den omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. I revisionsarbetet har vi biträtt av PwC, vars rapporter "Granskning av årsredovisning 2022" och "Granskning av god ekonomisk hushållning" biläggs revisionsberättelsen.

För granskning av de gemensamma nämnderna inom MTG – Tekniska nämnden, Miljö- och byggnadsnämnden, IT-nämnden, och Lönenämnden – har vi samverkat med revisorerna i Töreboda och Gullspåns kommun.

Granskningsinriktning

Vi har granskat årsredovisningen och delårsrapporten och fortlöpande gjort granskningar av den interna kontrollen.

Mariestads kommun

Kommunrevisorerna

Vi har under 2022 genomfört, förutom granskning av årsredovisning och delårsrapport, granskning av barnkonventionen, granskning av underlag till beslut, granskning av arbetsmarknadsenheten och granskning av framtidens äldreomsorg. Samtliga rapporter över dessa granskningar är separat översända till kommunfullmäktige.

Vi har under året tagit del av budgetuppföljningar, delårsbokslut och prognoser över ekonomiskt utfall. I övrigt har vi följt verksamheten bl. a genom att kontinuerligt ta del av styrelsens och nämndernas protokoll. Vi har under året också haft överläggningar med Kommunfullmäktiges presidium, Tekniska nämndens presidium, Socialnämndens ordförande och vice ordförande, socialchef och ekonomichefen.

Bedömning

Efter genomförd granskning av 2022 års verksamhet framför vi följande:

Vi bedömer att kommunstyrelsen, utbildningsnämnden, tekniska nämnden, överförmyndarnämnden och miljö- och byggnadsnämnden delvis bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt men på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att socialnämnden inte har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt men på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att utbildningsnämndens, överförmyndarnämndens, tekniska nämndens och miljö- och byggnadsnämndens interna kontroll varit tillräcklig.

Vi bedömer att kommunstyrelsens och socialnämndens intern kontroll delvis varit tillräcklig.

Vi bedömer att årets resultat delvis är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall delvis är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Mariestads kommun
Kommunrevisorerna

Ansvarsfrihet

Vi **tillstyrker** att fullmäktige beviljar styrelsen, nämnderna samt de enskilda förtroendevalda i dessa organ ansvarsfrihet.

Vi **tillstyrker** också att kommunens årsredovisning för 2022 fastställs. Den är i allt väsentligt upprättad i enlighet med kommunala redovisningslagen.

Mariestad 2023-04-12

 Lars Göran Kvist	 Björn Andersson	 Marianne Kjellquist
 Gunnar Elvin	 Sune B Jansson	 Lars Sylvén

Med hänsyn till kommunallagens jävsregler har Lars Göran Kvist inte deltagit i granskning av överförmyndarnämndens verksamhet.

Bilagor: Granskningsrapporter för de kommunala bolagen.

Bilagor finns tillgängliga på kommunens administrativa enhet.

8 Femårsöversikt utvalda nyckeltal

Nyckeltal kommunen	2022	2021	2020	2019	2018
Verksamhetens nettokostnader, mkr	1 554	1 455	1 401	1 374	1 317
Skatteintäkter och statsbidrag, mkr	1 643	1 543	1 463	1 393	1 345
Årets redovisade resultat, mkr	89,4	96,6	42,8	18,2	26,1
Finansiella kostnader, mkr	26,2	16,7	17,6	13,8	14,0
Finansiella intäkter, mkr	26,7	25,2	36,3	12,8	12,3
Finansnetto, mkr	0,6	8,5	18,7	-1,0	-1,7
Bruttoinvesteringar, mkr	204,3	241,2	212,7	151,4	179,576
Investeringsintäkter/bidrag, mkr	7,9	13,6	27,0	2,5	15,324
Nettoinvesteringar, mkr	196,5	227,6	185,7	148,8	164,3
Rörelsekapital, mkr	92,1	-43,4	-93,2	-113,2	-130,8
Likvida medel, mkr	96,0	78,9	116,8	50,9	0,8
Kassalikviditet	94 %	71 %	59 %	52 %	35 %
Omsättningstillgångar i procent av kortfristiga skulder	125 %	89 %	79 %	71 %	64 %
Verksamhetens nettokostnaders andel av skatteintäkter och generella statsbidrag	-94,6 %	-94,3 %	-95,8 %	-98,6 %	-97,9 %
Verksamhetens nettokostnader samt finansnetto, andel av skatteintäkter och generella statsbidrag	-94,6 %	-93,7 %	-97,1 %	-98,5 %	-97,8 %
Soliditet exkl pensionsförpliktelser under rubriken ansvarsförbindelser	20 %	21 %	29 %	29 %	31 %
Soliditet inkl pensionsförpliktelser under rubriken ansvarsförbindelser	6 %	4 %	2 %	-1 %	-3 %
Skuldsättningsgrad exkl pensionsförpliktelser under rubriken ansvarsförbindelser	80 %	79 %	71 %	71 %	69 %
Skuldsättningsgrad inkl pensionsförpliktelser under rubriken ansvarsförbindelser	94 %	96 %	98 %	101 %	103 %
Långfristiga skulder i procent av anläggningstillgångar	67 %	58 %	53 %	52 %	49 %
Amortering/lösen långfristiga lån, mkr	0	0	0	0	0
Nyupplåning långfristiga lån, mkr	100	150	80	140	100
Långfristiga lån kommunen totalt, mkr	1 503	1 048	901	838	744
Långfristiga lån, kr per invånare	60 682	42 401	36 756	34 148	30 551
Genomsnittlig skuldränta långfristiga lån (snitt under året)	1,00 %	0,69 %	1,03 %	1,17 %	1,21 %
Totala tillgångar, kr per invånare	108 914	89 514	83 225	76 933	70 335
Eget kapital, mkr	778	688	592	549	531
Eget kapital, kr per invånare	31 399	27 843	24 138	22 370	21 775
Borgensättagande totalt, mkr	45	48	955	948	792
varav borgensättagande internt inom koncernen, mkr	0	0	905	896	736
Borgen, kr per invånare	1 829	1 933	38 959	38 636	32 496
Antal invånare 31 december resp år	24 768	24 723	24 513	24 537	24 372
Befolkningsförändring per år	0,2%	0,9%	-0,1%	0,7%	0,3%